

Het Pact van Vilvoorde in concrete cijfers

DE OPVOLGING VAN DE 21 DOELSTELLINGEN

2006

Vlaamse overheid

Studiedienst van de Vlaamse Regering

Indicatoren Pact van Vilvoorde

Doelstelling	Indicator	Omschrijving	
1. Vlaanderen is in 2010 verder geëvolueerd naar een lerende samenleving. Het levenslang en levensbreed leren zijn ingebed in de samenleving. Minstens 12,5 procent van de Vlaamse inwoners tussen 25 en 64 jaar neemt dan deel aan permanente vorming. In 2010 benaderd de participatie van de kortgeschoolden op dit vlak minstens de helft van de vermelde streefnorm. Een lerende samenleving erkent ook dat competenties, waar en hoe men ze ook verwerft, evenwaardig worden erkend.	1Aa	Aandeel van de bevolking tussen 25 en 64 jaar dat deelneemt aan opleidingen naar onderwijsniveau (jaarcijfers).	
	1Ab	Aandeel van de bevolking tussen 25 en 64 jaar dat deelneemt aan opleidingen naar onderwijsniveau (tweede kwartaal).	
	1B	Aantal uitgereikte certificaten in het kader van Eerder Verworven Competenties (EVC).	
2. In 2010 is het aantal functioneel geletterden en het aantal personen met ICT-vaardigheden gestegen tot meer dan driekwart van de bevolking. Het aantal jongeren dat de school verlaat zonder voldoende startkwalificaties voor de arbeidsmarkt en de samenleving, is tegen dan minstens gehalveerd. Tegen 2010 is het onderwijs meer gedemocratiseerd. De dualisering van de samenleving wordt bestreden door de toegang tot leerinitiatieven aan iedereen te garanderen en door doorheen het gehele leerproces effectief en efficiënt ongelijke kansen aan te pakken. Kinderen van niet-hooggeschoolde ouders bereiken een participatiegraad van 60% in het hoger onderwijs.	2A	Percentage van de bevolking tussen 15 en 64 jaar dat functioneel ongeletterd is.	
	2B	Aandeel gebruikers internettoepassingen t.o.v. bevolking naar leeftijd en opleiding.	
	2Ca	Aandeel schoolverlaters (<23 jaar) die de derde graad secundair onderwijs niet hebben voltooid.	
	2Cb	Ongekwalficeerde uitstroom	
	2D	Aandeel starters in het hoger onderwijs naar opleidingsniveau en tewerkstellingssituatie van de moder bij het veralten van het secundair onderwijs	
3. In het Vlaanderen van 2010 heeft elke persoon op actieve leeftijd de gelegenheid om een volwaardige job uit te oefenen. De werkzaamheidsgraad ligt tegen 2010 zo dicht mogelijk bij de 70 procent. De werkzaamheid van afgestudeerde jongeren en ouderen neemt voortdurend toe.	3A	ILO-werkloosheidsgraad (aantal werklozen als procent van de totale actieve bevolking tussen 15 en 64 jaar)	
	3Ba	Werkzaamheidsgraad: tewerkgestelde personen tussen 15 en 64 jaar als procent van de totale bevolking tussen 15 en 64 jaar.	
	3Bb	Werkzaamheidsgraad jongeren: 15-24 jaar zonder studenten.	
	3Bc	Werkzaamheidsgraad ouderen: 55-64 jaar	

Doelstelling	Indicator	Omschrijving	
4. Dankzij een verhoging van de kwaliteit van de arbeid, van de arbeidsorganisatie en van de loopbaan, is in 2010 werkzaam worden en blijven voor iedereen aantrekkelijk. In 2010 ligt de werkbaarheidsgraad substantieel hoger.	4A	Werkbaarheidsmonitor.	
	4B	Tevredenheid verschillende aspecten arbeid.	
5. In 2010 is de achterstand van vrouwen enerzijds en van kansengroepen (onder meer allochtonen, arbeidsgehandicapten, en kortgeschoolden) anderzijds inzake deelname aan het arbeidsproces, in belangrijke mate weggewerkt. Dit blijkt onder meer uit het feit dat zij niet langer oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheid.	5A	Werkzaamheidsgraad vrouwen, kortgeschoolden, niet-Europeanen, arbeidsgehandicapten.	
	5B	ILO-werkloosheidsgraad vrouwen, kortgeschoolden, niet-Europeanen, arbeidsgehandicapten.	
6. Vlaanderen is in 2010 verder geëvolueerd naar een ondernemende samenleving. Dit uit zich in een nettotoename van het aantal vestigingen. Het aantal startende ondernemers stijgt voortdurend en Vlaanderen benadert tegen 2010 de positie die het best presterende buurland inneemt.	6A	Nettotoename van het aantal vestigingen (netto = oprichtingen - stopzettingen - faillissementen).	
	6B	Total Entrepreneurial Activity (TEA)-index: aantal startende ondernemers t.o.v. bevoking tussen 18-64 jaar.	
	6C	Greenfields.	
7. De continue dynamiek van de Vlaamse economie kenmerkt zich in 2010 door een toenemende doorgroei van kleine en middelgrote ondernemingen. Het aandeel gazellen bij middelgrote ondernemingen in Vlaanderen neemt stelselmatig toe.	7A	Aandeel BVBA's en NV's naar ouderdomstructuur en toegevoegde waarde	
	7B	Aandeel gazellen t.o.v. totale populatie ondernemingen (volgens toegevoegde waarde).	
8. Vlaanderen is tegen 2010 één van de meest aantrekkelijke Europese regio's voor de vestiging en ontwikkeling van ondernemersactiviteiten. De dalende trend van de investeringsquote in Vlaanderen zal omgebogen worden tot een stijgende trend, waarbij Vlaanderen minstens het niveau van 2000 nastreeft.	8A	Bruto investeringen private sector in procent van het BBP in Vlaanderen en buurland.	
	8B	Buitenlandse aanwezigheid.	

Doelstelling	Indicator	Omschrijving	
9. In 2010 is Vlaanderen geëvolueerd naar een innoverende samenleving. Nieuwe producten en diensten zorgen voor een kwart van de totale omzet van de Vlaamse ondernemingen. Het aantal starters dat vanuit de kenniscentra in Vlaanderen ontspruit, verdubbelt. De toepassing van vernieuwende vormen van arbeidsorganisatie en personeelsbeleid gericht op ontwikkeling en benutting van competenties neemt substantieel toe, onder meer via netwerking.	9A	Aandeel vernieuwde of verbeterde producten en diensten in omzet ondernemingen, naar type bedrijf.	
	9Ba	O&O-uitgaven in procent van het BBP (GERD)	
	9Bb	O&O-uitgaven in procent van het BBP (BERD en non-BERD)	
	9C	Toepassing van organisatieconcepten gericht op competentieontwikkeling en benutting (op basis van 13 criteria)	
10. De armoedebestrijding is in 2010 zo ver gevorderd dat Vlaanderen zich op dit terrein bij de top 5 van EU-lidstaten bevindt. Alle inwoners en doelgroepen hebben tijdens elke levensfase voldoende ontwikkelingskansen en keuzemogelijkheden om op elk domein deel te nemen aan het maatschappelijke en politieke leven. Zo hebben alle inwoners toegang tot behoorlijke huisvesting.	10A	Armoederisico na transfer.	
	10B	Armoedepersistentie in procent van de bevolking.	
	10C	Aandeel huishoudens met een inkomen beneden mediaaninkomen die meer dan 33% van het gezinsbudget uitgeven aan huurkosten en andere woonkosten m.b.t. huisvesting.	
11. In 2010 waarborgt Vlaanderen een toereikend, efficiënt, effectief en voor iedereen toegankelijk en kwaliteitsvol zorgaanbod.	11Aa	Capaciteit kinderopvang (0-3-jarigen)	
	11Aabis	Capaciteit kinderopvang (4-12-jarigen)	
	11Ab	Jongeren in problematische situatie per 1000 17-jarigen	
	11Ac	Erkende residentiële ouderenzorg t.o.v. ouderen	
	11Ad	Geholpen gezinnen in thuiszorg per 100 private huishoudens	
	11Ae	Voorzieningen voor personen met een handicap	
	11Af	Aantal ziekenhuisbedden per 1000 inwoners	
	11Ag	Aantal geneesheren per 1000 inwoners	
	11B	Gezondheid uitgedrukt in aantal te verwachten gezonde levensjaren bij geboorte. Vlaams Gewest en vijf top EU-landen.	
	11C	Gezondheidsbeleving volgens inkomen.	

Doelstelling	Indicator	Omschrijving	
12. In 2010 hebben de inwoners van Vlaanderen de mogelijkheid om een volwaardige loopbaan uit te bouwen en de zorg op te nemen voor gezin en eigen leefomgeving.	12A	Werkbaarheidsmonitor: percentage werknemers waarbij de werk-privébalans in evenwicht is.	
	12Abis	Werkzaamheidsgraad naar gezinstype.	
	12B	Tevredenheid verschillende levensaspecten	
13. De stijging van de kwaliteit van het leven heeft tegen 2010 ertoe geleid dat de helft van de Vlaamse bevolking zich een regelmatige cultuurparticipant voelt.	13A	Aandeel cultuurparticipanten (inclusief film).	
	13B	Cultuurparticipatiegraad.	
14. Vlaanderen is tegen 2010 een meer tolerante en meer verdraagzame samenleving waarin iedereen volwaardig kansen heeft om aan het maatschappelijke en politieke leven deel te nemen.	14A	Houding en beeldvorming t.o.v. migranten, holebi's en gehandicapten	
	14B	Cultuurparticipatiegraad: analyse naar kansengroepen.	
15. Vlaanderen is tegen 2010 substantieel meer gericht op en aanwezig in het buitenland en de internationale gemeenschap. Deze toenemende internationale openheid uit zich in een groeiende ontwikkelingssamenwerking en meer intense internationale contacten. Zo moet elke jongere uit Vlaanderen vanaf 2010 de kans krijgen om een ervaring op te doen in het buitenland, o.m. in het kader van ontwikkelingssamenwerking, culturele vorming en onderwijs.	15Aa	Aandeel jongeren dat deelneemt aan Socrates/Erasmusprogramma's	
	15Ab	Aandeel jongeren dat deelneemt aan Leonardo-programma's	
	15B	Aandeel jongeren betrokken in ontwikkelingssamenwerking t.o.v. jongeren 15-24 jaar	
	15C	aantal NGO's en aantal vrijwilligers werkzaam in NGO's.	
	15D1	Vlaamse middelen ontwikkelingssamenwerking.	
	15D2	Vlaamse middelen buitenlands beleid.	
	15E	Bezoeken en zendingen naar het buitenland van Vlaamse Regering.	
	15F	Aantal bilaterale verdragen en overeenkomsten met landen en deelstaten.	
	15G	Financiële bijdragen van Vlaamse Regering aan samenwerking met internationale organisaties.	

Doelstelling	Indicator	Omschrijving	
16. De positie van Vlaanderen inzake milieu, gezondheid, en biodiversiteit verbetert stelselmatig. In 2010 heeft Vlaanderen betekenisvolle en substantiële vooruitgang geboekt op het vlak van water- en luchtkwaliteit, bodembescherming, geluid- en geurhinder en natuurbehoud.	16A	Totale potentieel verzurende emissie (SO₂, NO_x en NH₃) in miljoen zuurequivalenten.	
	16B/1	BBI met aanduiding van het % meetplaatsen dat voldoet aan de basismilieukwaliteit (BBI >=7) en % dat voldoet aan natuurgerichte milieukwaliteit (BBI >=9 gedurende 3 opeenvolgende metingen).	
	16B/2	Het nitraatgehalte van het grondwater conform de Nitraatrichtlijn	
	16C	Jaargemiddelde PM10-concentratie in de omgevingslucht (alle meetstations).	
	16D	Aandeel bevolking potentieel ernstig gehinderd door geluid.	
	16E	Verloren gezonde levensjaren (DALY's) t.g.v. pollutanten (o.a. PM10 en PM2,5).	
	16F	Biodiversiteit: oppervlakte natuur- en bosreservaten en vergelijkbare gebieden.	
	16G	Verontreinigde gronden (ha) naar fase van bodemsanering.	
17. In 2010 heeft Vlaanderen een verregaande ontkoppeling gerealiseerd tussen de economische groei enerzijds en milieu-impact, materiaalenergiegebruik anderzijds. Vlaanderen verbetert in substantiële mate zijn positie t.o.v. de top van de buurlanden.	17A	Evolutie van de energie-intensiteit van de economie, in kgoe/1.000 euro (BBP in constante prijzen van 1995) voor de buurlanden en het Vlaamse Gewest.	
	17B1	Broeikasgasemissies (in kg CO2-eg) voor het Vlaamse gewest (industrie/gezinnen/landbouw/transport/tertiaire sector)	
	17B2	Broeikasgasintensiteit, in kg CO2-eg/1000 EUR BBP	
	17C	Drinkwaterverbruik in miljoen m3 per capita, Vlaamse Gewest.	
	17D/1	Huishoudelijke afvalproductie per capita opgesplitst naar type ophaling (selectief en niet-selectief), Vlaamse Gewest. Voor een Europese vergelijking mag het bouw- en sloopafval niet meegeteld worden.	
	17D/2	Hoeveelheid primair en secundair bedrijfsafval/BBP, Vlaamse Gewest.	
	17E	BBP/directe materialen input BBP/DMC.	

Doelstelling	Indicator	Omschrijving	
18. Tegen 2010 heeft Vlaanderen conform de Europese verbintenissen en rekening houdend met het potentieel in Vlaanderen, al een substantiële verhoging bereikt van het gebruik van hernieuwbare energiebronnen in de energievoorziening. Er wordt tegen dan gestreefd naar een aandeel van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen in het totale elektriciteitsverbruik van 6% (25% met inbegrip van warmtekrachtkoppeling). Het gebruik van biobrandstoffen of andere hernieuwbare brandstoffen in het vervoer groeit conform de Europese streefcijfers	18A	Aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en uit WKK als % van totale elektriciteitsverbruik van de eindafnemers tot 2010.	
	18B	Gebruik van biobrandstoffen of andere hernieuwbare brandstoffen in het vervoer conform de Europese richtlijn.	
19. De bereikbaarheid van de economische en maatschappelijke activiteiten is in 2010 verhoogd door een toename van het gemeenschappelijk vervoer, de wegwerking van missinglinks waar nodig, bedrijfsvervoersplannen en het doelmatig gebruik van de bestaande vervoerscapaciteit. Hierbij wordt er naar gestreefd de maatschappelijke kosten van het wegverkeer te drukken	19A	Afwijking van de normen van basismobiliteit, per Vlaamse gemeente.	
	19B	Aantal verliesuren op het hoofdwegenet	
	19C	Evolutie van de modal-split: personenvervoer.	
	19D	Evolutie van de Modal-split: goederen .	
20. De verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid zijn tegen 2010 zo verbeterd dat Vlaanderen substantieel beter scoort dan het Europese gemiddelde.	20A1	Aantal verkeersdoden per 100.000 inw. t.o.v. gemiddelde EU-25.	
	20A2	Streefnormen verkeersveiligheid Vlaanderen: aantal doden en dodelijk gewonden; zwaar gewonden; doden en dodelijk gewonden onder 26 jaar.	
	20B	Aantal verkeersongevallen met lichamelijke letsels per 100 miljoenkilometer. Voor Vlaanderen en gemiddelde EU-25.	
	20C	Verkeersgerelateerde buurtproblemen	
21. In 2010 is de actieve betrokkenheid van Vlamingen aan het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk toegenomen. Door bijzondere maatregelen voor kansengroepen stijgt specifiek hun participatie substantieel. Door de versterking van het sociaal kapitaal is het vertrouwen van de burger in de samenleving en zijn instituties verhoogd. De burger voelt zich dankzij een actieve participatie aan en van het middenveld beter betrokken bij de gemeenschap. Hierdoor is het democratische gehalte van Vlaanderen verbeterd.	21A	Vertrouwen van de bevolking in instellingen.	
	21A2	Tevredenheid werking democratie	
	21B	Actief lidmaatschap in het verenigingsleven en vrijwilligerswerk (naar soort, geslacht en opleidingsniveau).	

Indicator 1Aa **Aandeel bevolking tussen 25 en 64 jaar dat deelneemt aan opleidingen tijdens een referteperiode van vier weken voorafgaand aan de enquête, naar opleidingsniveau, in % (jaarcijfers)**

DIMENSIES
Ruimte Vlaams Gewest, Europese Unie
Tijd 2000 - 2005
Onderwijsniveau laaggeschoold, middengeschoold, hogeschoold

BRON Eurostat LFS, Algemene Directie Statistiek EAK (bewerking Steunpunt WAV, Jaarboek 2005)

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 31/08/2006

<u>gebied</u>	<u>onderwijsniveau</u>	<i>2005</i>	<i>2004</i>	<i>2003</i>	<i>2002</i>	<i>2001</i>	<i>2000</i>	
Vlaams Gewest	laaggeschoold		3,9	2,9	2,4	2,6	2,5	
	middengeschoold		8,6	7,0	6,3	7,1	7,1	
	hogeschoold		18,0	14,5	13,2	14,5	13,4	
	totaal	9,1	9,8	7,6	6,7	7,4	6,9	2,2
Waals Gewest	laaggeschoold		2,1	2,1	1,8	1,9	1,7	
	middengeschoold		5,2	4,7	4,5	4,8	5,1	
	hogeschoold		11,5	10,7	8,0	9,1	9,4	
	totaal	5,8	5,8	5,3	4,2	4,7	4,7	
Brussels Gewest	laaggeschoold		3,0	2,8	2,9	1,7	1,8	
	middengeschoold		9,1	9,1	7,5	7,4	7,5	
	hogeschoold		17,4	13,6	10,5	11,0	11,2	
	totaal	12,0	10,4	8,6	6,9	6,4	6,7	
België	laaggeschoold		3,2	2,6	2,2	2,3	2,2	
	middengeschoold		7,6	6,4	5,8	6,4	6,5	
	hogeschoold		16,0	13,2	11,3	12,5	11,9	
	totaal	8,4	8,6	7,0	6,0	6,4	6,2	
EU15	laaggeschoold		3,0	2,5	2,3	2,4	2,5	
	middengeschoold		11,6	16,7	9,8	9,7	9,8	
	hogeschoold		19,9	17,7	15,6	15,3	15,8	
	totaal	11,9	10,6	9,6	8,4	8,3	8,4	
EU25	laaggeschoold		2,8	2,7				
	middengeschoold		10,0	9,3				
	hogeschoold		19,4	17,8				
	totaal	10,8	9,9	9,2				

Jaarcijfers voor België en gewesten, tweede kwartaalcijfers voor Europese gemiddelden.
 EU15 en EU25 zonder Ierland in 2000 en 2001.

Toelichting

Om de deelname aan opleidingen van de bevolking van 25 tot en met 64 jaar te meten, wordt gebruik gemaakt van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de Algemene Directie Statistiek en de Labour Force Survey (LFS) van Eurostat. Er zijn twee courante manieren voor het bepalen van de opleidingsdeelname: op basis van het tweede kwartaalcijfers of op basis van het jaargemiddelde. De twee methodes geven een verschillend resultaat. Het Steunpunt WAV maakt gebruik van de jaarcijfers, omdat deze eventuele extremen in de afzonderlijke kwartaalsteekproeven uitvlakt (zo worden in het derde kwartaal, met de zomervakantie, systematisch minder opleidingen gevolgd) en de steekproef groter is.

Omdat verschillende landen nog niet het hele jaar door enquêteren, gebruikt Eurostat de tweede kwartaalcijfers. Voor internationale vergelijking moeten we dan ook deze gebruiken. Bovendien is de Europese doelstelling van een deelname van 12,5% van de bevolking van 25 tot en met 64 jaar op de tweede kwartaalcijfers gebaseerd. Europa stelt ook niet dat elke lidstaat afzonderlijk deze doelstelling moet bereiken. De Vlaamse doelstelling met eveneens een participatie aan levenslang leren van 12,5% tegen 2010 gaat echter wel van de jaarcijfers uit, wat betekent dat de Vlaamse norm strenger is dan de Europese.

Eerst de jaarcijfers: in 2005 volgde 9,1% van de Vlaamse bevolking tussen 25 en 65 jaar één of andere opleiding of vorming. Dat is een stijging met 2,2 procentpunt sinds 2000, maar wel een daling sinds 2004.

Het Steunpunt WAV berekent ook de deelname volgens scholingsgraad. Laaggeschoolden zijn personen zonder enige schoolse kwalificatie, met een diploma lager onderwijs of lager secundair onderwijs. Middengespoolden behaalden een diploma hoger secundair onderwijs of een diploma post-secundair niet-hoger onderwijs. Hooggeschoolden zijn de personen met een diploma hoger onderwijs (van het korte en het lange type) of universitair onderwijs (met inbegrip van de personen met een extra universitaire of doctoraatsopleiding). Hier reiken de cijfers voorlopig slechts tot en met 2004. 3,9% van de laaggeschoolden participeert aan levenslang leren, eveneens het hoogste cijfer, maar slechts een stijging met 1,4 procentpunt. De participatie van de middengespoolden groeit iets sneller, en deze van de hooggeschoolden een pak sneller. Relatief gesproken neemt de kloof tussen mensen met verschillende scholingsgraden dus toe.

Indicator 1Ab **Aandeel bevolking tussen 25 en 64 jaar dat deelneemt aan opleidingen tijdens referteperiode van vier weken voorafgaand aan de enquête, in % (tweede kwartaal)**

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest, Europese Unie

Tijd 1999 - 2005

BRON Eurostat LFS, Algemene Directie Statistiek EAK (België en gewesten)

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 31/08/2006

	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
België	10,0	9,5	8,5	6,5	7,3	6,8	6,9
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	14,6	11,2	10,6	7,5	8,1	7,0	7,6
Cyprus	5,6	9,3	7,9b	3,7	3,4	3,1	2,6
Denemarken	27,6	27,6	25,7b	18,4	17,8	20,8	19,8
Duitsland	8,2	7,4i	6,0i	5,8	5,2	5,2	5,5
Estland	5,9	6,7	6,2	5,2	5,2	6,0	6,5
EU15	12,1	11,1	9,9b	8,5	8,3e	8,4e	8,2e
EU25	11,0	10,3	9,2b	7,9	7,8e	7,9e	
Finland	24,8	24,6	25,3b	18,9	19,3	19,6b	17,6
Frankrijk	7,6	7,8	7,4b	2,7	2,7	2,8	2,6
Griekenland	1,8	2,0	2,7b	1,2	1,4	1,1	1,3
Hongarije	4,2	4,6	6,0b	3,2	3,0	3,1	2,9
Ierland	8,0	7,2	9,6b	7,6			
Italië	6,2	6,8b	4,7	4,6	5,1	5,5	5,5
Letland	7,6	9,1	8,1	8,2			
Litouwen	6,3	6,5b	4,5	3,3b	3,6	2,8	3,9
Luxemburg	8,5	9,8	6,5b	7,7	5,3	4,8	5,3
Malta	5,8	4,8b	4,2	4,4	4,6	4,5	
Nederland	16,6	17,3	17,4b	16,4	16,3	15,6	13,6
Oostenrijk	13,8	12,0i	12,5b	7,5	8,2	8,3	9,1
Polen	5,0	5,5b	5,0	4,3	4,8		
Portugal	4,6	4,8b	3,7	2,9	3,4	3,4	3,4
Slovakije	5,0	4,6	4,8b	9,0			
Slovenië	17,8	17,9	15,1b	9,1	7,6		
Spanje	12,1b	5,1	5,8	4,9	4,8	5,0	5,0
Tsjechië	5,9	6,3	5,4b	5,9			
Verenigd Koninkrijk	29,1	29,1i	21,2	22,3	21,7	21,0	19,2
Vlaams Gewest	10,9	10,8	9,1	7,4	8,2	7,4	7,3
Waals Gewest	7,1	6,7	6,8	4,6	5,3	5,6	6,0
Zweden	34,7	33,3	34,8b	18,4	17,5b	21,6	25,8

Opmerking: e = geschatte waarde, b = breuk in de tijdsreeks (derhalve geen volledige vergelijkbaarheid), p = voorlopige waarde, u = onbetrouwbare data, i = zie uitleg Eurostat-website.

Wegens een wijziging van de variabelen over onderwijs en opleiding in de EAK in 2004, zijn de resultaten voor België en de gewesten niet volledig vergelijkbaar met 2003.

EU-gemiddelden worden berekend volgens het voor elk land meest recent beschikbare jaar.

Cijfers Eurostat-website op 22/08/06

Toelichting

Cf. 1Aa

In het tweede kwartaal van 2005 volgde 10,9% van de inwoners van het Vlaamse Gewest een opleiding of vorming. Dat ligt onder de Europese gemiddeldes. Oostenrijk, Nederland, Slovenië, Spanje maar vooral het Verenigd Koninkrijk en de Scandinavische lidstaten doen het beter.

Navigatie Overzichtstabel Toelichting		
Indicator 1B	Aantal uitgereikte certificaten in het kader van Eerder Verworven Competenties (EVC)	
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest
	Tijd	
	Geslacht	
BRON		
Voor meer informatie	laatst gewijzigd 15/05/2006	

Nog geen cijfers beschikbaar.

Toelichting

Een indicator om competenties te meten, ongeacht de manier en de plaats waar deze verworven zijn, is het aantal uitgereikte certificaten in het kader van EVC. Dat laatste staat voor 'erkenning van verworven competenties' waarin zowel elders als eerder verworven competenties vervat zitten.

VIONA-onderzoek naar de praktijk en ontwikkelingen in Vlaanderen heeft aangetoond dat er reeds waardevolle aanzetten tot EVC zijn. Eén van de knelpunten bij deze praktijken is het gebrek aan registratie waardoor monitoring momenteel niet mogelijk is.

In het kader van bovenvermeld VIONA-onderzoek werd een werkgroep EVC samengesteld die een 'advies voor een model van (h)erkenning van verworven competenties in Vlaanderen: beleidsconcept en aanzet tot operationalisering' uitbrachten. Dit advies werd op 22 maart 2002 aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Zowel aan de SERV als aan de VLOR werd door de Vlaamse Regering een advies gevraagd met betrekking tot de prioritaire kansengroepen en de op te starten projecten. In deze pilootprojecten werd de nadruk gelegd op methodiek- en instrumentontwikkeling voor toepassing van EVC. Op basis van de EVC-projecten, die in 2003 en 2004 gelopen hebben, werden aanbevelingen geformuleerd en conclusies getrokken voor de verdere invulling van het EVC-beleidskader in Vlaanderen. Een EVC decreet kwam er in Vlaanderen op 30 april 2004 met het decreet betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid. Een uitvoeringsbesluit, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 23 september 2005, zet een structureel beleid ten aanzien van het valideren van verworven competenties op de kaart en geeft gestalte aan het recht van iedereen om zijn/haar verworven competenties voor een bepaalde beroepsuitoefening te laten valideren met een door de overheid erkende 'titel van beroepsbekwaamheid'. Dit alles dient verder geoperationaliseerd te worden.

Jaar per jaar zal, op basis van advies van de SERV, bepaald worden welke beroepen in aanmerking komen voor de titel van beroepsbekwaamheid. De dienstverlening zal dus jaar na jaar stelselmatig uitgebouwd worden. Vanaf juli 2006 zal er voor de eerste 10 titels van beroepsbekwaamheid dienstverlening door erkende beoordelingsinstanties aangeboden kunnen worden. Na een volledig jaar dienstverlening (dus vanaf juli 2007) zal er werk gemaakt worden van een monitoring van de titel van beroepsbekwaamheid en zal er cijfermateriaal verzameld kunnen worden, o.a. het aantal uitgereikte certificaten.

Indicator 2A Gemiddelde vaardigheden bij 15-jarigen

DIMENSIES
Ruimte Europese Unie, België en gemeenschappen
Tijd 2000, 2003
Andere Gecumuleerd effect van vaardigheden en competenties, gemiddelde scores

BRON OESO, RUG PISA-onderzoek

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 25-05-06

gemiddelde leesvaardigheid, 2003 en 2000

	2003		2000	
	gemiddelde	andaardafwijking	gemiddelde	andaardafwijking
Finland	543	(1.6)	546	(2.6)
Vlaamse Gemeenschap	530	(2.1)	532	(4.3)
Ierland	515	(2.6)	527	(3.2)
Zweden	514	(2.4)	516	(2.2)
Nederland	513	(2.9)	*	*
België	507	(2.6)	507	(3.6)
Duitstalige Gemeenschap	499	(2.7)	*	*
Polen	497	(2.9)	479	(4.5)
Frankrijk	496	(2.7)	505	(2.7)
Denemarken	492	(2.8)	497	(2.4)
Duitsland	491	(3.4)	484	(2.5)
Oostenrijk	491	(3.8)	507	(2.4)
Letland	491	(3.7)	458	(5.3)
Tsjechië	489	(3.5)	492	(2.4)
Hongarije	482	(2.5)	480	(4.0)
Spanje	481	(2.6)	493	(2.7)
Luxemburg	479	(1.5)	441	(1.6)
Portugal	478	(3.7)	470	(4.5)
Franse Gemeenschap	477	(5.0)	476	(7.2)
Italië	476	(3.0)	487	(2.9)
Griekenland	472	(4.1)	474	(5.0)
Slovakije	469	(3.1)	*	*
Verenigd Koninkrijk	*	*	523	(2.6)

*** Onvoldoende gegevens of geen deelname.

EU-lidstaten Malta, Cyprus, Estland, Litouwen en Slovenië namen nooit deel.

	significant hoger dan Vlaanderen
	niet significant verschillend dan Vlaanderen
	significant lager dan Vlaanderen

land significant verschil tussen 2000 en 2003 (hoger of lager)

score

Indicator 2A	Gemiddelde vaardigheden bij 15-jarigen		
Navigatie	OverzichtstabTop		
DIMENSIES	Ruimte	Europese Unie, België en gemeenschappen	
	Tijd	2000, 2003	
	Andere	Gecumuleerd effect van vaardigheden en competenties, gemiddelde scores	
BRON	OESO, RUG PISA-onderzoek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm		laatst gewijzigd 25-05-06
gemiddelde wetenschappelijke geletterdheid, 2003 en 2000			

	2003		2000	
	gemiddelde	andaardafwijking	gemiddelde	andaardafwijking
Finland	548	(1.9)	538	(2.5)
Vlaamse Gemeenschap	529	(2.1)	519	(4.6)
Nederland	524	(3.1)	*	*
Tsjechië	523	(3.4)	511	(2.4)
Frankrijk	511	(3.0)	500	(3.2)
België	509	(2.5)	496	(4.3)
Zweden	506	(2.7)	512	(2.5)
Ierland	505	(2.7)	513	(3.2)
Hongarije	503	(2.8)	496	(4.2)
Duitsland	502	(3.6)	487	(2.4)
Polen	498	(2.9)	483	(5.1)
Slovakije	495	(3.7)	*	*
Duitstalige Gemeenschap	492	(2.8)	*	*
Oostenrijk	491	(3.4)	519	(2.5)
Letland	489	(3.9)	460	(5.6)
Spanje	487	(2.6)	491	(3.0)
Italië	486	(3.1)	478	(3.1)
Luxemburg	483	(1.5)	443	(2.3)
Franse Gemeenschap	483	(4.6)	467	(8.7)
Griekenland	481	(3.8)	461	(4.9)
Denemarken	475	(3.0)	481	(2.8)
Portugal	468	(3.5)	459	(4.0)
Verenigd Koninkrijk	*	*	532	(2.7)

Indicator 2A	Gemiddelde vaardigheden bij 15-jarigen		
DIMENSIES	Ruimte	Europese Unie, België en gemeenschappen	
	Tijd	2000, 2003	
	Andere	Gecumuleerd effect van vaardigheden en competenties, gemiddelde scores	
BRON	OESO, RUG PISA-onderzoek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm		laatst gewijzigd 25-05-06
<u>gemiddelde wiskundige geletterdheid, 2003</u>			

2003

gemiddelde standaardafwijking

Vlaamse Gemeenschap	553	(2.1)
Finland	544	(1.9)
Nederland	538	(3.1)
België	529	(2.3)
Tsjechië	516	(3.5)
Duitstalige Gemeenschap	515	(3.0)
Denemarken	514	(2.7)
Frankrijk	511	(2.5)
Zweden	509	(2.6)
Oostenrijk	506	(3.3)
Duitsland	503	(3.3)
Ierland	503	(2.4)
Slovakije	498	(3.3)
Franse Gemeenschap	498	(4.3)
Luxemburg	493	(1.0)
Polen	490	(2.5)
Hongarije	490	(2.8)
Spanje	485	(2.4)
Letland	483	(3.7)
Portugal	466	(3.4)
Italië	466	(3.1)
Griekenland	445	(3.9)
Verenigd Koninkrijk	*	*

Opgelet: de wiskundige geletterdheid in PISA 2000 en PISA 2003 mogen niet met elkaar vergeleken worden.

Dit in tegenstelling tot de wetenschappelijke geletterdheid en de leesvaardigheid.

Reden: in 2000 waren slechts de subschalen "Vorm en Ruimte" en "Relaties en Verandering" in de wiskundige geletterdheid opgenomen.

Voor beide subschalen gaat de Vlaamse Gemeenschap er in 2003 nog duidelijk op vooruit.

In 2003 bestaat de wiskundige geletterdheid daarnaast nog uit de subschalen "Hoeveelheid" en "Onzekerheid".

Indicator 2A**Gemiddelde vaardigheden bij 15-jarigen****DIMENSIES****Ruimte**

Europese Unie, België en gemeenschappen

Tijd

2000, 2003

Andere

Gecumuleerd effect van vaardigheden en competenties, gemiddelde scores

BRON

OESO, RUG PISA-onderzoek

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 25-05-06

gemiddelde wiskundige geletterdheid, 2000

2000

gemiddelde standaardafwijking

Vlaamse Gemeenschap	543	(4.6)
Finland	536	(2.1)
Verenigd Koninkrijk	529	(2.5)
België	520	(3.9)
Frankrijk	517	(2.7)
Oostenrijk	515	(2.5)
Denemarken	514	(2.4)
Zweden	510	(2.5)
Ierland	503	(2.7)
Tsjechië	498	(2.8)
Franse Gemeenschap	491	(7.2)
Duitsland	490	(2.5)
Hongarije	488	(4.0)
Spanje	476	(3.1)
Polen	470	(5.5)
Letland	463	(4.5)
Italië	457	(2.9)
Portugal	454	(4.1)
Griekenland	447	(5.6)
Luxemburg	446	(2.0)
Duitstalige Gemeenschap	*	*
Nederland	*	*

Navigatie [Overzichtstabel](#) [Top](#)

Indicator 2A	Gemiddelde vaardigheden bij 15-jarigen		
DIMENSIES	Ruimte	Europese Unie, België en gemeenschappen	
	Tijd	2000, 2003	
	Andere	Gecumuleerd effect van vaardigheden en competenties, gemiddelde scores	
BRON	OESO, RUG PISA-onderzoek		
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm		laatst gewijzigd 25-05-06

gemiddelde score in probleemoplossen, 2003

2003

gemiddelde standaardafwijking

Finland	548	(1.9)
Vlaamse Gemeenschap	547	(2.1)
België	525	(2.2)
Nederland	520	(3.0)
Frankrijk	519	(2.7)
Denemarken	517	(2.5)
Tsjechië	516	(3.4)
Duitstalige Gemeenschap	514	(3.0)
Duitsland	513	(3.2)
Zweden	509	(2.4)
Oostenrijk	506	(3.2)
Hongarije	501	(2.9)
Ierland	498	(2.3)
Franse Gemeenschap	496	(4.0)
Luxemburg	494	(1.4)
Slovakije	492	(3.4)
Polen	487	(2.8)
Letland	483	(3.9)
Spanje	482	(2.7)
Portugal	470	(3.9)
Italië	469	(3.1)
Griekenland	448	(4.0)
Verenigd Koninkrijk	*	*

Toelichting

Op dit moment zijn er geen onderzoeken rond de functionele ongeletterdheid van de volwassen bevolking voor Vlaanderen beschikbaar. Als alternatief kan voorlopig het PISA-onderzoek worden aangeboden waaraan het departement Onderwijs en Vorming wel participeert. Het Program for International Student Assessment meet bij 15-jarigen het gecumuleerde effect van vaardigheden en competenties in diverse domeinen, leesvaardigheid, wiskundige en wetenschappelijke geletterdheid, ongeacht waar ze dit hebben geleerd. De testitems zijn niet gebaseerd op leerplannen. PISA wordt driejaarlijks uitgevoerd en vond tot nog toe plaats in 2000 en 2003.

In 2000 namen aan dit internationaal onderzoek 32 landen deel, in 2003 waren er 41 deelnemende landen. De Vlaamse steekproef bestond in 2000 uit 124 scholen waarin 3.890 leerlingen getest werden. In 2003 namen 165 verschillende scholen deel, met iets meer dan 5.000 geteste leerlingen. Deze steekproef is volledig representatief naar net, onderwijsvorm en studierichting, met expliciete opname van het BuSO. Het programma wordt internationaal gecoördineerd door de OESO. Op Vlaams niveau werd de studie begeleid door de Universiteit Gent.

In PISA 2000 werden drie domeinen onderzocht: leesvaardigheid, wetenschappelijke geletterdheid en wiskundige geletterdheid. Bij PISA2003 werd daarnaast ook het probleemoplossende vermogen onderzocht. Het hoofddomein in 2003 was de wiskundige geletterdheid. Daarom werden naast de subschalen "Vorm en Ruimte" en "Relaties en Verandering" uit 2000 twee bijkomende subschalen in de wiskundige geletterdheid opgenomen, namelijk "Hoeveelheid" en "Onzekerheid".

Vergelijking tussen beide onderzoeken is mogelijk voor leesvaardigheid, wetenschappelijke geletterdheid en de wiskundige subschalen "Vorm en Ruimte" en "Relaties en Verandering". Enige omzichtigheid blijft wel geboden omdat een vergelijking op basis van twee meetpunten geen garantie biedt om langetermijneffecten of trends te voorspellen.

De Vlaamse scholieren scoren in 2003 voor alle geteste domeinen net als in 2000 zeer sterk. Voor leesvaardigheid scoort binnen de deelnemende lidstaten van de uitgebreide Europese Unie alleen Finland significant hoger, alle andere lidstaten scoren significant lager. Voor wetenschappelijke geletterdheid scoort opnieuw alleen Finland significant hoger. Vlaanderen komt opnieuw op de tweede plaats, evenwel zonder significante verschillen met Nederland en Tsjechië. Wat de – ditmaal uitgebreid geteste – wiskundige geletterdheid betreft, staat Vlaanderen alleen aan de top, alle lidstaten inclusief Finland halen een significant lager resultaat. Ook in het nieuw onderzochte domein, het probleemoplossend vermogen, halen Vlaanderen en Finland significant betere scores dan de rest van Europa.

In vergelijking met 2000 zijn de Vlaamse resultaten in 2003 zo mogelijk nog beter. Voor leesvaardigheid en wetenschappelijke geletterdheid zijn er in de – al hoge – score geen significante verschillen tussen beide metingen vast te stellen. Voor de tweemaal geteste subschalen van wiskunde, "Vorm en Ruimte" en "Relaties en Verandering" scoren de Vlaamse scholieren in 2003 echter nog significant hoger dan in 2000.

Indicator 2B
Aandeel gebruikers per internettoepassing tegenover totale bevolking naar leeftijd en opleiding

DIMENSIES
Ruimte Vlaanderen, EU15
Tijd 2005
demografisch kenmerk leeftijd, opleiding

Eurostat (epp.eurostat.cec.eu.int), Belgische data: Algemene directie Statistiek en Economische informatie, FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

BRON

VOOR MEER INFORMATIE <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 23-5-2006

Aandeel gebruikers per internettoepassing tegenover totale bevolking naar leeftijd en opleiding

2005	e-government								
	info van overheid			officiële documenten downloaden			ingevulde formulieren opsturen		
	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15
Totaal	16	21	23	7	11	11	4	6	6
<u>Leeftijdscategorie</u>									
16-24 jaar	14	22	24	5	9	10	3	5	6
25-54 jaar	21	26	29	9	14	15	6	7	8
55-74 jaar	7	10	11	3	5	5	2	2	3
<u>Opleiding</u>									
geen-laag	7	8	9	2	3	3	2	1	2
medium	15	22	26	6	11	12	4	6	7
hoog	33	44	45	17	25	25	10	13	13
	e-commerce								
	goederen / diensten opzoeken			goederen / diensten kopen			e-banking		

	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15
Totaal	46	39	43	11	17	20	26	19	22
<u>Leeftijdscategorie</u>									
16-24 jaar	61	51	57	13	20	24	19	16	19
25-54 jaar	55	46	51	14	22	25	35	25	29
55-74 jaar	18	17	20	3	7	9	12	10	11
<u>Opleiding</u>									
geen-laag	27	19	20	4	7	8	11	7	8
medium	49	44	52	12	19	25	29	21	26
hoog	72	66	69	21	33	37	47	39	42

Toelichting

In 2005 hadden 60% van de Vlamingen tussen 16 en 74 jaar het internet gebruikt in de laatste drie maanden, terwijl in dezelfde periode respectievelijk 55 en 51 procent van de burgers in de EU15 en de EU25 gebruik maakten van het internet. Toch is er nog een inspanning nodig om tot de Europese top te behoren: in Nederland gebruikten bijvoorbeeld al 79% van de burgers het internet.

Van de internettoepassingen zijn e-government, het aankopen van goederen en diensten via het internet, e-learning buiten het traditionele onderwijs en het online lezen van de krant minder ingeburgerd in Vlaanderen dan in de EU (EU15 en EU25). Vlamingen gebruiken het internet wel minstens evenveel dan de andere EU-burgers om informatie op te zoeken over goederen en diensten of over een kwetsuur, een ziekte of de voeding; om e-mails te versturen of te ontvangen, om aan e-banking te doen of voor spelletjes en muziek. We behoren echter ook voor deze internettoepassingen niet tot de Europese top.

Navigatie Overzichtstabel Top
--

Indicator 2B
Aandeel gebruikers per internettoepassing tegenover totale bevolking naar leeftijd en opleiding

DIMENSIES
 Ruimte Vlaanderen, EU15
 Tijd 2005
 demografisch kenmerk leeftijd, opleiding

BRON Eurostat (epp.eurostat.cec.eu.int), Belgische data: Algemene directie Statistiek en Economische informatie, FOD
VOOR MEER INFORMATIE <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 23-5-2006

e-learning												
onderwijs-activiteiten: school, univ				naschoolse cursussen			opleiding ikv tewerkstellings-					
	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15			
Totaal	12	9	9	4	5	7	2	7	8			
Leeftijdscategorie												
16-24 jaar	43	28	31	4	9	11	3	10	13			
25-54 jaar	9	7	8	5	6	7	2	9	10			
55-74 jaar	1	1	1	1	2	3	0	2	2			
Opleiding												
geen-laag	10	6	5	2	3	3	1	2	2			
medium	11	9	10	3	6	8	1	7	8			
hoog	17	14	14	8	11	12	3	17	19			
	e-gezondheid			krant lezen			e-mails			spelletjes/muziek		
							e-mails versturen / ontvangen			spelletjes / muziek spelen / downloaden		
	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15	VL	EU25	EU15
Totaal	22	15	17	13	17	17	52	42	45	17	16	17
Leeftijdscategorie												
16-24 jaar	25	15	17	20	26	25	74	64	68	50	45	47
25-54 jaar	26	19	21	15	20	21	61	48	52	15	15	16
55-74 jaar	10	8	9	6	7	7	22	19	21	4	3	3
Opleiding												
geen-laag	13	6	7	6	7	7	31	21	22	17	12	12
medium	21	16	20	14	17	18	56	46	54	17	17	19
hoog	37	29	31	24	35	34	80	72	74	16	21	22

Toelichting

Het aandeel van de burgers die een internettoepassing gebruiken bij de 16 tot 24 jarigen, de 25 tot 54 jarigen en de 55-74 jarigen verschilt vrij sterk. Dit hangt gedeeltelijk samen het verschil in de ICT-adaptatie in de verschillende leeftijdsgroepen, maar ook met een verschillende populariteit van de verschillende internettoepassingen in de verschillende leeftijdsgroepen. De e-governmenttoepassingen en e-banking zijn het sterkst ingeburgerd bij de beroepsactieve groep van 25 tot 54 jaar. De overige internettoepassingen zijn minder ingeburgerd bij de oudere leeftijdsgroepen dan bij de jongeren. Het verschil tussen de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar en deze van 25 tot 54 jaar is uitgesproken voor het gebruik van internet in het kader van onderwijsactiviteiten, voor het downloaden van spelletjes en muziek en voor e-mailen. Voor de overige internettoepassingen is het verschil tussen de twee jongste leeftijdscategorieën minder uitgesproken tot onbestaande.

De kans dat een burger een internettoepassing gebruikt, stijgt voor alle toepassingen – behalve voor het downloaden en spelen van muziek en spelletjes – met het opleidingsniveau. Verder zijn er interessante vaststellingen mogelijk voor e-learning buiten het traditionele onderwijs. Deze toepassingen worden in de EU meer gebruikt bij de medium- en hoog-geschoolden dan bij ons. Bij de laaggeschoolden zijn deze toepassingen minder populair, waarschijnlijk omdat deze toepassingen een zeker intellectueel niveau veronderstellen.

Indicator 2Ca **Aandeel Vlaamse 23-jarigen die derde graad secundair onderwijs niet hebben voltooid, naar geslacht, in %**

DIMENSIES

Ruimte	Vlaamse Gemeenschap
Tijd	1999-2000, 2001-2002, 2003-2004
Geslacht	mannen, vrouwen, totaal

BRON SONAR-cohorte I (°1976), SONAR-cohorte II (°1978), SONAR-cohorte III (°1980)

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 15-05-06

naar geslacht

	<i>derde cohorte 2003-2004</i>		<i>tweede cohorte 2001-2002</i>		<i>eerste cohorte 1999-2000</i>	
mannen	N = 1.528	17,8	N = 1.509	16,4	N = 1.540	15,6
vrouwen	N = 1.465	9,7	N = 1.493	9,0	N = 1.467	10,3
totaal	N = 2.993	13,8	N = 3.002	12,7	N = 3.007	13,0

Toelichting

De notie 'onvoldoende startkwalificatie' wordt volgens het departement Onderwijs en Vorming geoperationaliseerd als de jongeren die niet beschikken over een diploma van het ASO, TSO of KSO, een getuigschrift BSO, een getuigschrift van de leertijd (VIZO), een eindgetuigschrift van het buitengewoon secundair onderwijs (opleidingsvormen 3 en 4) of een eindgetuigschrift deeltijds beroepssecundair onderwijs. Het departement Onderwijs en Vorming beschikt niet over exacte cijfers hierover. Daarom wordt gekozen voor een survey bij een representatieve steekproef.

Voor de opvolging van de doelstelling uit dit Pact van Vilvoorde wordt een beroep gedaan op de SONAR-enquête. Dit is een driejaarlijkse toevalssteekproef bij een 3000-tal 23-jarigen. Drie bevestigingen vonden tot nog toe plaats, bij drie cohortes 23-jarigen. De meest recente bevestiging dateert van 2003-2004. Op dit moment is in de opdracht van SONAR en het Steunpunt Loopbanen geen bevestiging van een vierde cohorte voorzien. Dit betekent dat verdere opvolging van de doelstelling aan de hand van deze bron mogelijk problematisch wordt.

In 2003-2004 had 13,8% van de Vlaamse 23-jarigen de derde graad van het secundair onderwijs niet voltooid. Dit is nog een lichte verslechtering tegenover de nulmeting, terwijl de doelstelling het aantal jongeren met onvoldoende startkwalificatie tegen 2010 wil halveren. Voorlopig gaat het dus niet de goede richting uit. Haast dubbel zoveel jongens dan meisjes voltooien de derde graad niet.

Navigatie Overzichtstabel Toelichting																		
Indicator 2Cb	Aandeel 18- tot 24-jarigen met maximaal een diploma lager secundair onderwijs die niet deelgenomen hebben aan een opleiding tijdens een referentieperiode van 4 weken, naar geslacht, in % (tweede kwartaal)																	
DIMENSIES	Ruimte Vlaams Gewest, Europese Unie Tijd 1999 - 2005 Andere mannen, vrouwen, totaal																	
BRON	Eurostat LFS, Algemene Directie Statistiek EAK																	
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm																	
land	laatst gewijzigd																	
	tweede kwartaal 2005			tweede kwartaal 2004			tweede kwartaal 2003			tweede kwartaal 2002			tweede kwartaal 2001			tweede kwartaal 2000		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
België	15,3	10,6	13,0	15,6	8,3	11,9 b	14,7	10,8	12,8	14,9	9,9	12,4	15,0	12,3	13,6	14,8	10,2	12,5
Brussels Hoofdstedel	16,8	15,3	16,0	17,5	10,7	13,8	22,8	15,1	18,9	26,3	17,8	21,8	21,0	15,2	18,0	27,5	17,8	22,6
Cyprus	26,6	10,6	18,1	27,2	14,9	20,6	24,2b	11,8b	17,4 b	22,3	11,0	15,9	23,9	13,1	17,9	25,0	13,9	18,5
Denemarken	9,4	7,5	8,5	10,4	6,7	8,5	10,3b	10,2b	10,3 b	10,3	6,9	8,6	9,8	8,2	9,0	13,4	9,9	11,6
Duitsland				12,2	11,9	12,1	12,9i	12,8i	12,8 i	12,6	12,6	12,6	12,2	12,8	12,5	14,6	15,2	14,9
Estland	17,4u	10,7u	14,0	20,5		13,7	16,1		11,8	15,6	9,6u	12,6	17,1	11,0u	14,1	16,3	12,1u	14,2
EU15	19,4i	14,5i	16,9 i	20,4i	15,0i	17,7 i	20,5b	16,1b	18,3 b	21,1	16,2	18,7	21,4	16,6	19,0	21,8	17,2	19,5
EU25	17,1i	12,7i	14,9 i	18,0i	13,1i	15,6 i	18,1b	14,2b	16,2 b	18,9	14,4	16,6	19,2	14,8	17,0	19,9	15,5	17,7
Finland	10,6p	6,9p	8,7 p	10,6	6,9	8,7	10,1b	6,5b	8,3 b	12,6	7,3	9,9	13,0	7,7	10,3	11,3b	6,5b	8,9 b
Frankrijk	14,6	10,7	12,6	16,1	12,3	14,2	15,3b	12,2b	13,7 b	14,9	11,9	13,4	15,0	12,0	13,5	14,8	11,9	13,3
Griekenland	17,5	9,2	13,3	18,3	11,6	14,9	19,9b	11,0b	15,5 b	20,7	12,6	16,7	21,3	13,4	17,3	22,9	13,6	18,2
Hongarije	13,5	11,1	12,3	13,7	11,4	12,6	12,4b	11,1b	11,8 b	12,5	11,8	12,2	13,3	12,6	12,9	14,3	13,2	13,8
Ierland	14,9p	9,6p	12,3 p	16,1p	9,7p	12,9 p	15,0b	9,5b	12,3 b	18,4	10,9	14,7		n.b.				n.b.
Italië	25,9	17,8	21,9	26,2	18,4	22,3	26,8	20,1	23,5	27,9	20,7	24,3	30,2	22,6	26,4	28,8	21,9	25,3
Letland	15,5	8,2	11,9	20,5	10,7	15,6	22,7	13,4	18,1	26,7	12,2	19,5		n.b.				n.b.
Litouwen	12,2u	6,2u	9,2	11,6u	7,4u	9,5 b	14,9	8,9	11,8	15,1b	13,4b	14,3 b	18,4	9,3	13,7	18,5	14,9	16,7
Luxemburg	12,8p	13,0p	12,9 p	12,8	13,0	12,9	14,6	11,2	12,9	14,4	19,6	17,0	19,0	17,2	18,1	15,9	17,6	16,8
Malta	46,2p	42,8p	44,5 p	44,2b	39,5b	42,0 b	49,7	46,8	48,2	56,5	49,7	53,2	55,3	53,5	54,4	52,5	56,1	54,2
Nederland	15,8	11,2	13,6	16,1	11,9	14,0	15,3b	13,0b	14,2 b	15,7	14,3	15,0	16,5	14,1	15,3	16,2	14,8	15,5
Oostenrijk	9,5	8,7	9,1	9,5i	7,9i	8,7 i	8,6b	9,9b	9,3 b	8,7	10,2	9,5	9,7	10,7	10,2	9,6	10,7	10,2
Polen	6,9	4,0	5,5	7,7b	3,7b	5,7 b	7,8	4,7	6,3	9,5	5,6	7,6	9,7	6,0	7,9			n.b.
Portugal	46,7	30,1	38,6	47,9b	30,6b	39,4 b	47,7	33,0	40,4	52,6	37,5	45,1	51,2	36,7	44,0	50,1	35,1	42,6
Slovakije	6,0	5,7	5,8	7,8	6,4	7,1	5,2b	4,7b	4,9 b	6,7	4,6	5,6		n.b.				n.b.
Slovenië	5,7u	2,8u	4,3 u	5,8u	2,6u	4,2 u	6,2u	2,3u	4,3 u	6,2u	3,3u	4,8 u	9,3u	5,6u	7,5			n.b.
Spanje	36,4b	25,0b	30,8 b	38,5	24,6	31,7	37,3	25,0	31,3	36,4	23,1	29,9	35,6	22,7	29,2	34,7	23,4	29,1
Tsjechië	6,2	6,6	6,4	5,8	6,5	6,1	5,2b	6,8b	6,0 b	5,3	5,7	5,5		n.b.				n.b.
Verenigd Koninkrijk	14,7p	13,2p	14,0 p	15,7i	14,2i				16,8	18,8	16,7	17,8	18,7	16,7	17,7	19,0	17,9	18,4
Vlaams Gewest	14,9	9,4	12,2	12,7	7,6			11,3	12,6	8,7	10,7	11,0	11,2	11,1	12,6	8,3	10,5	
Waals Gewest	15,5	11,0	13,3	20,1	8,7			13,5	15,9	9,6	12,9	20,5	13,2	16,8	14,9	11,2	13,0	
Zweden	9,3p	7,9p	8,6 p	9,3	7,9			9,0 b	11,4	9,3	10,4	11,3b	9,7b	10,5 b	9,2	6,2	7,7	
Navigatie	Overzichtstabel Top																	

Opmerking: e = geschatte waarde, b = breuk in de tijdsreeks (derhalve geen volledige vergelijkbaarheid), p = voorlopige waarde, u = onbetrouwbare data, i = zie uitleg.

Wegens een wijziging van de variabelen over onderwijs en opleiding in de EAK in 2004, zijn de resultaten voor België en de gewesten niet volledig vergelijkbaar met 2003.

EU-gemiddelden worden berekend volgens het voor elk land meest recent beschikbare jaar.

Toelichting

Een mogelijk alternatief voor de SONAR-enquête (cf. 2Ca) kan de Enquête over de Arbeidskrachten bieden. Hier gelden opnieuw de opmerkingen over tweede kwartaal- en jaarcijfers zoals aangehaald bij doelstelling 1A. De Europese benchmark in het kader van de structurele indicatoren van de Top van Lissabon stelt dat er in 2010 maximaal 10% vroege schoolverlaters mogen zijn die geen opleiding of vorming meer volgen. Concreet gaat het om de 18- tot 24-jarigen die geen kwalificatie hebben behaald van het niveau ISCED 3 en die geen onderwijs of opleiding meer volgen. De Vlaamse operationalisering hiervan werd hogerop aangehaald.

De gewestelijke tweede kwartaalcijfers van 2005 brengen minder goed nieuws. Waar het Vlaamse Gewest in 2004 de Europese benchmark met 10,1% dicht benaderde, levert 2005 een plotse verslechtering op, tot 12,2%. Vlaanderen doet het daarmee wel nog steeds beter dan de overige landsdelen en de Europese gemiddelden. Landen die het beter doen zijn de Scandinavische lidstaten, Oostenrijk, en heel wat Oost-Europese lidstaten. De Vlaamse vrouwen (9,4%) behalen ook in 2005 het streefdoel van maximaal 10%, voor de mannen (14,9%) zijn nog extra inspanningen nodig.

Indicator 2D Aandeel starters in het hoger onderwijs naar opleidingsniveau en tewerkstellingsniveau van de moeder bij het verlaten van het secundair onderwijs, naar geslacht van de starter, in %

DIMENSIES
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 1999-2000, 2001-2002, 2003-2004
Geslacht Mannen, vrouwen, totaal

BRON SONAR-cohorte I (°1976), SONAR-cohorte II (°1978), SONAR-cohorte III (°1980)

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 15-05-06

naar opleidingsniveau

	2003-2004			2001-2002			1999-2000		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
hooggeschoold	88,7	85,8	92,0	88,6	85,3	91,9	88,0	85,4	90,8
middengeschoold	70,2	58,2	81,5	70,9	62,4	79,6	72,2	67,3	77,1
laaggeschoold	43,6	37,7	49,8	44,8	37,1	52,4	44,3	37,5	51,7
niet-hooggeschoold (midden- én laaggeschoold)	57,0	47,8	66,1	58,0	50,0	66,1	54,7	48,3	61,5
N=	2.801	1.419	1.382	2.775	1.391	1.384	2.978	1.522	1.456

naar tewerkstellings situatie

	2003-2004			2001-2002			1999-2000		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
werkend	69,0	60,0	78,8	70,1	62,4	78,0	67,6	61,9	74,0
werkloos/ocmw	46,6	37,7	54,7	52,2	51,1	52,9	36,4	37,7	35,1
ziekte/invaliditeit	54,3	48,6	58,7	41,7	34,5	48,4	50,0	61,5	45,2
loopbaanonderbreking	90,0	100,0	87,5	87,5	66,7	100,0	75,0	-	85,7
(brug)pensioen	60,0	57,1	62,5	70,6	50,0	88,9	61,1	50,0	83,3
huisvrouw	57,2	52,2	62,4	57,4	52,5	62,4	57,3	50,5	64,2
andere	66,7	62,5	69,2	61,3	53,8	66,7	53,8	33,3	71,4
overleden	geen aparte categorie meer			geen aparte categorie meer			57,6	50,0	64,7
N=	2.941	1.505	1.436	2.931	1.472	1.459	2.983	1.526	1.457

cursief = minder dan tien beantwoorders

Toelichting

Net zoals bij de vorige indicator wordt hier een beroep gedaan op de SONAR-enquête. Deze bestudeert de afstemming tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. Ook de instroom van studenten in hoger onderwijs wordt gemonitord. Achtergrondvariabelen die informatie geven over de tewerkstellingssituatie en de scholingsgraad van de moeder op het tijdstip dat de respondent het secundair onderwijs verlaat, geven een zicht op de kansen die jongeren in diverse situaties hebben om in het hoger onderwijs te starten.

De deelname aan het hoger onderwijs wordt in sterke mate beïnvloed door het opleidingsniveau van de ouders. Haast negen op tien van de leerlingen wier moeder een diploma hoger onderwijs bezit, begint ook zelf aan het hoger onderwijs. Bij de leerlingen wier moeder middengeschoold is, start nog ruim tweederde in een hogere opleiding. Laaggeschoolde moeders hebben slechts iets meer dan vier kansen op tien dat ze hun kinderen in het hoger onderwijs zien beginnen. Opvallend is dat het opleidingsniveau van de moeder nog crucialer is voor jongens dan voor meisjes. In vergelijking met 1999-2000 en 2001-2002 stellen we geen grote verschuivingen vast. 57% van de kinderen van niet-hooggeschoolde ouders begonnen in 2003-2004 aan een hogere opleiding, waar de norm die tegen 2010 bereikt moet worden op 60% ligt. Verdere monitoring van deze doelstelling aan de hand van SONAR is voorlopig onzeker, aangezien de verderzetting van dit onderzoek met nieuwe cohorten nog niet beslist is.

Daarnaast speelt ook de tewerkstellingsituatie van de ouders een grote rol. De hoogste kans op het aanvangen van hoger onderwijs vinden we bij de kinderen van werkende moeders, de laagste bij kinderen van moeders die een ziekte- of invaliditeitsuitkering ontvangen. Jongens stromen systematisch minder door naar het hoger onderwijs.

Indicator 3A **Werkloosheidsgraad (totaal aantal werklozen als % van de totale actieve bevolking tussen 15 en 64 jaar)**

DIMENSIES **Ruimte** Vlaams Gewest, België, EU-25
Tijd 1999-2005

BRON Eurostat LFS, NIS EAK (bewerking Steunpunt WAV, Jaarboek 2005)

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sqml/reeksen/3233.htm>

laatst gewijzigd 13/09/2006

	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Vlaams Gewest	5,5	5,4	5,7	4,9	4,0	4,3	5,4
België	8,5	8,5	8,2	7,6	6,6	7,1	8,7
EU-25		9,4	9,2	8,9	8,6	-	-

Toelichting

Eén van de manieren om te kijken of elke persoon op actieve leeftijd een job heeft, is het meten van de werkloosheidsgraad. In internationale context wordt de zogenaamde ILO-definitie gehanteerd (Internationale Arbeidsorganisatie). Het gaat hier om personen zonder betrekking die actief werk zoeken, daarvoor concrete stappen hebben gezet gedurende de laatste 4 weken en bovendien binnen de 2 weken kunnen beginnen werken. Als bron voor de berekening neemt het Steunpunt WAV de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van het NIS en de Labour Force Survey (LFS) van Eurostat.

De cijfers zijn beschikbaar voor 1999-2005 (jaargemiddelden).

De ILO–werkloosheidsgraad, die het aandeel werklozen weergeeft in de beroepsbevolking tussen 15 en 64 jaar, bedraagt in 2005 voor het Vlaamse Gewest 5,5%.

Dit cijfer ligt daarmee 0,1 procentpunt hoger dan in 2004. Het Vlaamse Gewest scoort met deze indicator relatief positief anno 2004 in vergelijking met België (8,5%) en de EU25 (9,4%).

Indicator 3Ba **Werkzaamheidsgraad (tewerkgestelde personen tussen 15 en 64 jaar als % van de totale bevolking tussen 15 en 64 jaar), zowel naar absoluut aantal tewerkgestelden als naar voltijds equivalenten**

DIMENSIES

Ruimte	Vlaams Gewest, België, EU-15, EU-25
Tijd	1999-2005

BRON Eurostat LFS, NIS EAK (bewerking Steunpunt WAV Jaarboek 2005)

Voor meer informatie <http://fred.vlaanderen.be/reeksen/3246.htm>

laatst gewijzigd 24/08/2006

	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
--	------	------	------	------	------	------	------

Werkzaamheidsgraad in personen

Vlaams Gewest	64,9	64,3	62,9	63,5	63,4	63,5	62,1
België	61,1	60,3	59,6	59,9	59,9	60,1	58,8
EU-25	63,8	63,3	62,9	62,8	62,8	62,4	61,9

Werkzaamheidsgraad in voltijds equivalenten

Vlaams Gewest	66,3	64,9	66,1	66,1	65,6
België	61,4	60,8	61,4	61,7	61,3
EU-15	-	-	-	65,1	-

Toelichting

De werkzaamheidsgraad wordt gedefinieerd als het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Deze indicator wordt door het Steunpunt WAV berekend op basis van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) en de Labour Force Survey (LFS) van Eurostat.

De cijfers zijn beschikbaar voor de periode 1999-2005 (jaargemiddelden) voor de werkzaamheidsgraad naar personen (absoluut aantal) en voor 2000-2004 voor de werkzaamheidsgraad uitgedrukt in voltijds equivalenten.

In het Vlaamse Gewest bedroeg de werkzaamheidsgraad naar personen 64,9% in 2005. Dit is opnieuw een stijging in vergelijking met het voorgaande jaar (64,9%). De vorige Vlaamse Regering stelde zich tot doel om tegen het einde van haar legislatuur de norm van 66,5% te behalen. Het minder gunstige conjunctuurverloop van de laatste jaren maakt dat deze norm niet gehaald werd. Op langere termijn is in het kader van de Europese Werkgelegenheidsrichtsnoeren een streefnorm van 70% tegen 2010 vooropgesteld. Het EU25-gemiddelde in 2005 bedroeg 63,8%.

Wanneer de werkzaamheidsgraad berekend wordt met voltijds equivalenten als meeteenheid, komt men zowel in 2001 als in 2002 tot een percentage van 66,1% voor het Vlaamse Gewest. In 2004 klimt dit tot 66,3%.

[Navigatie](#)
[Overzichtstabel](#)
[Toelichting](#)

Indicator 3Bb Werkzaamheidsgraad jongeren: 15-24 jaar zonder studenten

DIMENSIES
Ruimte Vlaams Gewest, België
Tijd 1999-2004

BRON Eurostat LFS, NIS EAK (bewerking Steunpunt WAV Jaarboek 2005)

Voor meer informatie <http://fred.vlaanderen.be/reeksen/3246.htm>

laatst gewijzigd 15/05/2006

	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Vlaams Gewest	79,5	78	81,9	82,1	83,2	78,6
België	69,3	67,7	71,4	72,3	72,7	67,4

Toelichting

De werkzaamheidsgraad bij jongeren (15-24 jaar, exclusief studenten) wordt gedefinieerd als het aandeel werkenden (15 - 24 jaar) in de totale bevolking (15-24 jaar). Deze indicator wordt door het Steunpunt WAV berekend op basis van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) en de Labour Force Survey (LFS) van Eurostat. De 15- tot en met 24-jarigen die op de subjectieve vraag naar het sociaal-economische statuut antwoorden dat ze tot de categorie 'leerling/student/in beroepsopleiding' behoren, worden hier als studenten gerekend.

De cijfers zijn beschikbaar voor de periode 1999-2004 (jaargemiddelden).

In het Vlaamse Gewest bedroeg de werkzaamheidsgraad bij jongeren tussen 15 en 24 jaar, exclusief studenten, 79,5% in 2004. Dit cijfer ligt daarmee 1,5 procentpunt hoger dan in 2003. Tussen 2000 en 2003 is de werkzaamheidsgraad bij jongeren (15-24 jaar, exclusief studenten) continu afgenomen. Dit was heel waarschijnlijk te wijten aan de economische malaise. Sinds 2004 is de werkzaamheidsgraad bij jongeren terug in stijgende lijn.

[Navigatie](#)
[Overzichtstabel](#)
[Toelichting](#)

Indicator 3Bc Werkzaamheidsgraad ouderen: 55-64 jaar

DIMENSIES **Ruimte** Vlaams Gewest, België, EU-25
Tijd 1999-2004

BRON Eurostat LFS, NIS EAK (bewerking Steunpunt WAV Jaarboek 2005)

Voor meer informatie <http://fred.vlaanderen.be/reeksen/3246.htm>

laatst gewijzigd 13/09/2006

	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Vlaams Gewest	29,5	26,5	25,6	24,5	25,5	23,7
België	30,0	28,1	26,6	25,1	26,1	24,2
EU-25	41,0	40,2	-	-	-	-

Toelichting

De werkzaamheidsgraad bij ouderen (55-64 jaar) wordt gedefinieerd als het aandeel werkenden (55-64 jaar) in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Deze indicator wordt door het Steunpunt WAV berekend op basis van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) en de Labour Force Survey (LFS) van Eurostat.

De cijfers zijn beschikbaar voor de periode 1999-2004 (jaargemiddelden).

In het Vlaamse Gewest bedroeg de werkzaamheidsgraad bij ouderen tussen 55 en 64 jaar 29,5% in 2004. Dit is een groei van 3 procentpunt ten opzichte van 2003.

De werkzaamheidsgraad bij ouderen in het Vlaamse Gewest evolueert opwaarts, maar is toch een heel eind verwijderd van deze in de EU-25. In 2004 bedroeg de werkzaamheidsgraad (55-64 jaar) in de EU-25 41%.

Indicator 4A

Werkbaarheidsindicatoren Vlaamse arbeidsmarkt

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2004
Situatie niet-problematisch, problematisch
Werkbaarheidsd psychische vermoeidheid, ...

BRON

Vlaamse Werkbaarheidsmonitor (SERV - STV-Innovatie & Arbeid)

laatst gewijzigd 12/05/2006

Aandeel Vlaamse werknemers voor onderscheiden werkbaarheidsdimensies, in %

	<i>niet problematisch</i>	<i>problematisch</i>	<i>N</i>
psychische vermoeidheid	71,1	28,9	10.247
welbevinden in het werk	81,3	18,7	10.243
leermogelijkheden	77,4	22,6	10.986
werk-privé-balans	88,2	11,8	11.020

Toelichting

De resultaten van een haalbaarheidsstudie (VIONA-onderzoeksprogramma 2001) over de uitbouw van een monitoringsysteem voor de werkbaarheidsgraad toonden aan dat geen enkele bestaande dataset m.b.t. de kwaliteit van de arbeid voldoet aan de elementaire voorwaarden voor een gedegen monitoringsysteem (representatief op sectorniveau, breed spectrum van stressoren of oorzaken en gevolgen). De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) engageerde zich om een onderzoeksteam binnen STV - Innovatie & Arbeid in te zetten om een wetenschappelijk gevalideerde indicatorenset te ontwikkelen en bij een representatief staal van 20.000 Vlaamse werknemers een nulmeting te organiseren in 2004 (met geprogrammeerde vervolgmetingen begin 2007 en 2010) als basis voor een monitoringssysteem.

De nulmeting van 2004 geeft voor het eerst een representatief beeld van de kwaliteit van arbeid op de Vlaamse arbeidsmarkt. Daarbij wordt uitgekomen op een werkbaarheidsgraad van 52,3%. Dit betekent dat de job van iets meer dan de helft van de Vlaamse werknemers als kwaliteitsvol kan beoordeeld worden.

Omgekeerd wil dit ook zeggen dat 47,7% van de Vlaamse werknemers met één of meerdere werkbaarheidsproblemen te maken heeft. Deze problemen worden gemeten aan de hand van 4 werkbaarheidsindicatoren: psychische vermoeidheid (werkstress), welbevinden in het werk (werkbetrokkenheid en motivatie), leermogelijkheden (kansen op competentie-ontwikkeling) en werk-privé-balans (combinatie arbeid en gezin). Op het gebied van psychische vermoeidheid kampt 28,9% van de Vlaamse werknemers met werkstress. Meer vrouwen (30,2%) dan mannen (27,6%) rapporteren werkstressklachten. Ook naar leeftijd zijn er significante verschillen: de 50-54-jarigen (33,1%) signaleren de meeste problemen.

Op het vlak van welbevinden in het werk zit 18,7% van de werknemers in een problematische situatie. Hier blijken meer mannen (20,5%) dan vrouwen (16,8%) met motivatieproblemen te worstelen. In de jongste leeftijdsgroep (-30 jaar) worden de meeste problemen gerapporteerd en in de oudste (+55 jaar) de minste.

De leermogelijkheden van 22,6% werknemers in Vlaanderen worden als problematisch beoordeeld. Bij de vrouwen loopt dit op tot 23,7%. Ook met de leeftijd neemt het aandeel dat tot de problematische categorie behoort toe om dan bij de 55-plussers terug kleiner te worden.

De werk-privé-balans wordt door 11,8% van de Vlaamse werknemers als problematisch ervaren. Opvallend is dat er geen significante verschillen naar geslacht zijn. Werknemers tussen 30 en 50 jaar hebben dan weer meer dan andere te maken met problemen om werk-privé te combineren.

Indicator 4B

Gradatie van tevredenheid met diverse aspecten van de job, in %

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2000 en 2005
Aspecten loon, werkzekerheid, ...

BRON

Studiedienst van de Vlaamse Regering (SCV-survey)

laatst gewijzigd 20-04-06

Diverse aspecten job, rijpercentages

	2005			2000		
	% tevreden	% ontevreden	N	% tevreden	% ontevreden	N
Arbeidsvoorwaarden						
loon	71,2	13,7	836	64,0	15,9	715
werkzekerheid	83,0	8,8	835	81,6	6,4	714
uurregeling	82,9	7,1	836	79,5	8,6	711
vakantieregeling	**	**	**	75,2	14,5	711
kansen op promotie	47,8	22,9	651	40,8	23,3	642
Arbeidsomstandigheden						
fysieke werkomstandigheden	76,9	9,6	835	71,0	10,6	713
werkdruk	53,4	23,2	836	51,5	21,9	709
Arbeidsverhoudingen						
directe chef	76,7	10,6	734	78,3	8,7	652
collega's	87,3	4,3	759	82,5	3,2	660
Arbeidsinhoud						
inhoud job	85,7	5,2	835	87,1	4,4	714
mogelijkheden om bij te leren	60,6	20,0	821	60,8	20,2	698
mate waarin men zelf beslissingen kan nemen o	76,9	8,8	830	79,3	6,3	714
mate waarin men kennis en vaardigheden kan g	83,2	7,7	836	**	**	**
Werk in zijn geheel	90,0	2,9	836	87,1	3,3	714

* % tevreden omvat de categorieën 'eerder tevreden' en 'zeer tevreden'; % ontevreden omvat de categorieën 'eerder ontevreden' en 'zeer ontevreden'.

** Niet bevraagd in het desbetreffende jaar.

Toelichting

De arbeidstevredenheid kan gehanteerd worden als indicator voor kwaliteit van werk. In de jaarlijkse SCV-survey wordt de arbeidstevredenheid van werkenden op 2 wijzen bevraagd. Enerzijds wordt aan de werkende Vlamingen gevraagd een globaal oordeel uit te spreken over het werk in zijn geheel (beoordeling aan de hand van een 5-puntenschaal). Anderzijds wordt een aantal afzonderlijke werkaspecten aangeboden waarbij de respondenten kunnen aangeven in hoeverre ze ermee tevreden zijn (beoordeling op een zelfde 5-puntenschaal). Bij het bevragen van de diverse deelaspecten van het werk wordt aangesloten bij het concept dat over het algemeen gevolgd wordt bij het analyseren van de arbeidssituatie. Hierbij worden vier dimensies gehanteerd: arbeidsinhoud, arbeidsomstandigheden, arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen.

Anno 2005 geven negen op tien van de werkende respondenten aan zeer tot eerder tevreden te zijn met het werk in zijn geheel. Dit zijn er iets meer dan in 2000 toen 87,1% tevreden was.

Naar twaalf deelaspecten bekeken is meer dan 80% van de ondervraagden in 2005 tevreden of eerder tevreden over de inhoud van de job, de collega's, de uurregeling, de werkzekerheid en de mate waarin men kennis en vaardigheden kan gebruiken. Wat dit laatste aspect betreft, vallen er significante verschillen te noteren naargelang leeftijd. De tevredenheid neemt overwegend toe met het stijgen van de leeftijd. Ontevreden is de werkende Vlaming (ongeveer 20%) over aspecten als mogelijkheden om bij te leren, kansen op promotie en werkdruk. Vrouwen zijn meer dan mannen ontevreden met deze drie aspecten, maar niet significant. Over de jaren heen valt ook relatief weinig variatie te bespeuren.

Indicator 5A Werkzaamheidsgraad vrouwen, kortgeschoolden, niet-Europeanen, arbeidsgehandicapten

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 1999-2005
Geslacht mannen, vrouwen, totaal

BRON

NIS EAK (bewerking Steunpunt WAV, Jaarboek 2005)

Voor meer informatie

<http://fred.vlaanderen.be/reeksen/2856.htm>

<http://fred.vlaanderen.be/reeksen/1181.htm>

laatst gewijzigd 24/08/2006

	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
vrouwen	57,8	56,7	55,0	55,2	54,5	54,0	52,9
kortgeschoolden*		52,4	52,0	52,1	51,8	52,9	51,6
niet-Europeanen		38,5	35,5	37,5	34,0	38,1	31,0
arbeidsgehandicapten		-	-	45,7	-	-	-

* Bij de beroepsbevolking 25-64 jaar

Toelichting

De werkzaamheidsgraad wordt gedefinieerd als het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar). Deze indicator wordt door het Steunpunt WAV berekend op basis van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) en de Labour Force Survey (LFS) van Eurostat.

De cijfers zijn beschikbaar voor de periode 1999-2004 (jaargemiddelden).

Het onderwijsniveau wordt ingedeeld aan de hand van het hoogst behaalde diploma van de respondent, deze indeling komt overeen met de internationaal geldende ISCED-indeling, die gebruikt is voor de bepaling van het onderwijsniveau in de andere Europese landen:

Onder kortgeschoolden wordt verstaan: de personen met een diploma lager onderwijs (of geen diploma), algemeen lager secundair onderwijs of lager technisch, kunst- of beroepssecundair onderwijs.

De werkzaamheidsgraad, gedefinieerd als het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64jaar), geeft op een positieve manier een beeld van de al dan niet evenredige vertegenwoordiging van vrouwen op de arbeidsmarkt.

Het aandeel vrouwelijke werkenden bij de bevolking op beroepsactieve leeftijd is in 2004 gelijk aan 56,7%. Dit is een toename tegenover de situatie in 1999 (52,9%). In vergelijking met de mannelijke werkzaamheidsgraad is dit toch nog een stuk lager. Opvallend is dat de vrouwelijke werkzaamheidsgraad aan het toenemen is en de mannelijke lichtjes aan het afnemen is t.o.v. voorgaande jaren. Zo wordt de kloof tussen de mannelijke en de vrouwelijke werkzaamheidsgraad ook steeds kleiner.

De werkzaamheidsgraad van allochtonen blijft opmerkelijk laag ondanks de kleine vorderingen.

De situatie van de personen met functiebeperkingen ingevolge langdurige ziekte of handicap, kan enkel op basis van één meting worden beschreven.

De meerderheid zit in de inactiviteit. De aanvraag om de vraagmodule over arbeidshandicap op geregelde tijdstippen op te nemen in de EAK vragenlijst werd tot op heden niet aanvaard door het NIS.

Indicator 5B ILO- werkloosheidsgraad vrouwen, kortgeschoolden, niet-Europeanen, arbeidsgehandicapten

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 1999-2005
Geslacht mannen, vrouwen, totaal

BRON

NIS EAK (bewerking Steunpunt WAV, Jaarboek 2005)

Voor meer informatie

<http://fred.vlaanderen.be/reeksen/2856.htm>

<http://fred.vlaanderen.be/reeksen/1181.htm>

laatst gewijzigd 24/08/2006

	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
vrouwen	6,3	6,6	6,3	5,7	4,5	5,9	6,8
kortgeschoolden*		7,0	7,4	6,2	5,0	5,8	7,5
niet-Europeanen		25,4	27,3	25,3	21,5	23,9	30,5
arbeidsgehandicapten		-	-	4,1	-	-	-

* Bij de beroepsbevolking 25-64 jaar

Toelichting

Aan de hand van de ILO-werkloosheidsgraad kan worden nagegaan of bepaalde groepen sterker vertegenwoordigd zijn in de werkloosheid dan anderen.

Het Steunpunt WAV berekende de ILO-werkloosheidsgraad (jaargemiddelden) voor verschillende kansengroepen op basis van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van het NIS. De werkloosheidsgraad geeft de verhouding tussen de ILO-werklozen en de beroepsbevolking.

In 2004 bedroeg de ILO-werkloosheidsgraad bij de kortgeschoolden 7%, tegenover 2,7% bij de hogeschoolden. In dat jaar lag de vrouwelijke ILO-werkloosheidsgraad ook nog steeds boven de mannelijke werkloosheidsgraad van 4,6%.

De ILO-werkloosheidsgraad bij inwoners met een niet-EU nationaliteit ligt met 25,4% in 2004 een stuk hoger dan bij Vlamingen met de Belgische nationaliteit (5,1%).

De ILO-werkloosheidsgraad van personen met een handicap kwam op 8,2% in 2002, tegenover 4,9% bij de totale bevolking.

Indicator 6A
Netto groeiratio, oprichtingsratio, faillissementsratio en stopzettingsratio
(in % van het aantal bestaande ondernemingen)

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gewest
Tijd 2002 t.e.m. 2005
Vorm Firma's, eenmanszaken

BRON

Graydon, bewerking Studiedienst van de Vlaamse Regering

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 01-06-06

Netto-groeiratio

	2005	2004	2003	2002
Totaal van firma's en eenmanszaken	1,4%	1,4%	0,5%	0,5%
Firma's	3,3%	3,3%	3,3%	2,7%
Eenmanszaken	-0,5%	-0,6%	-2,3%	-1,6%

Oprichtingsratio

	2005	2004	2003	2002
Totaal van firma's en eenmanszaken	7,4%	7,2%	6,5%	6,0%
Firma's	6,4%	6,7%	6,4%	6,3%
Eenmanszaken	8,5%	7,7%	6,5%	5,8%

Faillissementsratio

	2005	2004	2003	2002
Totaal van firma's en eenmanszaken	0,9%	0,9%	0,9%	0,9%
Firma's	1,4%	1,5%	1,5%	1,5%
Eenmanszaken	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%

Stopzettingsratio

	2005	2004	2003	2002
Totaal van firma's en eenmanszaken	6,0%	5,8%	6,0%	5,5%
Firma's	3,1%	3,4%	3,2%	3,6%
Eenmanszaken	8,9%	8,3%	8,8%	7,4%

Toelichting

De netto groeiratio bestaat uit het aantal oprichtingen minus de falingen en ontbindingen in een jaar in verhouding tot het bestaande aantal ondernemingen bij de aanvang van het jaar in kwestie. Er is een onderscheid tussen firma's (NV's, BVBA's en CV's) en eenmanszaken. Onder oprichtingen worden in feite oprichtingsakten verstaan. Dat wil zeggen dat naast louter nieuwe bedrijven ook ondernemingen in rekening gebracht worden die ontstaan uit splitsing van een bestaande onderneming. De data worden geïnventariseerd door Graydon Belgium NV.

De netto groeiratio scoorde zwak in 2002 en 2003 en wist zich ternauwernood in de positieve zone te houden. In 2004 nam de ratio tot 1,4% toe en deze bleef op dat peil in 2005. Het is enkel aan de firma's te wijten dat de netto groeiratio boven nul scoorde. Bij de eenmanszaken zijn er van 2002 tot 2005 jaar-op-jaar minder bedrijven. Het tempo van de afname nam af in 2004 en 2005.

Indicator 6B

TEA (total entrepreneurial activity) index

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest, België, VSA, Nederland, Frankrijk, Duitsland, ...
Tijd 2000 t.e.m. 2005

BRON

The Global Entrepreneurship Monitor, Vlerick Leuven Gent Management School

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 21-03-06

% van de ondervraagde volwassen bevolking dat verklaart betrokken te zijn bij de opstart van een zaak of dat een zaak runt jonger dan 42 maanden.

	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Vlaams Gewest	3,7	2,7	n.b.	2,6	4,1	n.b.
België	3,9	3,5	3,9	3,0	4,6	4,5
Denemarken	4,8	5,3	5,9	6,5	8,1	7,6
Duitsland	5,4	4,5	5,2	5,2	7,0	6,9
Finland	5,0	4,4	6,9	4,6	9,3	12,5
Frankrijk	5,4	6,0	1,6	3,2	7,2	5,0
Ierland	9,8	7,7	8,1	9,1	12,1	9,1
Italië	4,9	4,3	3,2	5,9	10,2	8,1
Nederland	4,4	5,1	3,6	4,6	6,4	n.b.
Portugal	n.b.	4,0	n.b.	n.b.	7,1	n.b.
Spanje	5,7	5,2	6,8	4,6	7,8	6,6
Verenigd Koninkrijk	6,2	6,3	6,4	5,4	7,7	6,9
Zweden	4,0	3,7	4,1	4,0	6,7	6,6
Japan	2,2	1,5	2,8	1,8	5,1	5,7
Verenigde Staten van Amerika	12,4	11,3	11,9	10,5	11,7	16,7

Toelichting

De Global Entrepreneurship Monitor of GEM is een internationale vergelijkbare enquête bij 18-64 jarigen naar de relatie tussen ondernemerschap en economische groei. Het datamateriaal van de GEM moet onder andere toelaten om de ondernemingsgraad (total entrepreneurial activity of TEA) in verschillende landen te meten. De TEA is het percentage ondervraagden dat actief betrokken was bij de opstart van een onderneming of die eigenaar was van een onderneming van minder dan 42 maanden oud.

In vergelijking met 11 Europese landen en de VS en Japan scoren Vlaanderen en België zwak. In 2005 bereikte de TEA 3,7% in het Vlaamse Gewest en 3,9% in België. Enkel Japan deed het slechter. Positief is wel dat de indicator in Vlaanderen in 2005 opveerde na (nog) zwakkere prestaties in 2004 en 2002 (in 2003 was er geen meting). De goed uitgebouwde sociale zekerheid en de aanwezigheid van vele grote (buitenlandse) ondernemingen waar men als werknemer aan de slag kan verklaren het lage peil van de TEA in Vlaanderen.

Indicator 6C

Greenfields: totale oppervlakte en beschikbare oppervlakte

DIMENSIES

Ruimte

Vlaams Gewest

Tijd

BRON

OVAM

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 21-03-06

nog geen cijfers beschikbaar

Toelichting

Volgens OVAM stellen er zich heel wat problemen om de totale oppervlakte aan brownfields in kaart te brengen. Er moeten diverse gegevens samengebracht worden, op lokaal niveau (GOM, provincies). Verder moet er ook duidelijkheid zijn over de definitie:

gaat het om terreinen met verontreiniging of om leegstaande bedrijven?

Op internationaal niveau worden blijkbaar verschillende definities gehanteerd.

OVAM heeft wel een zicht op de brownfields die zijn opgenomen in de inventaris van verontreinigde gronden en kan ook aangeven welk aandeel hiervan gesaneerd is/wordt. Maar dit is slechts een deelverzameling van het totale aantal brownfields. Van sommige dossiers weet OVAM zelfs niet of het om een brownfield gaat. In de inventaris van verontreinigde gronden gaat het over de brownfields waarvoor een bodemonderzoek is gebeurd. Daarnaast zijn er dus nog brownfields waarvoor geen bodemonderzoek is gebeurd. OVAM heeft ook geen zicht wanneer een gesaneerde brownfield terug in ontwikkeling wordt genomen.

Om een volledig overzicht te krijgen van de brownfields in Vlaanderen zou een samenwerking nodig zijn tussen OVAM, administratie economie en LIN, ruimtelijke ordening, stedenbouwkundige vergunningen. De administratie economie beschikt over een inventaris van de bedrijventerreinen, waarvan men weet of ze al dan niet in gebruik zijn, de bezettingsgraad... OVAM kan dan nagaan of er bij de bedrijven die niet meer in gebruik zijn een bodemonderzoek is gebeurd.

Ruimtelijke Ordening, stedenbouwkundige vergunningen, beschikt over een inventaris van leegstaande bedrijfsruimten (brownfields waar geen bedrijven meer op staan, zitten daar dus ook niet in).

Indicator 7A Aantal NV's en BVBA's naar ouderdom

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gewest
Tijd april 2006

BRON

Graydon, Berekening Studiedienst van de Vlaamse Regering

laatst gewijzigd 16-05-06

Aantal bedrijven

	<u>0-1 jr</u>	<u>1-2 jr</u>	<u>2-3 jr</u>	<u>3-4 jr</u>	<u>4-5 jr</u>	<u>5-6 jr</u>	<u>6-8 jr</u>	<u>8-10 jr</u>	<u>10-15 jr</u>	<u>>15 jr</u>	<u>Totaal</u>
NV	1.156	1.318	1.449	1.524	1.637	1.989	4.279	4.183	15.463	34.282	67.280
BVBA	11.442	10.422	9.767	9.184	8.834	8.789	15.367	12.415	21.947	40.110	148.277
Som van NV en BVBA	12.598	11.740	11.216	10.708	10.471	10.778	19.646	16.598	37.410	74.392	215.557

Aandeel in het totaal

	<u>0-1 jr</u>	<u>1-2 jr</u>	<u>2-3 jr</u>	<u>3-4 jr</u>	<u>4-5 jr</u>	<u>5-6 jr</u>	<u>6-8 jr</u>	<u>8-10 jr</u>	<u>10-15 jr</u>	<u>>15 jr</u>	<u>Totaal</u>
NV	1,7%	2,0%	2,2%	2,3%	2,4%	3,0%	6,4%	6,2%	23,0%	51,0%	100,0%
BVBA	7,7%	7,0%	6,6%	6,2%	6,0%	5,9%	10,4%	8,4%	14,8%	27,1%	100,0%
Som van NV en BVBA	5,8%	5,4%	5,2%	5,0%	4,9%	5,0%	9,1%	7,7%	17,4%	34,5%	100,0%

Toelichting

Deze indicator geeft een spreiding van zowel de NV's als de BVBA's naar ouderdomsstructuur (10 klassen). De bedoeling is na te gaan of er voldoende doorgroei is van nieuw opgerichte bedrijven. Bedrijven die doorgroeien staan immers niet altijd in de publiciteit, maar zijn toch belangrijk voor onze economie. Dit staat tegenover gazellen die sterke groeiers zijn en daarom een voorbeeldfunctie hebben. De data worden door Graydon toegeleverd. Het is de bedoeling om deze indicator in de tijd op te volgen en te zien of jonge NV's en BVBA's op termijn nog overleven (op aggregatiebasis beschouwd). Daartoe zullen in de toekomst meer meetpunten ingebracht worden.

In april 2006 was 16,5% van alle BVBA's en NV's samen jonger dan drie jaar. Bij de NV's was dat slechts 5,8% en bij de BVBA's 21,3%. In de categorie tussen drie en tien jaar oud situeert zich ongeveer één derde van de NV's en BVBA's, met ook hier relatief minder NV's (20,2%) dan BVBA's (36,8%). Tenslotte is iets meer dan de helft van de beschouwde bedrijven tien jaar of ouder. Er zijn globaal meer oude NV's (73,9% van hun totaal) dan BVBA's (slechts 41,9% onder hen).

Indicator 7B Aandeel gazellen op middelgrote ondernemingen (in %)

DIMENSIES

Ruimte Gewesten, België
Tijd 2000 t.e.m. 2004

BRON

Berekeningen Studiedienst van de Vlaamse Regering op basis van de neergelegde jaarrekeningen (Bureau Van Dijk)
 laatst gewijzigd 21-03-06

Land / regio (in %)

	2004	2003	2002	2001	2000
Vlaams Gewest	11,9	11,2	12,4	13,2	13,3
Waals Gewest	12,8	11,7	13,0	12,3	11,8
Brussels Gewest	15,0	13,4	16,4	16,4	17,1
België	12,2	11,5	13,1	13,5	14,4

Toelichting

Een gazelle is een middelgrote onderneming met een omzetgroei van 100% over vier opeenvolgende perioden. Middelgrote ondernemingen worden gedefinieerd als volgt: tewerkstelling van minder dan 250 werknemers, een jaaromzet van maximum 40 miljoen euro of balanstotaal van maximum 27 miljoen euro, beantwoorden aan het onafhankelijkheidscriterium en geen kleine onderneming zijn (minder dan 50 werknemers, maximum 7 miljoen euro jaaromzet of maximum 5 miljoen euro balanstotaal).

Deze middelgrote bedrijven dienen hun jaarrekening in bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België (NBB). Het Bureau Van Dijk verspreidt periodiek informatiedragers met alle jaarrekeninginformatie die ze bekomt bij de Balanscentrale van de NBB. Aan de hand van het BTW-nummer kan de jaarrekeninghistoriek van de bedrijven worden samengesteld. De Studiedienst van de Vlaamse Regering beschikt over de informatie van de laatste jaren. Een jaarlijkse actualisatie is mogelijk.

In 2004 telde het Vlaamse Gewest 11,9% gazellen onder de middelgrote ondernemingen. Hiermee kwam een einde aan de dalende trend sedert 2000. Het aandeel gazellen is evenwel nog hoger in het Brusselse (15,0%) en Waalse Gewest (12,8%). Voor eerstgenoemde is de aanwezigheid van jonge en groeiende dienstverlenende bedrijven een verklaring. Laatstgenoemde wist een inhaalbeweging te maken de laatste jaren.

Indicator 8A Evolutie van de investeringsratio van de private sector

DIMENSIES
Ruimte EU-lidstaten, Belgische gewesten
Tijd 1995-2004

BRON Eurostat, Studiedienst van de Vlaamse Regering

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 21-03-06

<u>Land</u>	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995
EU-25	17,0	16,8	17,1	17,8	18,3	18,0	17,5	17,1	17,0	16,9
Vlaamse Gewest	19,0	18,5	19,1	19,9	20,6	20,4	19,9	19,2	19,4	18,7
Waalse Gewest	12,9	13,2	13,6	14,9	15,0	14,7	14,6	14,7	14,8	14,0
Brusselse Gewest	n.b.	19,8	20,0	22,6	20,9	20,4	21,4	22,3	21,5	25,7
België	17,3	17,2	17,6	18,8	19,0	18,7	18,6	18,4	17,7	17,5
Duitsland	16,0	16,3	16,6	18,3	19,7	19,4	19,3	19,2	19,2	19,7
Frankrijk	15,9	15,6	15,7	16,4	16,3	15,8	15,1	14,5	14,7	14,9
Nederland	16,3	15,7	16,4	17,9	19,0	19,5	18,6	18,6	17,9	17,3

Toelichting

Deze indicator geeft aan in welke mate de privé-sector vertrouwen heeft in de economische situatie van de regio. Onder bruto investeringen verstaan we bruto vaste kapitaalvorming door de private sector volgens ESR95-definitie. De private sector wordt gedefinieerd als het totaal van alle NACE-sectoren minus code 75 (openbare dienstverlening, onderwijs, gezondheidszorg en overige gemeenschapsvoorzieningen). De recentste gegevens voor het Vlaamse Gewest zijn geschat op basis van het aandeel van het Vlaamse Gewest in de BTW-statistiek van België.

De Vlaamse investeringsratio hernam in 2004 (19,0%), na drie jaren van achteruitgang wegens de zwakke conjunctuur. De investeringen zijn relatief hoog in onze regio. Onze buurlanden scoren minder hoog. Binnen België is de investeringsratio in het Brusselse Gewest hoger.

Navigatie Overzichtstabel Toelichting		
Indicator 8B	Buitenlandse aanwezigheid	
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest
	Tijd	1998-2002
	Sector	industrie (NACE 15-37), diensten (NACE 50-74)
BRON	Sleuwaegen L., De Backer K., Coucke K., Vandenbroere I. (2004), De industrieel-economische structuur en competitiviteit van de Vlaamse economie. Bijdrage van de buitenlandse ondernemingen aan de Vlaamse kenniseconomie.	
laatst gewijzigd 17/05/2006		

	2002	2001	2000	1999	1998
<u>Werkgelegenheid in buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen</u>					
industrie (NACE 15-37)	186.947	193.197	190.319	190.717	193.793
diensten (NACE 50-74)	166.836	172.472	164.370	150.180	142.758

<u>Toegevoegde waarde in buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen, in miljoen euro</u>					
industrie (NACE 15-37)	19.111	18.120	18.903	17.141	17.442
diensten (NACE 50-74)	11.909	11.562	11.027	10.220	9.638

Toelichting

In het kader van een korte termijn project van het Steunpunt Ondernemerschap, Ondernemingen en Innovatie werd in 2004 een onderzoek verricht naar een mogelijke methodologie voor het opmaken van een databank van buitenlandse bedrijven. Een neveneffect van dit onderzoek is dat er een databank van buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen opgebouwd werd. Op vraag van Flanders Investment & Trade (FIT) is deze database geactualiseerd in 2005 om na te gaan of de methodologie bij een update overeind blijft. Na verdere datacleaning in 2006 zullen er in principe analyses op deze databank uitgevoerd kunnen worden.

Een buitenlandse onderneming wordt hier gezien als elke directe of indirecte band tussen een niet-ingezetene en een onderneming gevestigd op grondgebied van het Vlaamse Gewest en of het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, die deze niet-ingezetene (buitenlandse investeerder) in staat stelt een significante invloed uit te oefenen op het bestuur van de bedoelde onderneming waarin direct of indirect wordt geïnvesteerd, en die getuigt van een duurzaam belang van de buitenlandse investeerder in de genoemde onderneming. Dit komt tot uiting in een kapitaalsparticipatie van minimum 10% van de buitenlandse investeerder van de genoemde onderneming.

Uit het rapport van de onderzoeksgroep blijkt dat de werkgelegenheid in de industrie in buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen tussen 1998 en 2002 overwegend in dalende lijn verliep, terwijl de toegevoegde waarde in dezelfde periode steeg. Dit wijst op een toename van de productiviteit in de buitenlandse ondernemingen tussen 1998 en 2002.

In de buitenlandse dienstenondernemingen groeide de toegevoegde waarde jaar na jaar aan tussen 1998 en 2002. De werkgelegenheid in deze bedrijven bleef stijgen tot 2001, maar nam af in 2002. De daling van de werkgelegenheid in de buitenlandse dienstenondernemingen tussen 2001 en 2002 is zowel te wijten aan uittreding van ondernemingen als inkrimping van het personeel in bestaande bedrijven.

Indicator 9A Aandeel van de omzet gerealiseerd door nieuwe of verbeterde producten of diensten (in %)

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gewest
Tijd 2001, 2004
Sector Industrie, diensten, bouw, totaal
Omvang 10-49 werknemers, 50-199 werknemers, 200 of meer werknemers

BRON

SERV - STV, TOA-enquête

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 16-05-06

Sector

	2004				2001			
	<u>10-49 wn</u>	<u>50-199 wn</u>	<u>200+ wn</u>	<u>Totaal</u>	<u>10-49 wn</u>	<u>50-199 wn</u>	<u>200+ wn</u>	<u>Totaal</u>
Industrie	21,2	15,9	20,2	20,0	16,4	17,3	16,7	16,6
Diensten	18,3	19,4	19,7	18,5	17,2	16,7	16,9	17,0
Bouw	16,7	10,5	12,3	16,0	18,2	10,4	8,0	14,4
Totaal	18,7	17,2	19,6	18,6	16,3	15,0	16,0	16,0

Toelichting

De Technologie-Organisatie-Arbeid (TOA) enquête is een driejaarlijkse telefonische enquête bij ondernemingen en organisaties met 10 of meer werknemers in Vlaanderen. Deze bevraging wil nagaan in welke mate vernieuwende management- en organisatieconcepten gekend zijn en toegepast worden. De eerste meting dateert van 1998 (enkel industrie). De enquêtes van 2001 en 2004 (alle sectoren) laten toe om aan de indicator een consistente invulling te geven. De vierde versie van de TOA zal in 2007 afgenomen worden. In 2004 (= derde versie van de TOA) bedroeg de respons op de enquête 59,2%, of een effectieve respons van 1.646 bedrijven of organisaties.

De indicator heeft betrekking op het gewogen gemiddelde omzetpercentage van de bedrijven uit de enquête, met als gewichten de personeelsgrootte en de hoofdsectoren.

In 2004 genereerden de bedrijven uit de primaire, secundaire en marktdiensten globaal 18,6% van hun omzet uit nieuwe of verbeterde producten of diensten. Dit is een toename ten opzichte van 2001 (16,0%). De categorie bedrijven met meer dan 200 werknemers scoort het hoogst (19,6%), hoewel de verschillen met de lagere personeelsklassen niet significant zijn. De verschillen tussen de sectoren zijn eveneens niet significant.

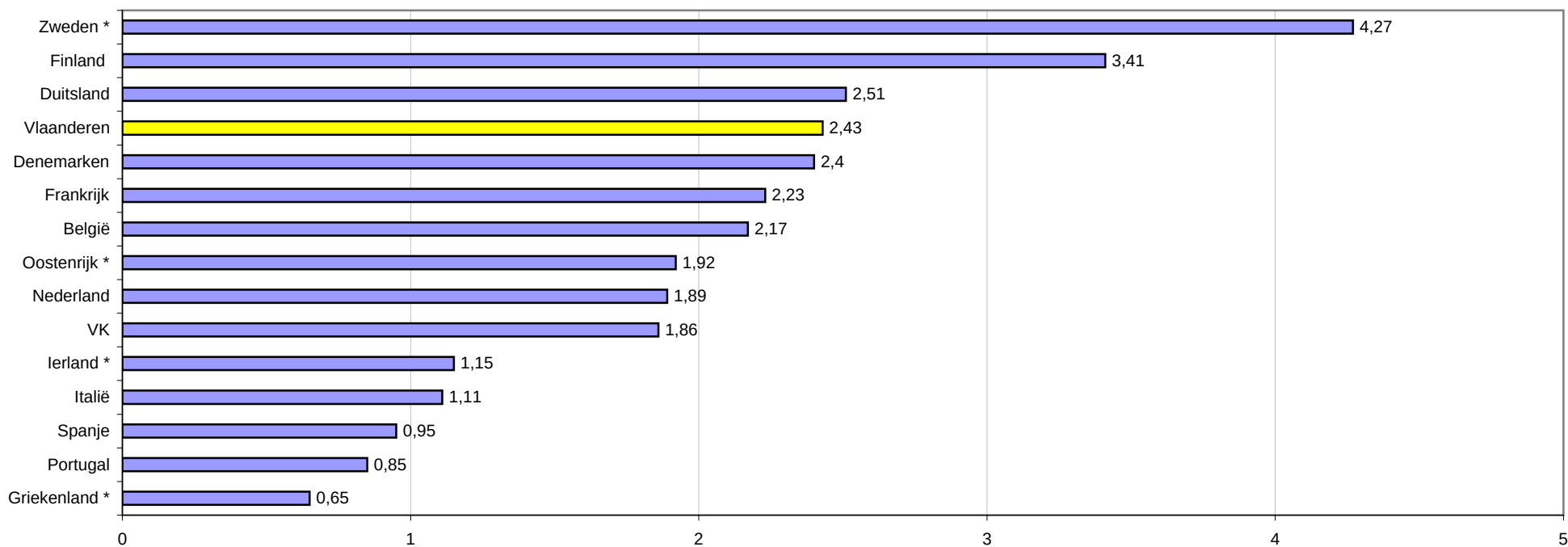
Indicator 9Ba O&O-INTENSITEIT (GERD als % BBP)

DIMENSIES
Ruimte Vlaamse Gemeenschap, België, zijn belangrijkste handelspartners, landen van de EU
Tijd cijfers voor 2001

BRON
 1) Steunpunt O&O-Statistieken
 2) OESO Main Science and Technology Indicators 2004/1 en 2003/2 (EU-15).

Voor meer informatie: <http://www.steunpuntoos.be/>

laatst gewijzigd 07-04-06

Griekenland, Ierland, Oostenrijk:

Zweden

Oostenrijk

National estimate or projection adjusted, if necessary, by the Secretariat to meet OECD norms.

Underestimated or based on underestimated data.

Provisional.

Toelichting

O&O-intensiteit = Bruto binnenlandse uitgaven voor O&O uitgedrukt als % van het BBP = $100\%(\text{GERD}/\text{BBP})$

GERD = Government Expenditures for Research & Development = bruto binnenlandse uitgaven voor O&O (van overheid en van privé samen)

M.b.t. de Vlaamse en Belgische inspanningen wordt aangenomen dat 25% van de werkingsuitkeringen voor de universiteiten bestemd is voor O&O.

Noot (overgenomen uit VRWB Aanbeveling 24): In de laatste O&O-enquête (2004) werden inspanningen geleverd om de historische gegevens voor Vlaanderen te valideren en te corrigeren. Voor het Belgische cijfer is dit niet gebeurd. Beide cijfers zijn dus niet meer volledig vergelijkbaar.

De bestedingen of uitgaven voor O&O kunnen gelokaliseerd worden volgens de sector van uitvoering: de bedrijven, de overheden, het hoger onderwijs en de instellingen zonder winstoogmerk. De gezamenlijke inspanningen van al deze sectoren in een land of regio leveren de totale Bruto Binnenlandse Uitgaven voor O&O (BUOO) van het betreffende gebied op, ook wel de Gross Expenditures on Research and Development (GERD) genoemd.

Voor Vlaanderen wordt de GERD op twee manieren berekend, naargelang de uitgaven voor het door Vlaanderen gesubsidieerde hoger onderwijs in Brussel al of niet meegerekend zijn. In die zin heeft men het over de gemeenschaps- en gewestbenadering.

Een van de belangrijkste indicatoren om de O&O-activiteit van een land of regio weer te geven is de O&O-intensiteit of het percentage van het Bruto Binnenlandse Product (per regio) dat besteed wordt aan O&O. Voor het jaar 2003 is de O&O-intensiteit 2,14% volgens de gewestbenadering ($\text{GERD}_{\text{gew}}/\text{BBP}$) en 2,18% volgens de gemeenschapsbenadering ($\text{GERD}_{\text{gem}}/\text{BBP}$). Binnen Europa positioneert Vlaanderen zich daarmee in de bovenlaag van de middengroep maar de Europese 3%-norm, de Barcelona-doelstelling voor 2010, wordt zeker nog niet gehaald.

Indicator 9Bb BERD en non-BERD als % BBP

DIMENSIES
Ruimte Vlaamse Gemeenschap, België, zijn belangrijkste handelspartners, landen van de EU
Tijd cijfers voor de kalenderjaren 1995 t/m 2003

BRON
 Aerts K. et al., De totale O&O-uitgaven in Vlaanderen: GERD, Vlaams Indicatorenboek WTI 2005, hoofdstuk 5.
 Steunpunt O&O Statistieken

Voor meer informatie <http://www.steunpuntoos.be/>

laatst gewijzigd 08-05-06

BERD en nonBERD als % BBPR

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
BERD/BBPR	1,30	1,41	1,48	1,52	1,61	1,75	1,87	1,66	1,55
nonBERD/BBPR	0,42	0,47	0,48	0,52	0,53	0,53	0,56	0,58	0,59

Toelichting

BERD = Expenditures on R&D in the Business Enterprise Sector = bedrijfsbestedingen voor O&O inclusief de bestedingen van de collectieve onderzoekscentra (IMEC, VITO, VIB)

non-BERD = alle overige bestedingen (van de overheid en non-profit organisaties) voor O&O

* BERD en non-BERD zijn componenten van de GERD

GERD = Government Expenditures for Research & Development = bruto binnenlandse uitgaven voor O&O (van overheid en van privé samen)
 M.b.t. de Vlaamse en Belgische inspanningen wordt aangenomen dat 25% van de werkingsuitkeringen voor de universiteiten bestemd is voor O&O.

GERD = GBAORD+GOVERD+PNP+BERD

Bijna drie kwart van de O&O-uitgaven is afkomstig van de bedrijven. Deze belangrijke component van de GERD duidt men aan als de Business Expenditures on R&D (BERD). De BERD loopt sinds 2001 achteruit, zowel in lopende prijzen als in aandeel van het BBP. Die terugloop verklaart de daling van de GERD en wordt ook in andere West-Europese landen vastgesteld. Diverse bronnen, zoals de Innovatiebarometer van de Europese Unie of de FDI-vertrouwensindex geven overigens aan dat dit deels moet toegeschreven worden aan een verschuiving van O&O-activiteiten naar de nieuw opkomende economieën zoals China en India of naar voormalige Oostbloklanden.

Indicator 9C

Indicator van Competentiegerichte Ondernemingen (ICO)

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2001-2004

BRON

SERV - STV-Innovatie & Arbeid

laatst gewijzigd 17/05/2006

Percentage ondernemingen dat minstens op de helft van de criteria* scoort

2004	2001
50,6	42,4

* In de ICO worden de ondernemingen op 13 criteria, die elk staan voor een bepaald aspect van competentiegericht ondernemen, getoetst.

Toelichting

In opdracht van de sociale partners ontwikkelde de STV-Innovatie & Arbeid, op basis van de Technologie-Organisatie-Arbeid screenings (TOA-screenings), de Indicator Competentiegerichte Ondernemingen (ICO) die de evolutie van de toepassing van organisatieconcepten gericht op competentieontwikkeling en benutting aangeeft. De TOA-screening is een 3-jarlijkse telefonische enquête bij een steekproef van ondernemingen en organisaties in de Vlaamse economie die peilt naar de mate waarin vernieuwende management- en organisatieconcepten gekend en toegepast worden. De volgende metingen zijn voorzien in 2007 en 2010.

Voor de samenstelling van de Indicator van Competentiegerichte Ondernemingen werden 13 criteria geselecteerd. In de ICO worden de ondernemingen in het TOA-onderzoek getoetst op deze 13 criteria die elk staan voor een bepaald aspect van competentiegericht ondernemen. Het cijfer dat de ICO weergeeft is het percentage bedrijven dat op minstens de helft van de criteria scoort.

De ICO stond in 2001 op 42,4% en in 2004 op 50,6%. Er is dus in de periode 2001-2004 een toename te zien in het competentiegericht ondernemen.

Indicator 10A

Risico op financiële armoede, na sociale transfers

DIMENSIES

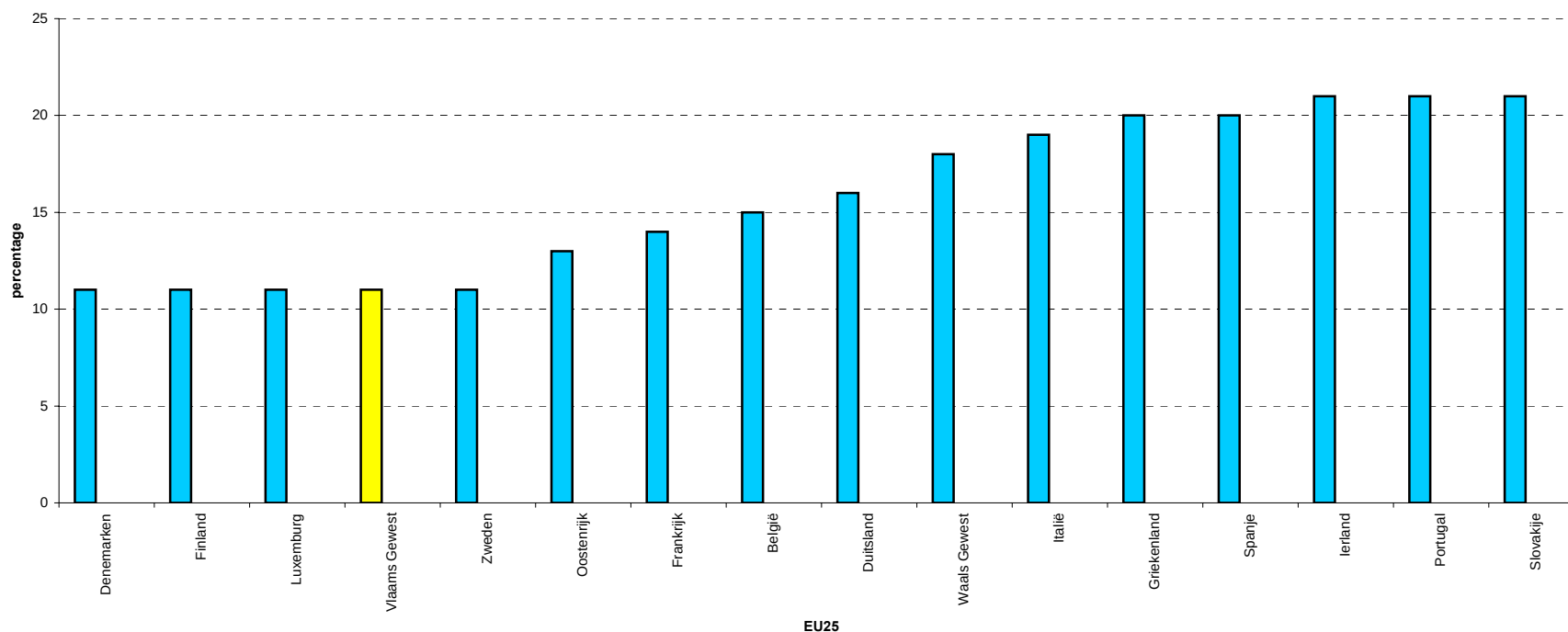
Ruimte Vlaams en Waals Gewest, EU25
Tijd 2003
Netto-inkomen < 60 % van het mediaan netto-inkomen

BRON

SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 3/05/2006

Toelichting

Het risico op financiële armoede, na alle sociale transfers (pensioenen, werkloosheidsvergoedingen, ziekte-uitkeringen, kinderbijlagen...), wordt berekend als het percentage personen met een equivalent netto-inkomen dat lager ligt dan 60% van het mediaan equivalent netto-inkomen.

De grens van 60% van het mediaan equivalent netto-inkomen lag in 2003 voor België op 9.324 euro voor een eenpersoonshuishouden en op 19.580,4 euro voor een huishouden van 2 volwassenen met 2 afhankelijke kinderen, jonger dan 14 jaar. Van alle inwoners van het Vlaamse Gewest scoorde 11,3% (of juist geen 680.000 personen) onder deze grens en is er een reëel risico op financiële armoede. Het Vlaamse Gewest deed het significant beter dan het Waalse Gewest met 17,7% en België in zijn geheel met 14,8%. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest had de hoogste risicograad van om en bij de 27%. Met dit laatste cijfer moet wel voorzichtig worden omgesprongen gezien het relatief klein aantal bevrageden voor het Brussels Gewest. In vergelijking met het Waalse Gewest en 14 EU25-landen waarvoor gegevens beschikbaar zijn, bekleedt het Vlaamse Gewest samen met Denemarken, Finland, Luxemburg en Zweden de eerste plaats, waardoor we kunnen stellen dat de doelstelling om bij de 5 besten te behoren bereikt is, althans voor het inkomen 2003. Vrouwen (12,2%) lopen een iets hoger risico op financiële armoede dan mannen (10,3%). Voor beide geslachten blijft het Vlaamse Gewest bij de besten scoren binnen de EU25.

Binnen de leeftijdsgroep 16-24 jaar (10%) en 25-49 jaar (7%) neemt het Vlaamse Gewest de absolute toppositie in binnen de EU25. Met 12% kinderarmoede (kinderen van 0 tot en met 15 jaar oud) neemt het Vlaamse Gewest de 4de plaats in, na respectievelijk Denemarken (9%), Finland (10%) en Zweden (11%). Bij de oudere leeftijdsgroepen doet het Vlaamse Gewest het dan iets minder goed: binnen de groep 50-64 jarigen loopt 11% risico op financiële armoede en bekleedt het Vlaamse Gewest de 6de plaats en slechts de 10de plaats bij de 65 jarigen en ouder, met een armoederisico van 20%,

Naar huishoudtype zijn de eenoudergezinnen het meest kwetsbaar: Maar liefst 27,6% onder hen heeft een risico op financiële armoede. In de ranking binnen de EU25 betekent dit een 6de plaats. Ook hier doen de Scandinavische landen het beter, met 16% voor Denemarken en Finland en 19% voor Zweden. Dat de meeste eenoudergezinnen bestaan uit vrouwen met afhankelijke kinderen verklaart voor een groot deel het verschil in armoederisico tussen mannen en vrouwen. Ook huishoudens met twee volwassenen, waarvan minstens een ouder is dan 65 jaar zijn met 20,3% een risicogroep. Het Vlaamse Gewest staat met dit huishoudtype slechts op de 10de plaats.

Bij het bekijken van de huishoudtypes naar werkintensiteit valt op dat liefst 62% van de huishoudens met kinderen, waar niemand werkt, een risico loopt op financiële armoede, waarmee het Vlaamse Gewest de 8ste plaats bekleedt binnen de EU-ranking. Bij huishoudens zonder kinderen, waar niemand werkt, is het risico 25% en staat het Vlaams Gewest op een 5de plaats, samen met Finland. Dat werk hebben een cruciale factor is om aan armoede te ontsnappen bewijst het feit dat het armoederisico voor huishoudens met kinderen en voor huishoudens zonder kinderen, maar met een volledige tewerkstelling, respectievelijk slechts 3% en 2% bedraagt. Trouwens, louter bekeken naar activiteitenstatus bedraagt het risico op financiële armoede slechts 3% voor alle individuen die overwegend te werk gesteld waren het jaar voor de bevraging (2003). Hiermee neemt het Vlaams Gewest de absolute toppositie in binnen de EU-ranking. Werkte men echter overwegend niet, dan loopt het risico op tot 19% (4de plaats). Had die inactiviteit te maken met werkloosheid dan scoort het Vlaamse Gewest het beste binnen de EU, met een risico van 18%. Was men gepensioneerd dan zakt het Vlaams Gewest naar de 8ste plaats met ook hier voor 18% een armoederisico. Was de inactiviteit aan andere omstandigheden te wijten, dan neemt het Vlaams Gewest, samen met Finland, de 3de plaats in, met een armoederisico van 20%. Tenslotte is er ook een groot verschil in armoederisico tussen eigenaars (9%) en huurders (18%). Niettemin staat het Vlaams Gewest, Europees vergeleken, bij de huurders op een gedeelde eerste plaats, samen met Denemarken en Oostenrijk en bij de eigenaars in de top 5.

Navigatie [Overzichtstabel](#) [Toelichting](#)

Indicator 10B

Armoedepersistentie in procent van de bevolking

DIMENSIES

Ruimte

Vlaams en Waals Gewest, EU25

Tijd

vanaf 2004

Netto-inkomen

< 60 % van het mediaan netto-inkomen

BRON

SILC, Eurostat en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 3/05/2006

nog geen cijfers beschikbaar

Navigatie [Overzichtstabel](#) [Top](#)

Toelichting

Langdurige armoede wordt gedefinieerd als het percentage personen met een equivalent netto-inkomen dat lager ligt dan 60% van het mediaan equivalent inkomen in het huidige jaar (N) en in minstens twee jaren van de voorbije 3 jaren (N-1, N-2, N-3)/

Pas in 2008 zal een nulmeting, gebaseerd op de SILC-enquête beschikbaar zijn.

Om toch een zekere indicatie te geven was, op basis van de vroegere ECHP-enquête, zowel in 1999 als 2001 7% van alle inwoners van het Vlaamse Gewest langdurig arm. In vergelijking met de toenmalige EU15 nam het Vlaamse Gewest hiermee de 5de plaats in.

Navigatie [Top](#)

Navigatie Overzichtstabel Toelichting	
Indicator 10C	Aandeel huishoudens met een inkomen beneden het mediaaninkomen die meer dan 33% van het gezinsbudget uitgeven aan huurkosten en andere woonkosten m.b.t. huisvesting.
DIMENSIES	Ruimte Tijd Netto-inkomen
BRON	Huishoudbudgetenquête, Algemene Directie Statistiek
Voor meer informatie	laast gewijzigd 3/05/2006

geen cijfers voor Vlaanderen beschikbaar

Navigatie Overzichtstabel Top
Toelichting

In tegenstelling tot de vorige indicatoren is de eenheid van analyse hier het 'huishouden'. Voorlopig dienen de gegevens van de Huishoudbudgetenquête als basis. Bij Eurostat is een werkgroep bezig om eventueel de SILC-enquête aan te passen zodat de indicator op basis van SILC zou kunnen berekend worden.

Voor België lag in 2003 het percentage huishoudens met een inkomen beneden het mediaaninkomen dat 33% of meer van hun budget moet spenderen aan huurkosten en andere huisvestingskosten op 14%. Dit is hetzelfde percentage als in 2000 en 2001.

Gezien de beperkte omvang van de steekproef van de Huishoudbudgetenquête en de grote uitval van respondenten is een berekening voor het Vlaamse Gewest onvoldoende betrouwbaar om uitspraken te doen over evoluties of risicocategorieën.

Navigatie Top

Indicator 11A

Capaciteit kinderopvang, per 1.000 kinderen onder de 3 jaar op 31 december

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
 Tijd vanaf 2000

BRON

Kind en Gezin

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 19/05/2006

Toelichting

De capaciteit van de gesubsidieerde kinderopvang en van de kinderopvang onder toezicht van Kind en Gezin is van 2000 tot 2005 toegenomen van 299 plaatsen per 1.000 kinderen van 0-3 jaar tot 344, of een toename met iets meer dan 9.500 plaatsen. In de jaren 2004 en 2005 zijn samen een kleine 5.500 extra plaatsen gecreëerd.

[Navigatie](#) [Overzichtstabel](#) [Toelichting](#)

Indicator 11Aabis

Capaciteit buitenschoolse kinderopvang, in aantal en per 1.000 kinderen van 4 jaar t/m 12 jaar, op 31 december

DIMENSIES

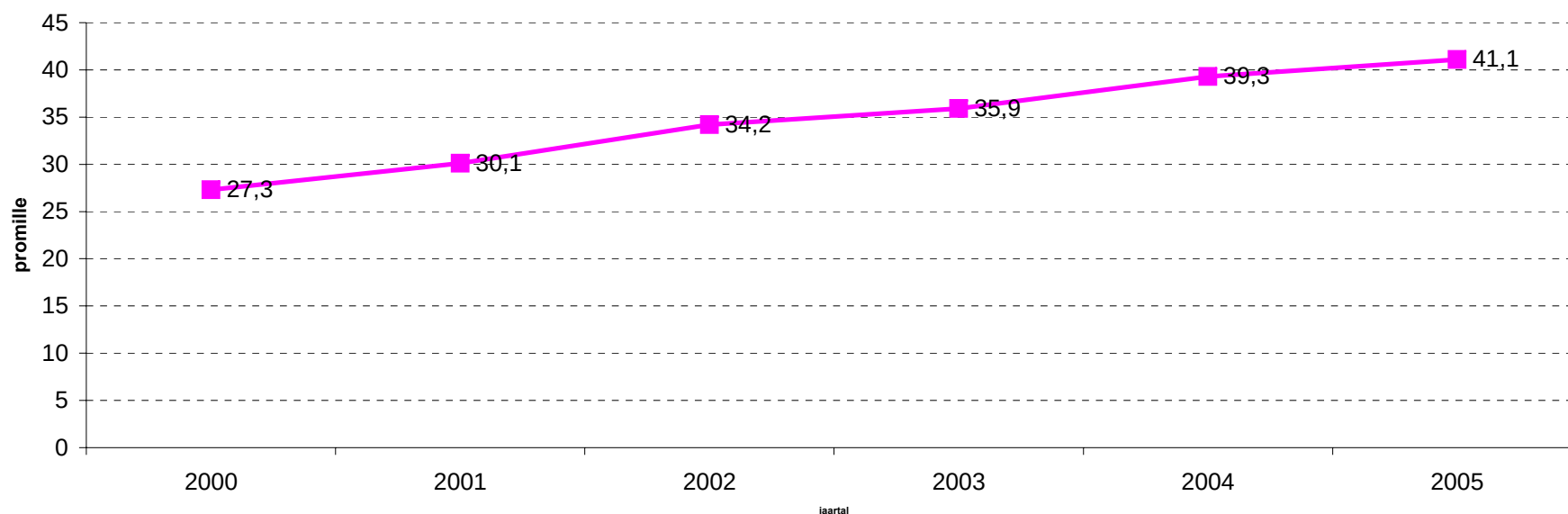
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd vanaf 2000

BRON

Kind en Gezin

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 19/05/2006

[Navigatie](#) [Overzichtstabel](#) [Top](#)

Toelichting

Ook in de buitenschoolse opvang, erkend door of onder toezicht van Kind en Gezin kwamen heel wat extra plaatsen bij tussen 2000 en 2005. Met een toename van iets meer dan 7.500 plaatsen evolueerde de capaciteit in die periode van 27 naar 41 plaatsen per 1.000 kinderen van 4 tot 12 jaar. In deze cijfers zijn de initiatieven die scholen zelf nemen om hun kinderen na schooltijd op te vangen niet inbegrepen, zodat de totale opvangcapaciteit veel groter is dan deze cijfers weergeven.

[Navigatie](#) [Top](#)

Indicator 11Ab

**Capaciteit opvang en begeleiding Bijzondere Jeugdbijstand, in aantal en per 1.000
0-17 jarigen, zonder gezinsplaatsing en gemeenschapsinstellingen, op 31 december**

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd vanaf 1999
Leeftijd bevolking van 0-17 jaar

BRON

MVG, afdeling Bijzondere Jeugdbijstand en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 3/05/2006

	2005*	2004	2003	2002	2001	2000	1999
<u>Aantal</u>							
begeleidingstehuis	2.898	2.908	2.836	2.811	2.791	2.801	2.775
gezinstehuis	65	55	83	83	86	89	94
onthaal-, oriëntering- en observatiecen	297	297	296	294	294	257	235
dagcentrum	651	651	643	641	616	596	579
subtotaal (semi)-residentieel	3.911	3.911	3.858	3.829	3.787	3.743	3.683
diensten pleeggezinnen**	3.199	2.954	2.809	2.645	2.537	2.436	2.333
thuisbegeleiding	1.060	1.060	1.018	1.012	1.011	941	888
begeleid zelfstandig wonen	352	352	338	336	325	242	230
subtotaal ambulant	4.611	4.366	4.165	3.993	3.873	3.619	3.451
totaal	8.522	8.277	8.023	7.822	7.660	7.362	7.134

Capaciteit per 1.000 0-17-jarigen (op 31 december)

(semi)-residentieel	3,24	3,24	3,20	3,17	3,13	3,08	3,01
ambulant	3,82	3,62	3,45	3,31	3,20	2,98	2,82
totaal	7,07	6,87	6,65	6,48	6,34	6,06	5,84

* Rekening houdend met de evolutie van het aantal 0-17 jarigen gedurende de laatste jaren wordt hun aantal voor 31 december 2005 geschat op hetzelfde als op 31 december 2004

** capaciteit wordt voor pleeggezinnen gelijk gesteld aan effectieve begeleidingen

Afgezet tegen het aantal jongeren tussen 0 en 17 jaar neemt de capaciteit (zonder de gemeenschapsinstellingen) van de BJB stelselmatig toe: van 5,8 promille in 1999 naar 7,1 promille in 2005, of een capaciteitsstijging van een kleine 1.400 plaatsen/begeleidingen, verdeeld over de diverse opvang- en begeleidingsvormen. Als we de begeleidingen door de diensten voor pleeggezinnen bij de ambulante sector tellen, zien we een stijging van 2,8 naar 3,8 per 1.000 0-17 jarigen terwijl dit in de (semi-)residentiële sector van 3,0 naar 3,2 evolueerde. In 2001 stak de ambulante capaciteit, de (semi-)residentiële voorbij.

Wat de gemeenschapsinstellingen betreft, steeg de capaciteit van 208 plaatsen (waaronder 70 in een gesloten afdeling) in 1999, naar 246 (waaronder 130 in een gesloten afdeling) in 2005, of een toename met globaal gezien 38 plaatsen. Via reconversie en nieuwe opvangplaatsen steeg de capaciteit in de gesloten afdelingen met 60 eenheden.

Niettemin ligt de hulpvraag duidelijker hoger dan het aanbod. Het valt op dat de laatste jaren de bezettingsgraad van alle voorzieningstypes voortdurend toeneemt tot om en bij de 95% in 2005 en voor de gezinstehuizen zelfs 98%. Een andere indicatie hiervoor zijn de wachtlijstgegevens die voor de provincie Antwerpen worden bijgehouden. Bij het eerste werkingsjaar waren er 642 aanmeldingen voor 930 verschillende minderjarigen met een aanvraag voor een residentiële voorziening. Op het einde van het jaar (1 februari 2006) stonden er nog 392 op de wachtlijst (42%). Gemiddeld stonden deze jongeren 7 maanden op de wachtlijst en de tendens is stijgend. Op 1 februari 2006 worden ook gegevens bijgehouden voor thuisbegeleiding (283 wachtenden), dagcentra (105 wachtenden), Begeleid Zelfstandig Wonen (159 wachtenden), naast die van de residentiële voorzieningen (392 wachtenden).

Indicator 11Ac

Residentiële sector ouderenzorg: aantal bestaande en vergunde plaatsen per 100 80-plussers

DIMENSIES

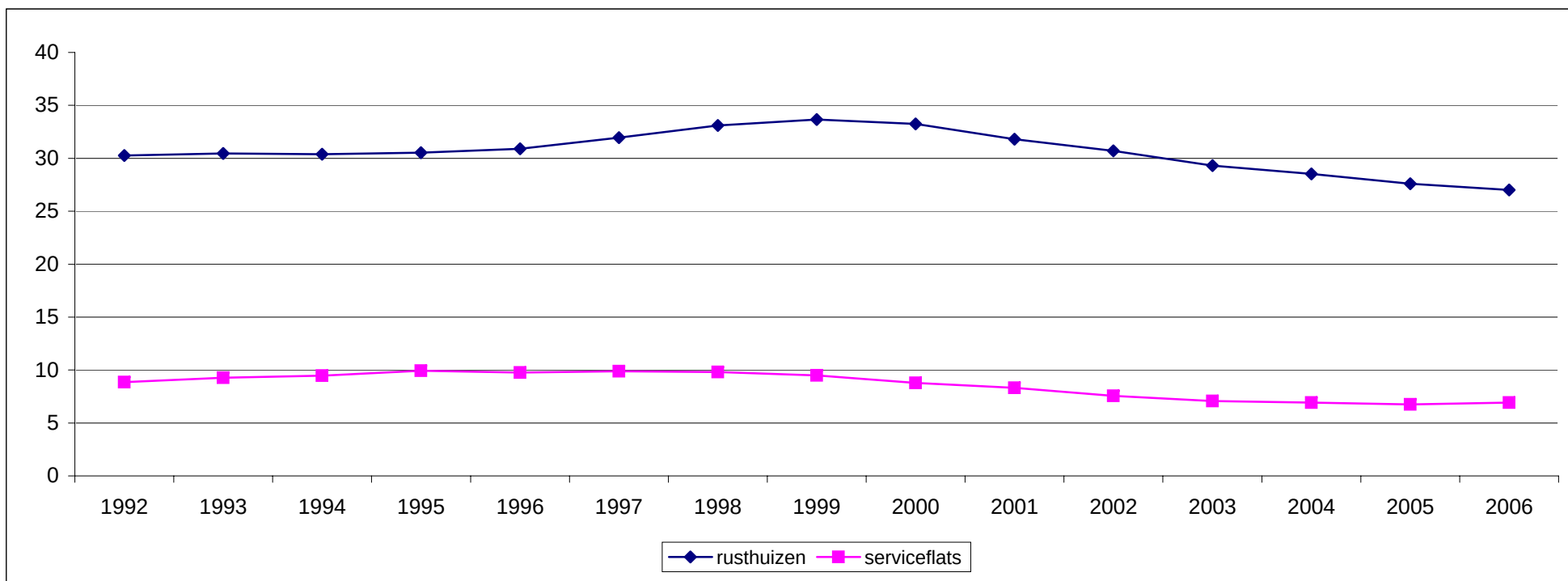
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd vanaf 1992
Andere leeftijd 80+
 Programmatieruimte rusthuizen en serviceflatgebouwen

BRON

MVG, afdeling welzijnszorg en Algemene Directie Statistiek

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 4/05/2006

Toelichting

Het aantal reeds bestaande **rusthuisbedden** bedroeg op 31 december 2005 63.000 eenheden. Dit betekende een realisatie van 81% van de programmatie. Sedert 31 december 2000 kwamen er 4.000 plaatsen bij en sedert 31 december 1995 9.500. Uitgedrukt in percentage van de bevolkingsgroep, dat potentieel gebruik maakt van de rusthuisbedden (80plussers) zien we sedert 1999-2000 een voortdurende capaciteitsdaling van 29% naar 24%. Ook als de geplande bedden worden meegerekend is er een relatieve capaciteitsdaling van 33,5% naar 27%. De bestaande + geplande capaciteit bedroeg op 31 december 2005 een kleine 72.000 eenheden, tegenover 67.500 in 2000 en 67.000 in 1995.

Het aantal bestaande plaatsen in **serviceflatgebouwen** bedroeg 12.797 eenheden op 31 december 2005, of een invulling van de programmatie met 40%. Op dat moment waren er ook nog 5.648 gepland, of globaal 58% van de programmatie. Het aantal bestaande plaatsen steeg sedert 2000 met een kleine 2.700 en sedert 1995 met 6.300.

Uitgedrukt in percentage van de bevolkingsgroep, dat potentieel gebruik maakt van deze woongelegenheden (80plussers) zien we sedert 1999-2000 een capaciteitsstagnatie om en bij de 4,8%. In 1995 was dit 3%. Als ook de geplande plaatsen worden meegerekend, is er een relatieve capaciteitsdaling van een kleine 10% 1995-1999 naar 7% in de jaren 2002-2005.

Indicator 11Ad

Geholpen gezinnen in de gezinszorg, aantal en per 100 huishoudens, op 31 december

DIMENSIES

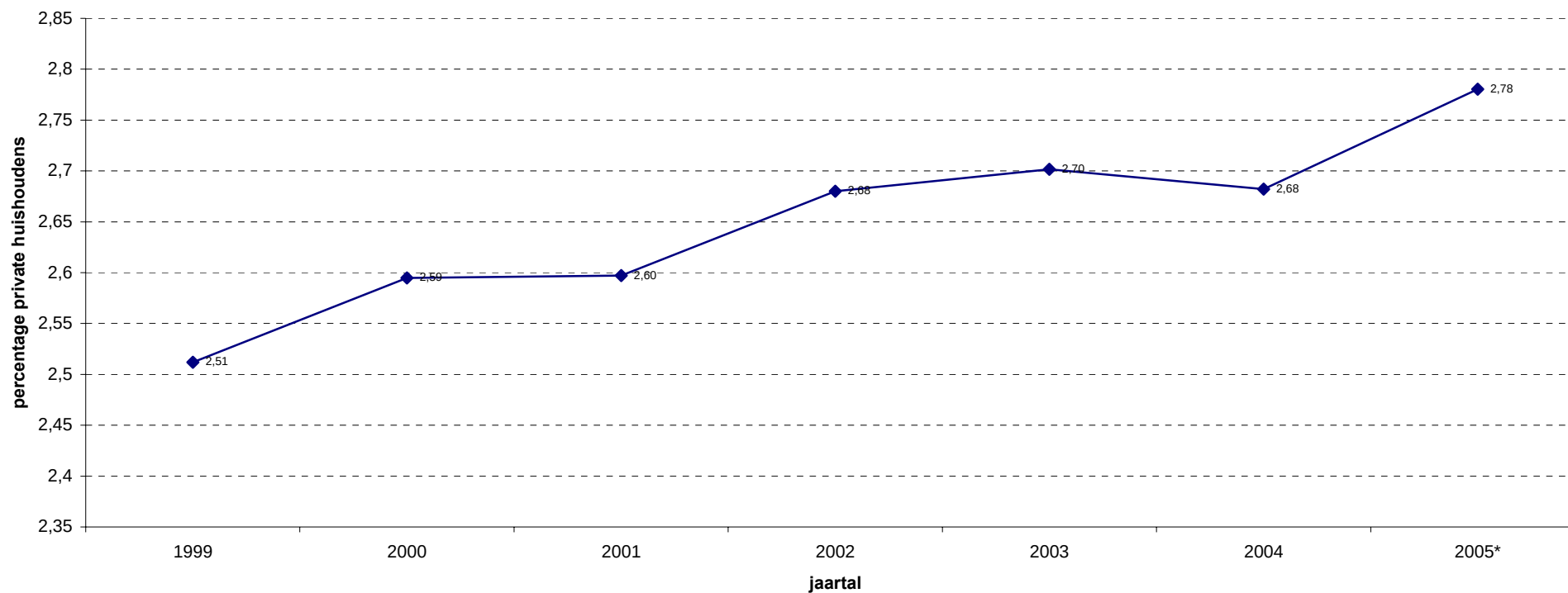
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd vanaf 1999
Andere aantal private huishoudens

BRON

Algemene Directie Statistiek, MVG, afdeling Welzijnszorg

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 26/05/2006

Toelichting

Hat aantal geholpen gezinnen in de thuiszorg steeg met 10.000 eenheden tussen 1999 (60.000) en 2005 (70.000) of van 2,5 naar 2,8% van alle private huishoudens. Als we het aantal gezinnen met 65plussers schatten op 80% van alle geholpen gezinnen, dan steeg hun aantal van 48.000 naar 56.000.

Indicator 11Ae

Aanbod voorzieningen voor personen met een handicap (erkende capaciteit), capaciteit promille totale bevolking

DIMENSIES

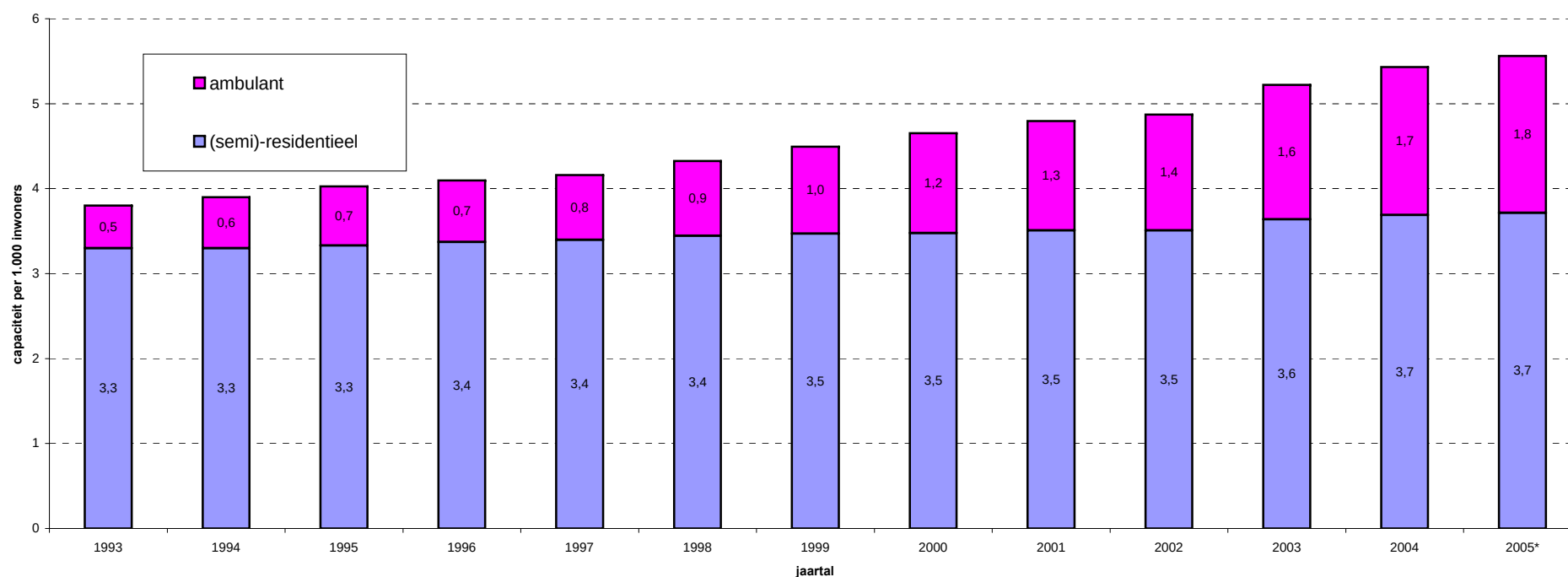
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd vanaf 1993
Soort (semi-) residentieel, ambulante, ...

BRON

VFSIPH

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 4/05/2006

Toelichting

Sedert 2000 is het aantal (semi-)residentiële plaatsen in de zorg voor personen met een handicap gestegen met zo'n 1.750 eenheden en sedert 1995 met 2.900 naar 22.420 op 31 december 2005. De stijging kwam vooral de sector van de volwassenen ten goede en in het bijzonder de tehuizen voor niet-werkenden en de dagcentra. De capaciteit van de ambulante sector (11.150 op 31 december 2005) is in dezelfde periodes nog feller gestegen: met 4.175 eenheden sedert 2000 en 7.050 sedert 1995. Voor het bepalen van deze capaciteit wordt verondersteld dat deze bij de thuisbegeleidingen 10% van het aantal erkende begeleidingen uitmaakt. Aldus bedroeg de totale capaciteit van plaatsen en begeleidingen 33.575 op 31 december 2005 tegenover 27.600 in 2000 en 23.600 in 1995, of een stijging met 10.000 eenheden op 10 jaar tijd. Uitgedrukt in promille van de bevolkingsgroep die potentieel een beroep kan doen op de voorzieningen (0-65 jarigen) komen deze cijfers overeen met respectievelijk 6,8 voor 2005; 5,6 voor 2000 en 4,8 voor 1995.

Niettegenstaande deze groei blijven er lange wachtlijsten bestaan in de zorg en begeleiding van personen met een handicap. Op 31 december 2005 waren er 7.275 personen die binnen de 6 maanden een oplossing zochten voor hun zorgvraag. Dit waren er zo'n 850 meer dan op 31 december 2004. Op 31 december 2002 waren er 4.700 dringende vragen.

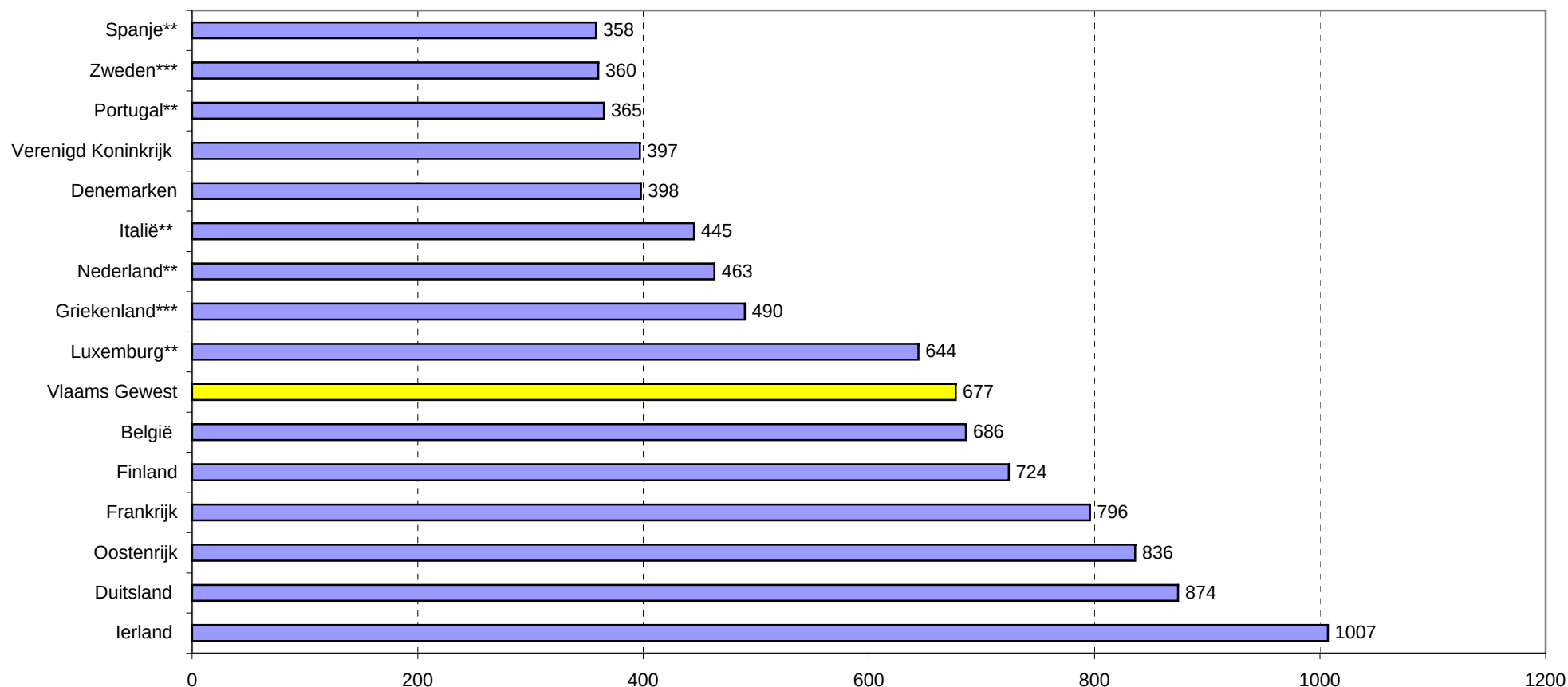
Indicator 11Af **Aantal ziekenhuisbedden per 100.000 inwoners, Europese vergelijking**

DIMENSIES **Ruimte** Vlaams Gewest, EU-landen
Tijd 2003

BRON MVG WVC, Eurostat

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 4/05/2006

Toelichting

Het aanbod aan ziekenhuisbedden per honderdduizend inwoners is vrij stabiel (507 in algemene ziekenhuizen voor 2003, 170 in psychiatrische ziekenhuizen) en is gebonden aan een strikte programmering (federaal).

De gezondheidsenquête verschaft meer inzicht in de financiële toegankelijkheid van de gezondheidszorg. In 2004 wees dit onderzoek uit dat 23,3% van de Vlamingen zegt de gezondheidskosten moeilijk te kunnen betalen, dit is een verbetering t.o.v. de 26,5% in 2001 en 25,2% in 1997. Vrouwen (37,7%) geven vaker dan mannen (20,2%) aan dat de uitgaven voor gezondheidszorg moeilijk passen binnen het huishoudbudget. Het gebruik van medische diensten werd in 2004 door 5,3% van de Vlaamse bevolking uitgesteld om financiële redenen (tegenover 5,7% in 2001 en 4,2% in 1997).

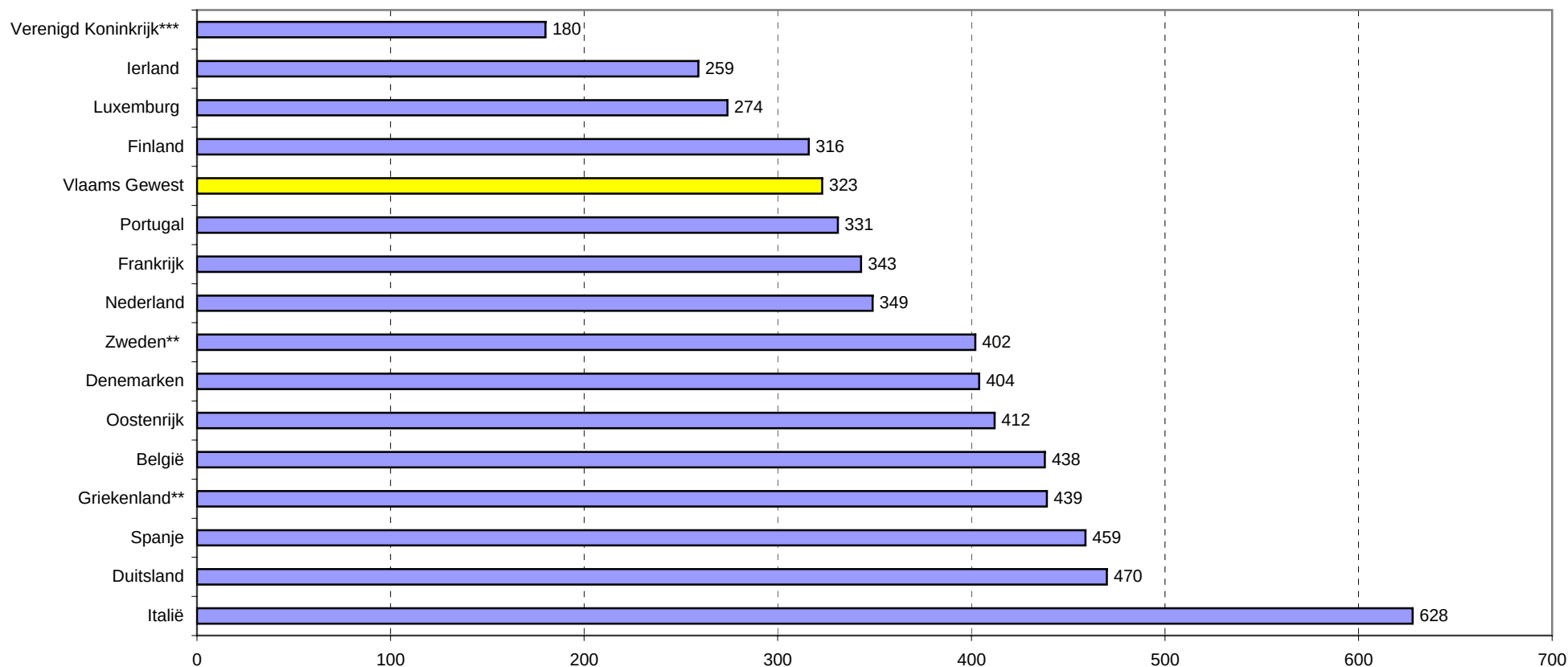
Indicator 11Ag Aantal geneesheren per 100.000 inwoners, Europese vergelijking

DIMENSIES Ruimte Vlaams Gewest, EU-landen
Tijd 2003

BRON MVG WVC, Eurostat

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 4/05/2006

Navigatie [Overzichtstabel](#) [Top](#)

Toelichting

In 2003 waren er 159 huisartsen en 164 geneesheer-specialisten per honderdduizend inwoners. In Europa zijn er slechts vier landen met een lagere artsen-dichtheid.

Navigatie [Top](#)

Indicator 11B Gezonde levensverwachting bij de geboorte, naar geslacht

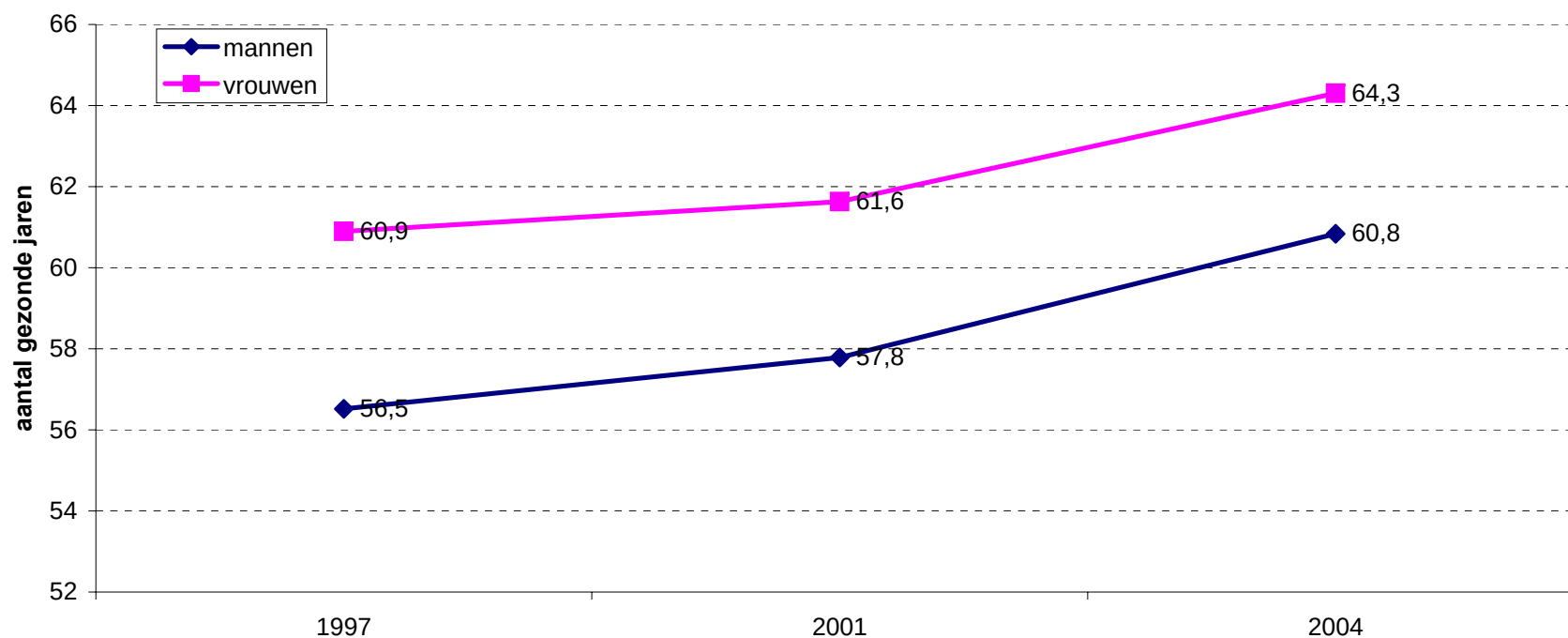
DIMENSIES

Ruimte	Vlaams Gewest
Tijd	1997, 2001, 2004
Geslacht	man, vrouw

BRON Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, Gezondheidsenquête

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 19/05/2006

Toelichting

De gegevens zijn gebaseerd op de gezondheidsenquête van het Wetenschappelijk Instituut voor de Volksgezondheid, Louis Pasteur en meer bepaald, op de vraag 'lijdt u aan een chronische ziekte, een aandoening of een handicap'.

Waar de levensverwachting bij de mannen vanaf de geboorte steeg met 2 jaar tussen 1997 en 2004 is hun gezonde levensverwachting gestegen met 4,3 jaar. Bij de vrouwen is dit in dezelfde periode respectievelijk 1,2 en 3,4 jaar.

Zowel bij de mannen als de vrouwen stijgt het aantal te verwachten jaren in goede gezondheid sneller dan de levensverwachting. In 2004 mochten beide geslachten gemiddeld 78% van hun levensjaren vanaf de geboorte doorbrengen in goede gezondheid, tegenover 75% in 1997. Aangezien de vrouwen echter langer leven dan de mannen is het absolute aantal jaren in slechte gezondheid bij hen zo'n 2 jaar hoger dan bij de mannen. Voorlopig zijn geen internationaal vergelijkende gegevens gekend/beschikbaar.

Indicator 11C

Aandeel personen dat zich goed tot zeer gezond voelt volgens inkomenskintiel, in %

DIMENSIES

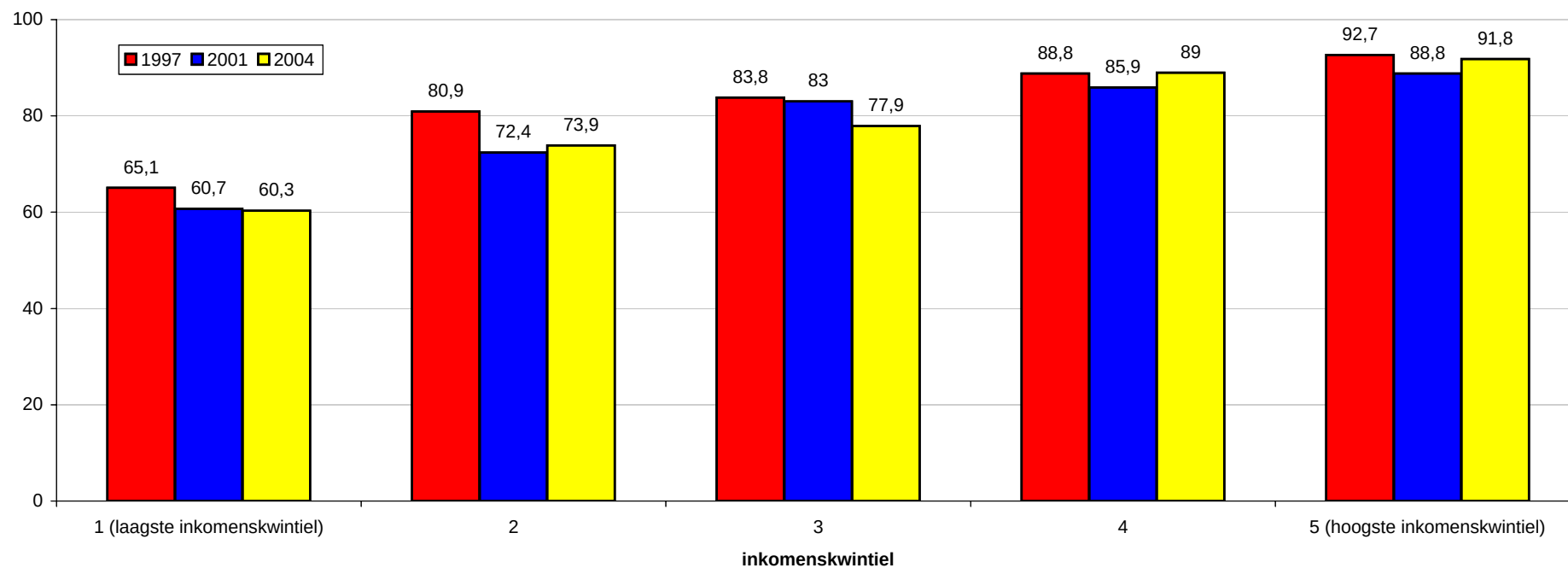
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 1997, 2001, 2004
Andere gezondheidstoestand

BRON

Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, Gezondheidsenquête

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 19/05/2006

Toelichting

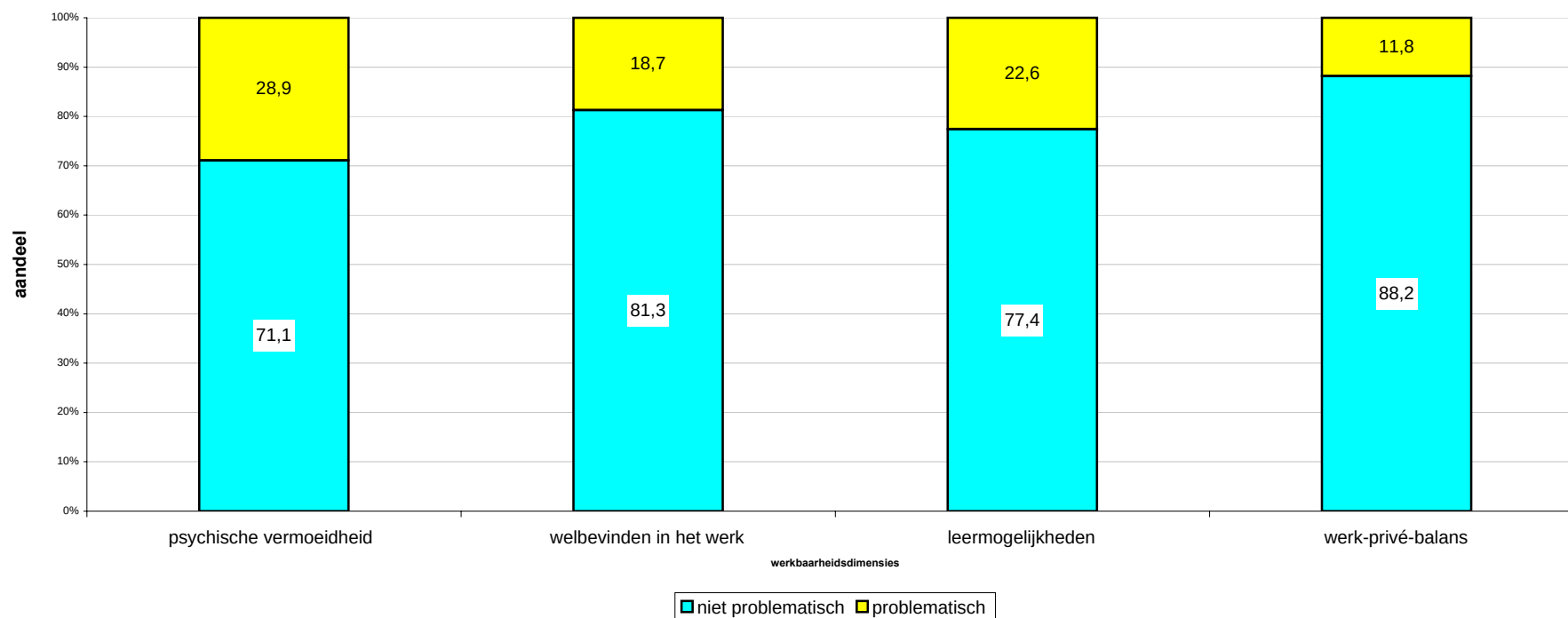
De gegevens zijn gebaseerd op de gezondheidsenquête van het Wetenschappelijk Instituut voor de Volksgezondheid, Louis Pasteur en meer bepaald, op de vraag 'hoe ervaart u uw eigen gezondheid'.

Uit de cijfers blijkt dat de gezondheidsbeleving stelselmatig verbetert naargelang het inkomensniveau van de persoon stijgt. Tussen het laagste inkomenskintiel en het hoogste is er een verschil van maar liefst 30% personen die hun gezondheid goed tot zeer goed beoordelen.

Navigatie

[Top](#)

Navigatie Overzichtstabel Toelichting		
Indicator 12A	Werkbaarheidsindicatoren Vlaamse arbeidsmarkt	
DIMENSIES	Ruimte Tijd Situatie Werkbaarheidsdimensies	Vlaams Gewest 2004 niet-problematisch, problematisch psychische vermoeidheid, ...
BRON	Vlaamse Werkbaarheidsmonitor (SERV - STV-Innovatie & Arbeid)	
		laatst gewijzigd 12/05/2006

Navigatie Overzichtstabel Top		
Toelichting		
Uit de Vlaamse werkbaarheidsmonitor (nulmeting) blijkt dat bijna 90% van de werkende Vlamingen anno 2004 er in slaagt om werk en privé goed te combineren. Bij 11,8% of ongeveer 245.000 Vlaamse werknemers lukt dat niet. De jobeisen maken dat deze werknemers systematisch moeilijkheden ervaren om hun beroepsbezigheden en hun gezins- en sociaal leven op elkaar af te stemmen. Het kan zijn dat de betrokkenen regelmatig te moe thuiskomen van het werk en daardoor in hun privé niet meer echt aanspreekbaar zijn. Een andere mogelijke verklaring is dat de baan 'gezinsonvriendelijk' is door (te) lange werkdagen of onregelmatige werkuren.		

Indicator 12Abis Werkzaamheidsgraad naar gezinstype (25-44 jaar)

DIMENSIES

Ruimte	Vlaams Gewest
Tijd	2000-2002
Geslacht	mannen, vrouwen
Gezinspositie	alleenstaand, andere, met partner zonder kinderen, met partner en 1 kind, met partner en 2 kinderen, met partner en 3+ kinderen, alleenstaande ouder.

BRON Datawarehouse Arbeidsmarkt bij de KSZ, basistoepassing 11, Bewerking Steunpunt WAV (Genderzakboek 2005)

Voor meer informatie <http://fred.vlaanderen.be/reeksen/2856.htm> <http://fred.vlaanderen.be/reeksen/1181.htm> laatst gewijzigd 15/05/2006

	2002	2001	2000
alleenstaand (zonder kinderen)			
man	82,2	81,9	84,0
vrouw	83,0	74,1	83,7
met partner zonder kinderen			
man	92,1	92,5	93,3
vrouw	83,6	83,4	83,9
met partner en 1 kind			
man	93,4	93,9	94,5
vrouw	77,5	77,6	76,2
met partner en 2 kinderen			
man	94,6	94,9	95,3
vrouw	74,9	74,4	73,2
met partner en 3+ kinderen			
man	90,6	91,5	92,2
vrouw	57,4	56,7	55,6
alleenstaande ouder			
man	82,1	83,5	83,9
vrouw	66,5	66,9	65,6
andere			
man	80,7	81,9	72,3
vrouw	73,5	74,1	60,5

Toelichting

De indeling naar gezinstype omvat alleenstaand (zonder kinderen), met partner zonder kinderen, met partner en 1 kind, met partner en 2 kinderen, met partner en 3+ kinderen, alleenstaande ouder en de categorie 'andere'.

De werkzaamheidsgraad naar gezinstype wordt bekeken voor de leeftijdsgroep tussen 25 en 44 jaar. Hij geeft de verhouding aan van het aantal werkenden (25-44 jaar) op de totale bevolking (25-44 jaar).

Of vrouwen en mannen buitenshuis gaan werken, verschilt volgens hun gezinspositie, maar niet op dezelfde manier. Vrouwen hebben minder vaak een betaalde baan naarmate ze meer kinderen hebben. Hun werkzaamheid is het laagst wanneer ze een gezin vormen met een partner en drie of meer kinderen (57,6% in 2002). Vrouwen die alleenstaand zijn of samenwonen met een partner zonder kinderen zijn het meest aan het werk, respectievelijk 83,0% en 83,6%. Enkel bij alleenstaanden zonder kinderen zijn vrouwen even vaak aan het werk als mannen, achtereenvolgens 83,0% en 82,2%.

In tegenstelling tot de situatie bij de vrouwen, hebben mannen met een partner en kinderen een hogere werkzaamheidsgraad dan mannen die (nog) geen gezin gesticht hebben. De werkzaamheidsgraad bij mannen met meer dan 3 kinderen bedroeg 90,6% in 2002 tegenover 82,2% bij alleenstaande mannen. Een oude economische wijsheid stelt dat kinderen tijd en geld vragen. Het is nog steeds in de eerste plaats de moeder die tijd investeert in haar gezin, terwijl vader de eindverantwoordelijkheid draagt voor het gezinsinkomen.

Alleenstaand ouderschap legt vaak een rem op de mogelijkheid om gezin en arbeid op een succesvolle manier te combineren, zowel voor vrouwen als voor mannen. De mogelijkheid om inkomensverwerving en zorgtaken billijk over beide ouders te verdelen is dan immers veelal afwezig. Zo ligt de werkzaamheidsgraad van alleenstaande moeders lager dan die van moeders die samenwonen met een partner en één of twee kinderen, hoewel ze gezinshoofd zijn. In 2002 was de werkzaamheidsgraad van alleenstaande moeders opgelopen tot 66,5% ten opzichte van respectievelijk 77,5% en 74,9% bij moeders met 1 of 2 kinderen.

Alleenstaande moeders zijn ook minder vaak aan het werk dan alleenstaande vaders, resp. 66,5% en 82,1%. Dit komt ondermeer doordat vrouwen en mannen vaak vanuit een andere beroepssituatie in het alleenstaande ouderschap terechtkomen. Vaders zijn vaker aan het werk en moeders zijn meer niet-beroepsactief voor de breuk met de partner. Hiermee samenhangend blijven de bestaande traditionele rolopvattingen soms het arbeidsmarktgedrag sturen van alleenstaande moeders enerzijds en alleenstaande vaders anderzijds.

Indicator 12B

Tevredenheid over verschillende levensaspecten, in %*

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 1999 - 2000 - 2003 - 2005

BRON

SCV-survey 2005, 2003, 2000 en 1999

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 17/05/2006

	2005	2003	2000	1999
	% heel tevreden of tevreden	% heel tevreden of tevreden	% heel tevreden of tevreden	% heel tevreden of tevreden
inkomen	77,3	75,0	77,4	81,3
tijd om te doen wat moet gedaan worden	80,1	78,4	74,7	75,9
gezondheidstoestand	83,9	85,6	84,4	85,5
manier vrijetijdsbesteding	90,2	88,1	87,7	87,0
levensstandaard	92,9	92,2	91,8	92,3
woning	93,8	93,1	95,0	95,7
buurt waarin u woont	94,2	92,8	92,8	92,8
werk	94,6	95,8	93,9	94,3
sociale contacten met familie en vrienden	95,2	94,4	94,7	94,6
sociale contacten met huisgenoten	96,5	96,6	96,5	96,0
tevredenheidsindex (1=helemaal niet tevreden tot 5=zeer tevreden)	3,18	3,20	3,18	3,13

N steekproef 2005 = 1.517

N steekproef 2003 = 1437

N steekproef 2000 = 1345

N steekproef 1999= 1376

* Berekening % exclusief weet niet/geen antwoord

Toelichting

De tevredenheid van de bevolking wordt opgevolgd via de SCV-survey van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. De respondenten wordt gevraagd aan te geven hoe tevreden ze zijn met een aantal levensaspecten: van zeer tevreden tot zeer ontevreden.

De Vlaming is zeer tevreden over de sociale contacten met zijn huisgenoten, familie en vrienden. Ook zeer hoog scoren de tevredenheid met het werk, de buurt en de woning. De laagste scores zijn er voor het inkomen, de tijdsbesteding en de gezondheid, hoewel ook voor deze items zelden meer dan een vijfde (heel) ontevreden is. Vrouwen zijn minder tevreden over hun gezondheidstoestand dan mannen. In de drukke levensfase (tussen 25 en 45 jaar) wordt iets meer geklaagd over de tijdsbesteding. Van de 35 tot 45-jarigen dringt bijna de helft aan op meer vrije tijd. Een derde van de universitair geschoolden heeft te weinig tijd om de dingen te doen die gedaan moeten worden. Van hen vraagt ruim de helft meer vrije tijd tijdens de week. Bijna iedereen is tevreden over de job. Toch klaagt bijna een kwart over de werkdruk en gebrek aan promotiekansen en een vijfde over te beperkte bijscholingsmogelijkheden. De hoge werkdruk is een mannelijk thema, terwijl vrouwen vooral wijzen naar de beperkte promotiekansen en moeilijke fysieke werkomstandigheden. Meer dan veertig procent van de lager opgeleiden is niet tevreden over de mogelijkheden tot bijleren. Ook bij de universitair geschoolden bedraagt dit nog meer dan een kwart.

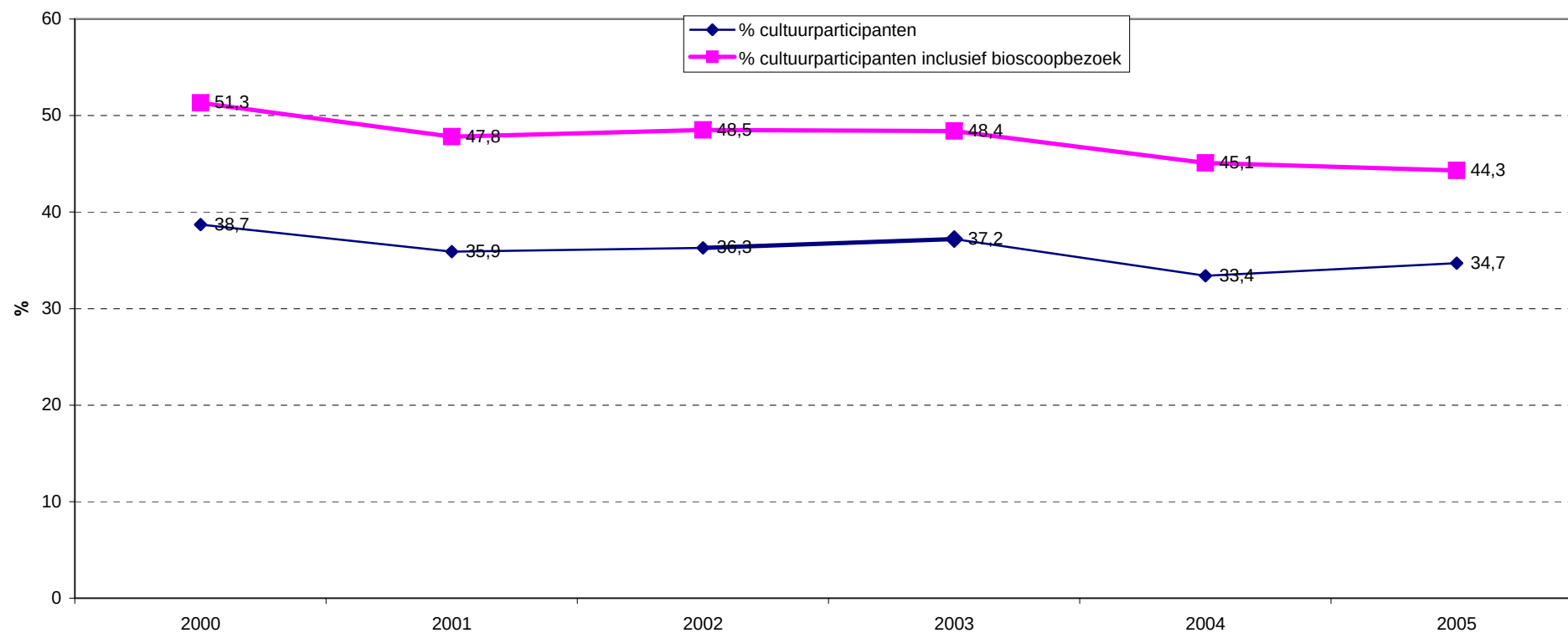
Indicator 13A Cultuurparticipatie, in %

DIMENSIES
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2000 - 2005

BRON herwogen SCV-surveys 2000-2005

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/629.htm>

Laatst gewijzigd 13/04/2006

Toelichting

Als cultuurparticipant definiëren we de personen die, volgens de benadering van het onderzoeksrapport 'Het Vlaams Cultureel Regiem' , behoren tot het kernpubliek en de belangstellende participant (meerdere keren per jaar deelnemen aan cultuurevenementen).

Cultuur wordt ruim geïnterpreteerd en omvat naast de klassieke podiumkunsten ook rock- en jazzconcerten, museum en bibliotheekbezoeken. Ten opzichte van vorige jaren doen we bovendien ook de oefening inclusief bioscoopbezoek.

Er wordt gebruik gemaakt van de SCV-survey die jaarlijks de cultuurparticipatie van 1500 Vlamingen meet volgens een schaal met vijf categorieën (van nooit tot meerdere keren per maand). 'Voelt zich cultuurparticipant' is dan een weergave van de personen die minstens tweemaal terechtkomen in code 4 (maandelijks), code 5 (meerdere keren per maand) of code 3 (meerdere keren per jaar) voor een set van 9 (10) soorten cultuurevenementen.

Volgens bovenvermelde benadering is 34,7% van de Vlamingen in 2004 cultuurparticipant en neemt met andere woorden minstens één keer per maand (kernpubliek) tot meerdere keren per jaar (belangstellenden) deel aan minstens 2 verschillende soorten cultuuractiviteiten. Als we bij de berekening van de cultuurparticipatiegraad de activiteiten uitbreiden met bioscoopbezoek stijgt de participatiegraad tot 44,3%. Sinds 2000 zien we geen toename van de cultuurparticipatie. De participatie lijkt zelfs eerder lichtjes afgenomen te zijn. Al kunnen we vooralsnog niet van een echt neerwaartse trend spreken.

Internationaal vergelijken is moeilijk. Er zijn enkel gegevens beschikbaar van een Eurobarometer-enquête in 2001 die toelaat iets te zeggen over de non-participatie. Volgens deze studie is 26% van de Vlamingen non-participant. We behoren daarmee tot de middengroep.

Uitschieters zijn de Scandinavische landen met lagere non-participatie (Zweden:4%, Denemarken: 9%, Finland: 10%). In Zuid-Europa stelt men de hoogste non-participatie vast (Portugal: 44%, Griekenland: 41%).

Indicator 13B Cultuurparticipatie volgens survey Re-creatief, in % (refrentieperiode zes maanden)

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2004

BRON

Steunpunt Re-creatief Vlaanderen

Voor meer informatie

Laatst gewijzigd 26/05/2006

Cultuurparticipatie

2004

Kunstenparticipatie

niet participanten (0 keer)	32,3
sporadische participanten (1-2 keer)	21,5
incidentele participanten (3-6 keer)	22,9
frequente participanten (7 keer of meer)	23,3

Ergoedparticipatie

43,9

Virtuele participatie

internetgebruik in vrije tijd	47,5
virtuele cultuurparticipatie	37

Thuisparticipatie

muziek luisteren (meerm/week of dagelijks)	78
thuis film kijken (meer dan 6)	42
roman en poëziebundels lezen (meer dan 6)	11

Toelichting

Re-Creatief Vlaanderen voerde tussen oktober 2003 en oktober 2004 een grootschalige survey uit bij de Vlaamse bevolking. In een representatieve steekproef van 2.849 Vlaamse gezinnen werden alle gezinsleden tussen 15 en 85 jaar gedetailleerd bevraagd. Cultuur werd daarbij breed ingevuld. Naast de schone kunsten kwamen ook meer alledaagse vormen van cultuurbeleving, amateurkunstbeoefening, mediagebruik, het sociale leven en het recreatief uitgaansleven aan bod. Omdat de referentieperiode korter is en de frequentie wordt bevraagd met een open vraag i.p.v. antwoordcategorieën is een berekening analoog aan de participatiegraad op basis van de SCV-bevraging niet mogelijk. Vandaar dat we er voor opteren om de participatiegraad op te splitsen naar soort. Het gaat hier ook om een nulmeting dus een vergelijking in de tijd is voorlopig ook niet mogelijk. Zo stelde men ondermeer een maat voor kunstenparticipatie op (klassiek concert/festival, niet-klassiek concert/festival, theater- en dansvoorstelling, musical, revue, show, kunstmusea –en tentoonstelling, bioscoop, literaire evenement). 23,3 % blijkt een frequente participant te zijn (= regelmatig?), een derde neemt daarentegen nooit deel. De algemene erfgoedparticipatie werd vastgesteld op 43,9% (minstens 1 deelname de afgelopen zes maanden of lidmaatschap van een erfgoedvereniging) en de virtuele cultuurparticipatie (bezoek virtueel museum, muziek beluisteren via internet, beelden bekijken van concerten,...) op 37%. Daarnaast was er ook aandacht voor de thuisparticipatie aan cultuur. Meer dan driekwart luistert meermaals of dagelijks naar muziek en slechts een tiende doet dit nooit. Een overgrote meerderheid kijkt thuis naar films. Minder dan een vijfde doet dit nooit. Een derde van de respondenten gaf aan in de zes maanden voorafgaand aan de bevraging een roman of poëziebundel gelezen te hebben. Een op tien leest meer dan zes boeken in zes maanden.

Indicator 14A Houding en beeldvorming ten opzichte van migranten

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 1998, 2001, 2002, 2004
Andere

BRON SCV-survey

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 15/02/2005

% eens of volledig eens met de uitspraken		2004	2002	2001	1998
1	België had eigenlijk nooit gastarbeiders binnen mogen laten	-	-	27,5	25,3
2	Migranten zijn over het algemeen niet te vertrouwen	25,5	25,9	25,0	22,0
3	Moslimgezinnen zijn over het algemeen heel gastvrij	38,9	34,8	48,7	29,4
4	Gastarbeiders zijn een gevaar voor de tewerkstelling in ons land	-	-	26,8	34,5
5	De migranten komen hier profiteren van onze sociale zekerheid	46,2	45,8	49,6	48,6
6	De migranten dragen bij tot de welvaart van ons land	20,9	21,3	24,8	20,0
7	Moslims zijn een bedreiging voor onze cultuur en gebruiken	40,9	34,1	31,4	28,4
8	De aanwezigheid van verschillende culturen is een verrijking van onze samenleving	51,7	47,1	48,9	42,0
9	Als het aantal arbeidsplaatsen vermindert moet men de migranten naar hun eigen land terugsturen	37,1	36,1	34,1	30,1
10	Wij zouden buitenlanders die zich in België vestigen hartelijk welkom moeten heten	21,5	17,9	18,6	13,0
11	Vreemdelingen die meer dan vijf jaar legaal in België wonen moeten gemeentelijk stemrecht krijgen	26,0	28,1	30,2	-
12	Mensen die tot etnische minderheden behoren moeten onder elkaar huwen	18,9	17,4	19,2	17,1
13	Als men Turken en Marrokanen beter leert kennen, dan blijken dat over het algemeen vriendelijke mensen	53,2	48,3	45,6	37,3
14	Vreemdelingen die zich hier vestigen moeten zich aanpassen aan de cultuur en de gebruiken van ons land	87,8	85,4	81,4	-
15	Deelname van migranten aan alle politieke activiteiten in België zou moeten verboden worden	-	-	-	36,6
16	In sommige buurten doet de overheid meer voor migranten dan voor de landgenoten die er wonen	-	-	-	33,6
17	Islamitische vrouwen en meisjes moeten altijd en overal een hoofdoek kunnen dragen	24,5	-	-	-

Toelichting

De houding en beeldvorming ten opzichte van migranten wordt opgevolgd aan de hand van de SCV-survey van de Studiedienst van de Vlaamse Regering. De module wordt niet elk jaar in de survey opgenomen. Respondenten worden gevraagd aan te geven in welke mate ze het eens zijn met een aantal voorgelegde stellingen (van helemaal eens tot helemaal niet eens). Vier meetpunten zijn op dit ogenblik beschikbaar.

Er is grote eensgezindheid over de uitspraak dat vreemdelingen die zich hier komen vestigen zich moeten aanpassen aan de gebruiken en culturen van ons. De helft van de Vlamingen vindt de aanwezigheid van verschillende culturen een verrijking. Dit aandeel gaat in stijgende lijn samen met de vaststelling dat men magrebbijnen vriendelijke mensen vindt als men ze beter leert kennen. Tegelijk wint de uitspraak dat moslims een bedreiging zijn voor onze cultuur en gebruiken ook veld. De houding van de Vlamingen is dus uiteenlopend.

Indicator 14B

Cultuurparticipatie naar kansengroepen

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2005

BRON

herwogen SCV-survey 2005

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/629.htm>

Laatst gewijzigd 29/05/2006

Opleidingsniveau

	geen/lo	lager sec	hoger sec	nuho	universiteit
% cultuurparticipanten	10,5	30,2	39,4	56,3	73,0
% cultuurparticipanten inclusief bioscoopbezoek	13,9	37,7	54,0	68,8	79,8

Leeftijdscategorie

	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75-84
% cultuurparticipanten	52,5	42,4	39,0	33,6	28,9	22,8	11,8
% cultuurparticipanten inclusief bioscoopbezoek	68,3	58,7	53,1	40,4	34,8	24,2	11,8

Handicap

	geen	zelden last	af en toe last	voortdurend last
% cultuurparticipanten	39,6	19,7	29,6	13,1
% cultuurparticipanten inclusief bioscoopbezoek	49,9	29,2	36	20,5

Toelichting

Voor al de vormen van cultuurparticipatie zowel wat betreft het aandeel cultuurparticipanten op basis van de SCV-survey als de verschillende vormen van cultuurparticipatie op basis van de survey van Re-creatief is er een lage deelname van de kortgeschoolden. Naar leeftijd is het beeld minder eenduidig. Hoewel voor de algemene kunstenparticipatie (survey Re-creatief) de kans om frequent te participeren lager is voor de 65+ zijn er wel omvangrijke verschillen naar kunstvorm. Zo heeft de jongste leeftijdsgroep een lagere kans om musea –en tentoonstellingen te bezoeken terwijl de 65-plussers hiervoor net een hogere kans hebben. De cultuurparticipatiegraad op basis van de SCV-survey (indicator 13A) geeft een min of meer lineaire daling naar leeftijd. Ook hier geldt dat er verschillen zijn naar specifiek genre. Voor het bijwonen van een pop- of rockconcert is er bij voorbeeld een sterke daling bij toenemende leeftijd. Terwijl bij operabezoek van een lineaire daling helemaal geen sprake is en de leeftijdsgroep van 55-64jarigen juist bovengemiddeld scoort.

Een betrouwbare analyse voor de participatie van allochtonen op basis van de SCV-survey en de survey van Re-creatief is niet mogelijk. De groep uit de niet-EU25-landen is te zwaar ondervetegewoordigd om er conclusies uit te trekken.

Op basis van de SCV-survey kunnen we de participatie van personen met een functiebeperking bekijken. Hieruit blijkt dat voor beide participatiegraden (met en zonder bioscoopbezoek) de deelname voor personen met een langdurige ziekte, aandoening of handicap duidelijk lager ligt dan voor diegenen die hier geen last van hebben. Opvallend is ook dat mensen die maar zelden belemmerd worden in hun dagdagelijkse taken door hun functiebeperking duidelijk minder goed scoren, zelfs beduidend minder dan diegenen die zeggen er af en toe door belemmerd te worden.

Indicator 15Aa

Deelname van Vlaamse studenten aan het Erasmusprogramma

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd schooljaar 1990-1991 tot en met 2004-2005
Geslacht man, vrouw, totaal
Instelling universiteit, hogeschool, totaal

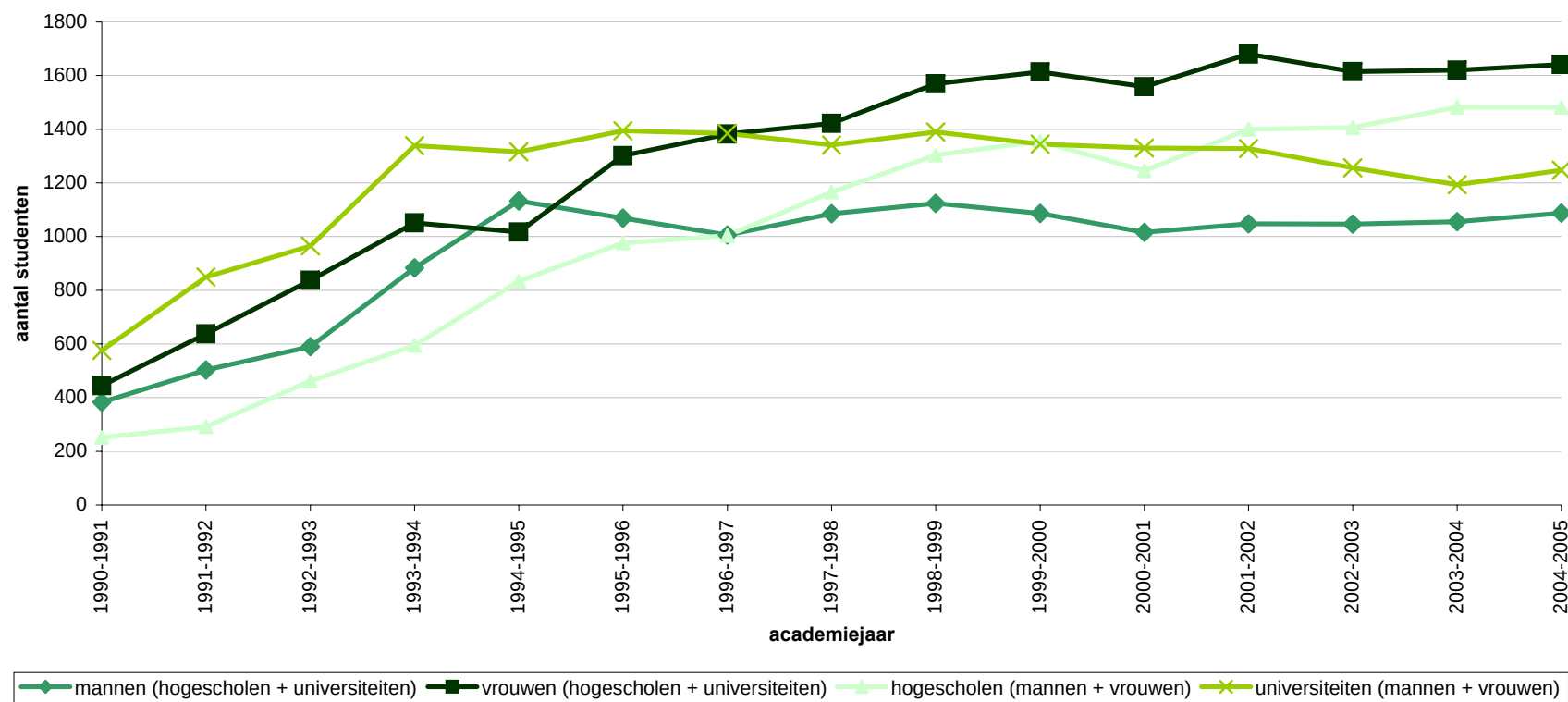
BRON

Vlaams Socrates Genootschap

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sqml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 27/05/2006

Toelichting

In 1987 lanceerde Europa het Erasmus-project met de bedoeling om zoveel mogelijk jongeren in het hoger onderwijs de kans te bieden om voor een tijdje in het buitenland te studeren. Sinds enige jaren maakt Erasmus deel uit van het overkoepelende Socrates-programma dat algemeen de onderwijssamenwerking tussen de universiteiten in Europa wil stimuleren.

De studentenuitwisseling moet aan twee essentiële voorwaarden voldoen: de elders doorgebrachte studieperiode, beperkt van 3 tot 12 maanden, moet door de eigen universiteit volledig erkend zijn en in de gastuniversiteit moet de student van collegegeld worden vrijgesteld.

Voor de meerkost van een studieverblijf aan een buitenlandse universiteit kan een "mobiliteitsbeurs" worden aangevraagd, die de reiskosten, taalvoorbereiding, kosten van hogere levensstandaard en van gewijzigde individuele materiële omstandigheden kan dekken. Het gemiddelde van de beurzen wordt op 2.000 euro voor 1 jaar geraamd, afhankelijk van het aantal aanvragen per lidstaat en het toegewezen budget. Aanvragen in het kader van de interuniversitaire samenwerkingsverbanden genieten prioriteit, maar ook individuele studenten zijn toegelaten.

Tot het academiejaar 1998-1999 steeg het aantal Erasmusstudenten sterk, sindsdien schommelt de deelname rond de 2.700 studenten. In 2004-2005 werd het record van 2001-2002 geëvenaard. Er nemen meer vrouwen dan mannen deel. Terwijl aanvankelijk vooral universiteitsstudenten naar het buitenland trokken zijn nu de hogeschoolstudenten in de meerderheid. In relatie tot het aantal studerenden maken universiteitsstudenten echter vaker dan hogeschoolstudenten gebruik van deze mogelijkheid: respectievelijk 2,2% en 1,5% van de betreffende studentenpopulatie. Meer dan een vierde komt terecht in het Spaanse onderwijs. Frankrijk is met zo'n 20% een goede tweede.

Indicatie	Overzichtstabel	Toelichting
------------------	------------------------	--------------------

Indicator 15Ab	Deelname aan het Leonardoprogramma	
DIMENSIES	Ruimte	Vlaamse Gemeenschap
	Tijd	1998 - 2005
	Type deelnemer	leerlingen secundair onderwijs, studenten hogescholen en universiteiten...
BRON	Vlaams Leonardo Da Vinci Agentschap	
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm	laatst gewijzigd 25-05-06

type deelnemer	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
leerlingen secundair onderwijs	409	261	217	203	179	272	205	168
studenten hogescholen en universiteiten, jonge werkenden, pas afgestudeerden	338	281	298	299	309	272	248	176
totaal	747	542	515	502	488	544	453	344

aantal deelnemers en projecten in het kader van Leonardo

	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
secundaire scholen/leerlingen	aantal projecten	22	27	21	19	15	17	13
	aantal deelnemers	409	261	217	203	179	205	168
	gemiddeld aantal deelnemers per project	18,6	9,7	10,3	10,7	11,9	12,1	12,9
hogescholen, universiteiten, werkenden en werkzoekenden	aantal projecten	18	17	19	16	17	15	11
	aantal deelnemers	338	281	298	299	309	248	176
	gemiddeld aantal deelnemers per project	18,8	16,5	15,7	18,7	18,2	16,5	16,0
totaal	aantal projecten	40	44	40	35	32	32	24
	aantal deelnemers	747	542	515	502	488	453	344
	gemiddeld aantal deelnemers per project	18,7	12,3	12,9	14,3	15,3	14,2	14,3

Schattingen voor 2005: het gaat om de projecten die geselecteerd zijn in 2005, die een looptijd kunnen hebben van 1 juni 2005 tot 31 mei 2007.

Indicatie	Overzichtstabel	Top
------------------	------------------------	------------

Toelichting

Het Leonardo da Vinci-programma richt zich op de beroepsopleiding. Jonge mensen voorbereiden op de arbeidsmarkt is hier het sleutelbegrip. Het programma is bestemd voor personen in een initiële beroepsopleiding (TSO, BSO, DBSO, KSO en het leerlingenwezen), studenten aan hogescholen of universiteiten, jonge werknemers of pas afgestudeerden en opleiders. De stage vindt plaats in een beroepsopleidinginstelling of onderneming.

Volgens voorlopige cijfers namen in 2005 een recordaantal van 747 personen deel, ruim een verdubbeling sinds 1998: 409 leerlingen uit het secundair onderwijs en 338 studenten van hogescholen en universiteiten, jonge werkenden of pas afgestudeerden. Een verklaring voor de aanzienlijke groei in 2005 is de toename van de financiële middelen en de stijging van het aantal beurzen voor secundaire scholen.

Indicatie	Top
------------------	------------

Indicator 15B Aantal jongeren betrokken bij internationale programma's

DIMENSIES
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 2004

BRON JINT
Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/reeksen/673.htm>

Laatst gewijzigd 26/05/2006

	2002	2003	2004
<u>Programma</u>			
JEUGD	952	901	766
PFF	nvt	8	16
ET	82	80	57
PEJA (zomerkampen)	36	20	54
TOTAAL	1070	1009	893

Toelichting

Er zijn enkel gegevens beschikbaar over het aantal Vlaamse jongeren dat deelneemt aan één van de programma's van het JINT, het coördiantieorgaan van het internationaal jongerenwerk. Dit gaat niet over betrokkenheid bij ontwikkelingssamenwerking. Het aantal betrokken jongeren daalt tussen 2002 en 2004. De grootste groep jongeren doet buitenlandse ervaring op (voornamelijk binnen Europa) via het europees subsidieprogramma jeugd (www.programmajeugd.be). Daarnaast zijn er ook jongeren die via het programma Extra Time (<http://www.jint.be/extra/ExtraTime/index.htm>) een eigen project opstarten in het buitenland en jongeren die deelnemen aan een internationaal zomerkamp (<http://www.jint.be/peja/>). Tot slot ging ook een beperkt aantal jongeren als vrijwilliger naar een gastorganistatie in de Franse of Duitstalige Gemeenschap (PrinsFilipFonds, inmiddels stopgezet). We moeten wel opmerken dat deze reeks ten opzichte van de voorgaande jaren werd aangepast. Alle programma's van het JINT werden opgenomen, maar enkel de Vlaamse jongeren. Met de middelen van het JINT wordt immers ook aan heel wat buitenlandse jongeren de kans geboden om in Vlaanderen een buitenlandse ervaring op te doen. In de huidige reeks worden enkel nog de Vlaamse jongeren opgenomen.

Navigatie [Overzichtstabel](#) [Toelichting](#)

Indicator 15C Aantal Vlaamse NGO's en aantal mensen (ook vrijwilligers) actief in NGO's

DIMENSIES

Ruimte

Vlaanderen

Tijd

Soort

BRON

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Internationaal Vlaanderen

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 17-02-06

geen gegevens beschikbaar

Toelichting

Voorlopig bestaan er geen statistieken die het aantal Vlaamse NGO's en het aantal mensen actief in NGO's op betrouwbare en volledige wijze kunnen meten. Coprogram, de Vlaamse federatie van NGO's voor ontwikkelingssamenwerking houdt wel een aantal gegevens bij, maar geeft zelf aan dat deze met de nodige omzichtigheid dienen gehanteerd te worden. Coprogram telt immers niet alleen Vlaamse, maar ook tweetalige leden. De ledensamenstelling van Coprogram wijzigt ook af en toe. Bovendien bezorgt niet iedereen cijfergegevens aan Coprogram. Daarnaast zijn er ook Vlaamse NGO's die geen lid zijn van Coprogram.

Navigatie

[Top](#)

Navigatie

Overzichtstabel

[Top](#)

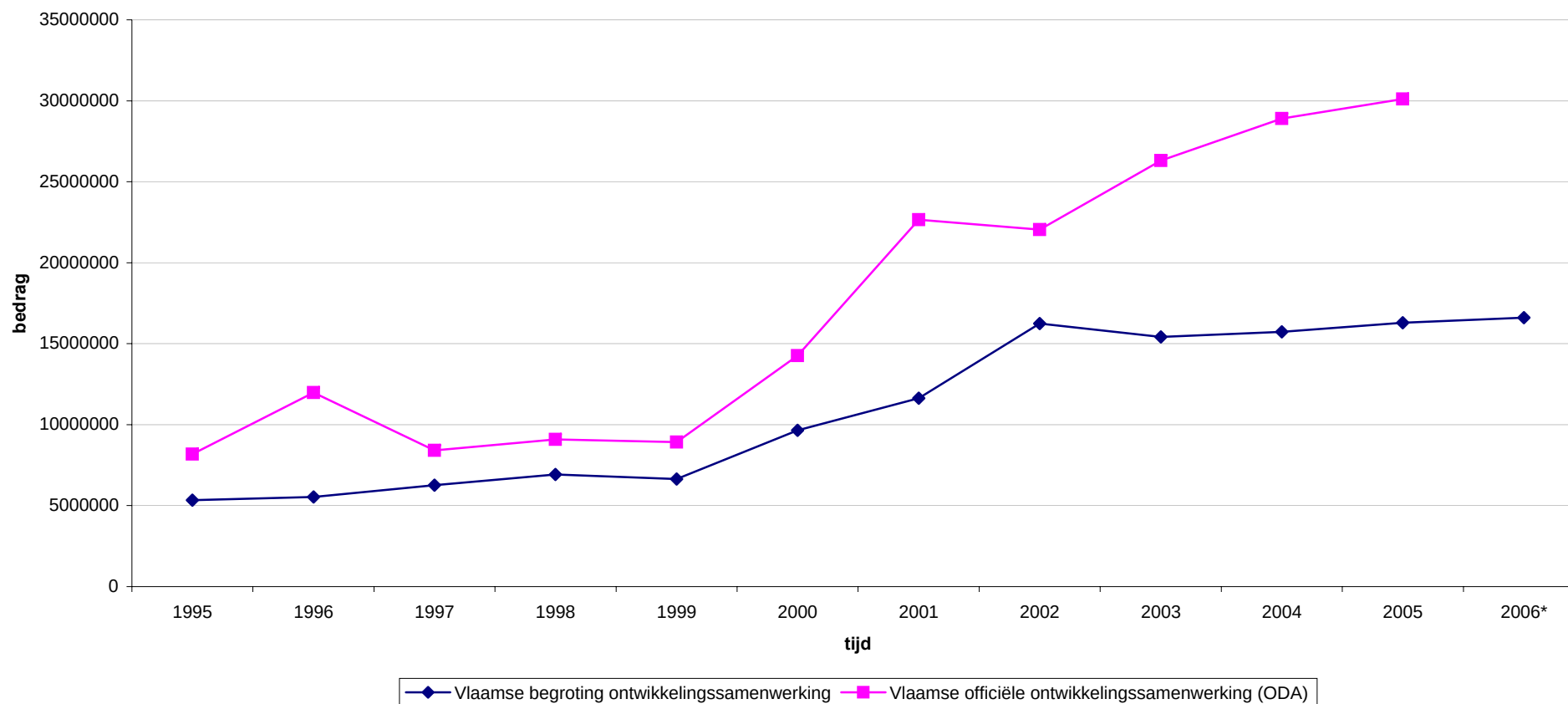
Indicator 15D1 Vlaamse bijdrage ontwikkelingssamenwerking, in euro

DIMENSIES
Ruimte Vlaanderen
Tijd 1995-2006
Soort begroting ontwikkelingssamenwerking, officiële ontwikkelingssamenwerking

BRON Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Internationaal Vlaanderen

Voor meer informa <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1140.htm> <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1139.htm>

laatst gewijzigd 17-02-06

Toelichting

Er worden uiteenlopende cijfers gehanteerd om de omvang van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking te schetsen. Naast de begroting ontwikkelingssamenwerking (vastleggingskredieten), uitgevoerd door de minister van Ontwikkelingssamenwerking, kan er ook gebruik gemaakt worden van de Vlaamse officiële ontwikkelingssamenwerking (ODA) cijfers. Het ODA-cijfer geeft de uitgaven weer van de Vlaamse overheid die volgens de definities van het Ontwikkelingscomité (DAC) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) als ontwikkelingsrelevant beschouwd kunnen worden. Deze statistiek omvat niet alleen de uitgaven waarvoor de Vlaamse minister van Ontwikkelingssamenwerking verantwoordelijk is, maar ook de initiatieven in het kader van ontwikkelingssamenwerking die door andere ministers uit de Vlaamse Regering met hun eigen budgetten gedaan worden.

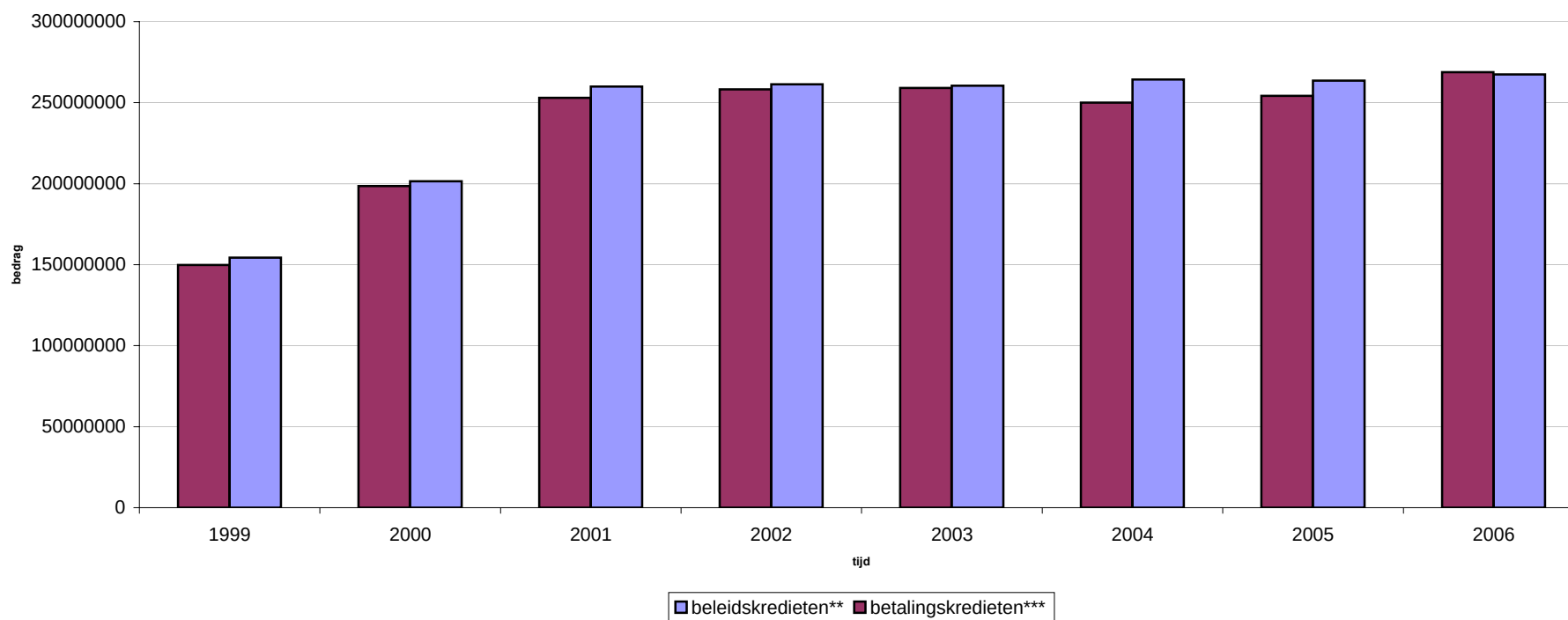
De uitgaven in het kader van de Vlaamse officiële ontwikkelingssamenwerking gaan in stijgende lijn tussen 1995 (8,18 miljoen euro) en 2005 (30,11 miljoen euro). Op een decennium tijd is er dus meer dan een verdrievoudiging van de Vlaamse ODA. Ook de Vlaamse begroting ontwikkelingssamenwerking kent in deze periode eenzelfde evolutie.

Indicator 15D2 Horizontale begroting buitenlands beleid

DIMENSIES
Ruimte Vlaanderen
Tijd 1999-2006
Soort beleidskredieten, betalingskredieten

BRON Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Internationaal Vlaanderen

laatst gewijzigd 16-05-06

Initiële begrotingen 1999-2006, exclusief enkele basisallocaties met vastleggingsmachtigingen en variabele kredieten.

** Beleidskredieten = (niet gesplitste + gesplitste) vastleggingskredieten.

*** Betalingskredieten = (niet gesplitste + gesplitste) ordonnanceringskredieten.

Toelichting

Via de horizontale begroting buitenlands beleid kan er een beeld geschetst worden van de begrotingsinspanningen die er vanuit de verschillende departementen gedaan worden met betrekking tot het Vlaamse buitenlands beleid. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen beleidskredieten (vastleggingskredieten) en betalingskredieten (ordonnanceringskredieten).

In 2000 is er een beduidend sterke stijging van de beleids- en betalingskredieten op de horizontale begroting buitenlands beleid terug te vinden, meer bepaald bij cultuur-sport-toerisme (door transfer van kredieten vanuit het begrotingsprogramma algemeen buitenlands beleid) en buitenlandse handel en extern economisch beleid. Ook in 2001 is er een sterke toename toegespitst op het begrotingsprogramma algemeen buitenlands beleid (door overdracht van het fonds Centraal- en Oost-Europa) en op de beleidsvelden toerisme en havens. Na 2001 zijn er geen grote schommelingen meer.

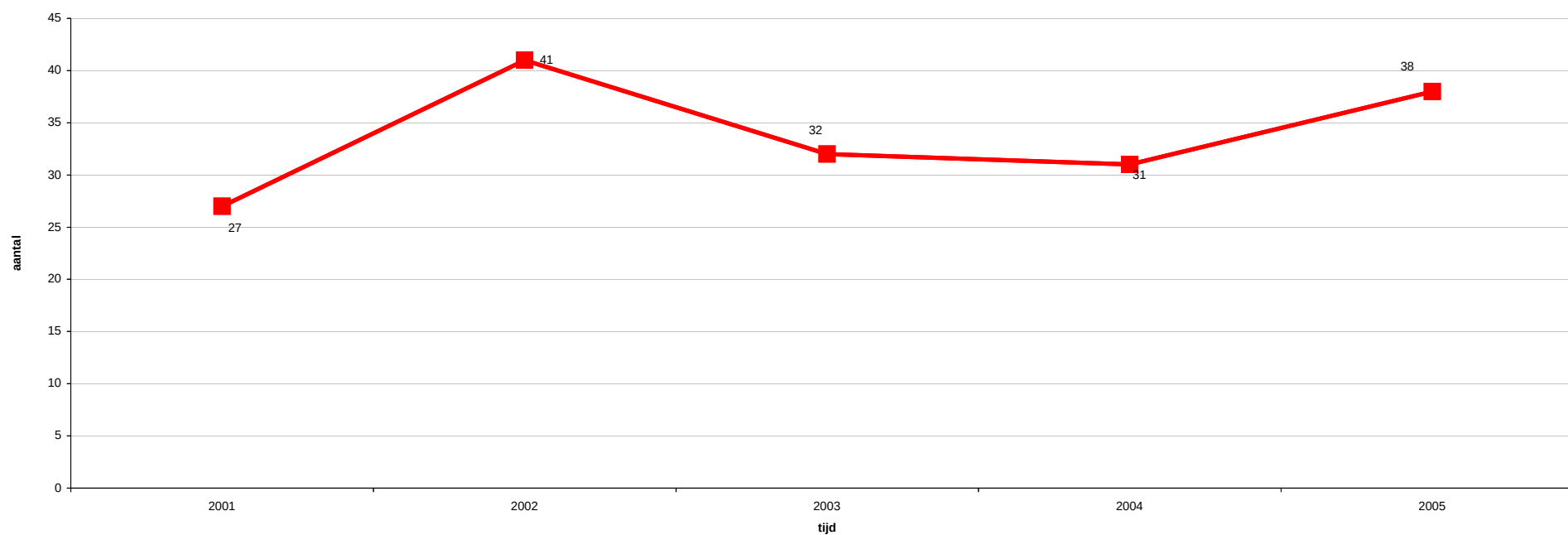
Indicator 15E Zendingen naar het buitenland door leden van de Vlaamse Regering

DIMENSIES
Ruimte Vlaanderen
Tijd 2001-2005

BRON Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Internationaal Vlaanderen

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1110.htm>

laatst gewijzigd 31-01-06

Toelichting

De Vlaamse minister-president en ook de andere Vlaamse ministers leggen tal van buitenlandse werkbezoeken af in het kader van Europese vergaderingen of internationale conferenties, handelsmissies, de officiële opening van een tentoonstelling of evenement waar Vlaanderen in de kijker staat, enzovoort. Tijdens de eerste vijf maanden van 2006 werden er al 17 zendingen naar het buitenland ondernomen door verschillende leden van de Vlaamse Regering. Ook de daarop volgende maanden staan er een aantal buitenlandse zendingen op de agenda.

Navigatie

[Top](#)

Indicator 15F Aantal bilaterale verdragen en overeenkomsten met landen en deelstaten

DIMENSIES	Ruimte	Vlaanderen
	Tijd	30 april 2006
	Soort	exclusief verdrag, gemengd verdrag, transnationaal contract

BRON Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Internationaal Vlaanderen

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1107.htm>

laatst gewijzigd 16-05-06

Aantal bilaterale verdragen en overeenkomsten*

2006

exclusieve verdragen	25
gemengde verdragen	18
transnationale contracten	31

Toelichting

Sinds 18 mei 1993 kan Vlaanderen zelf internationale verdragen en overeenkomsten afsluiten. Er zijn verschillende soorten verdragen en internationale overeenkomsten waar Vlaanderen bij betrokken is. Hier is het overzicht beperkt tot de bilaterale verdragen en de overeenkomsten die door Vlaanderen zelf ondertekend zijn (dus niet de culturele akkoorden van vóór 1993 die nog door de federale overheid ondertekend zijn en die gaan over materies waar de deelstaten nu voor bevoegd zijn).

Vooreerst zijn er de exclusieve verdragen die de Vlaamse Regering, sinds het over de verdragrechtelijke bevoegdheid beschikt, autonoom zonder federale overheid met buitenlandse partners gesloten heeft.

Vervolgens zijn er de gemengde verdragen die gaan over aangelegenheden waarvoor zowel de federale als de Vlaamse overheid bevoegd is. Tot slot zijn er ook transnationale contracten waarbij verbintenissen tussen twee staten/regio's aangegaan worden en waarbij minstens één partij niet de bevoegdheid heeft om verdragen te sluiten.

Haast driekwart van de exclusieve verdragen is bilateraal. In 2005 werden er vier verdragen i.v.m. de Schelde ondertekend met Nederland en werd ook een overeenkomst ondertekend met Vietnam betreffende de samenwerking inzake adoptie van kinderen.

Onder de bilateraal gesloten gemengde verdragen vallen naast de partnerlanden, ook de zetelakkoorden die gesloten worden tussen België en internationale organisaties.

Ruim de helft van de transnationale contracten gaat over onderwijs en vorming.

Indicator 15G Vlaamse financiering van projecten bij multilaterale organisaties, in euro

DIMENSIES

Ruimte Vlaanderen
Tijd 1999-2005
Organisatie IAO, OESO, ...

BRON

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Internationaal Vlaanderen

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/1115.htm>

laatst gewijzigd 31-01-06

Organisatie

	2005	2004*	2003	2002	2001	2000	1999
IAO	1.000.000	700.000	750.567	825.000	661.357	644.538	0
OESO	0	100.000	39.161	145.000	256.751	0	0
UNAIDS	0	815.000	500.000	500.000	0	708.975	0
UNESCO	1.960.000	520.000	1.168.299	1.624.562	1.714.697	277.630	306.574
WHO	300.000	0	300.000	0	361.788	0	0
WTO	0	0	150.000	100.000	0	0	0
Overige	450.000	0	22.137	61.000	247.894	0	0
TOTAAL	3.710.000	2.135.000	2.930.164	3.255.562	3.242.487	1.631.143	306.574

* Gegevens voor 2004 per 30/11/2004.

Toelichting

Met een aantal internationale organisaties werkt Vlaanderen samen aan de realisatie van projecten en programma's. Zo ging er in 2005 in totaal 3,7 miljoen euro naar de co-financiering van diverse projecten. Eind 2001 werden samenwerkingsovereenkomsten gesloten die financieringsfondsen bij de UNESCO en de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) oprichten. In 2005 werd de overeenkomst met de IAO vernieuwd. Daarnaast kunnen onder andere ook UNAIDS en de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) op een regelmatige bijdrage uit Vlaanderen rekenen.

Indicatar 16A **Potentieel verzurende emissies: SO₂, NO_x en NH₃ en totaal in 10⁶ Zeq**

DIMENSIES

Ruimte

Vlaanderen

Tijd

1990-2004*

Emissies

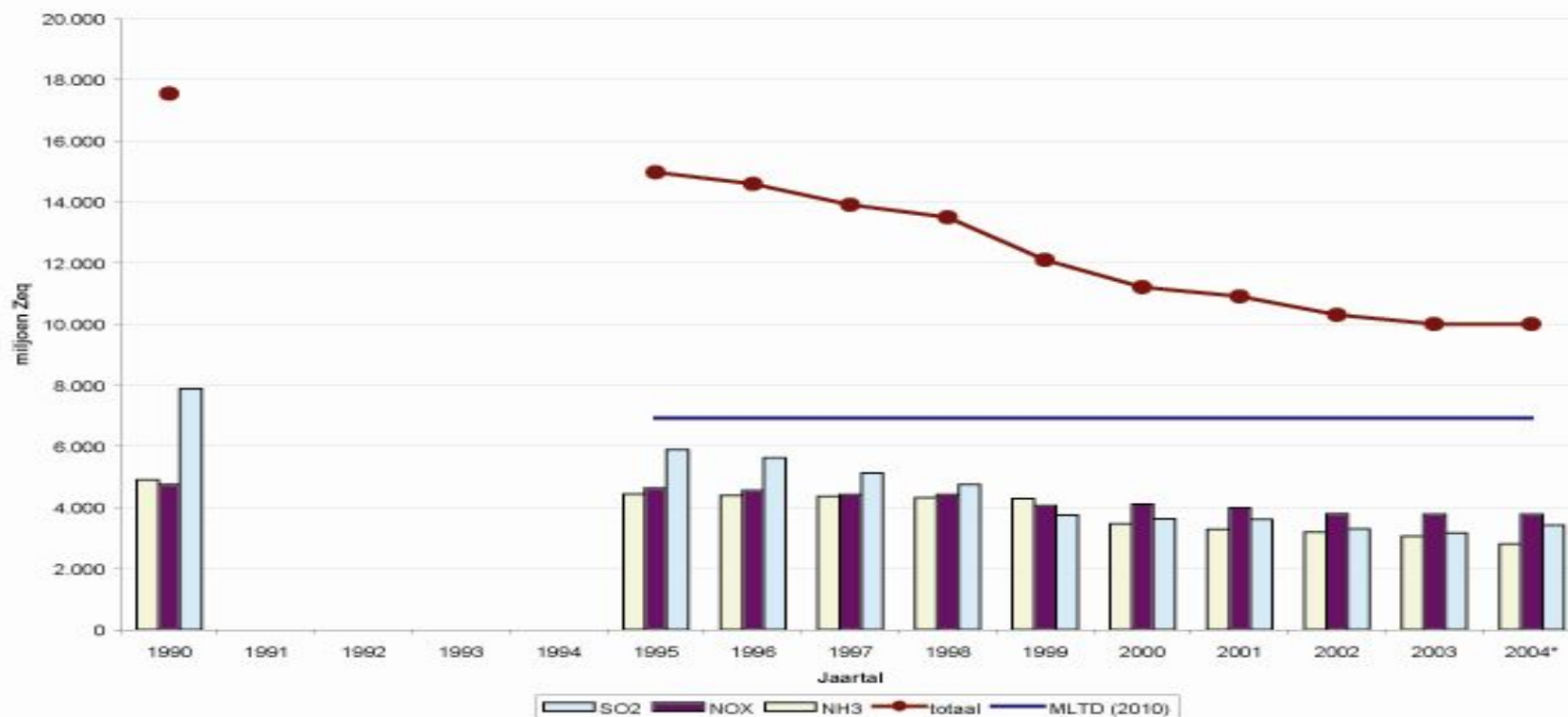
Zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxiden (NO_x) en ammoniak (NH₃)

BRON

VMM, Emissie Inventaris Lucht en VMM- MIRA

voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/925.htm>

laatst gewijzigd 23-11-05

Toelichting

Verzuring wordt veroorzaakt door zwaveldioxide (SO₂), stikstofoxiden (NO_x, uitgedrukt als NO₂) en ammoniak (NH₃). Deze verzuring heeft een invloed op ecosystemen, materialen, monumenten en de economie. Verzurende stoffen verstoren de samenstelling van atmosfeer, oppervlaktewater en bodem. De emissies van de verzurende stoffen worden opgeteld en uitgedrukt in zuurequivalenten (Zeq), waarbij men rekening houdt met het zuurvormende vermogen van elke stof.

Tussen 1990 en 2004 verminderde de totale potentieel verzurende emissie met 43%. Dit is vooral te danken aan de daling van de SO₂-emissie met 57% door het lager zwavelgehalte in de diverse brandstoffen. Ook de NO_x-emissie daalt met 20,5%. De NH₃-emissie neemt sinds 2000 af dankzij het Ammoniakreductieplan en het Mestactieplan (2000). Vooral de afbouw van de veestapel en de emissiearme aanwending van dierlijke mest waren verantwoordelijk voor deze reductie.

De Europese Richtlijn rond Nationale Emissiemaxima (NEM-richtlijn) legt nationale emissieplafonds op voor verzurende polluenten.

Vlaanderen moet tegen 2010 de totale verzurende emissies reduceren tot 6.937 miljoen Zeq. Voor SO₂, NO_x en NH₃ komt dit neer op een reductie tot respectievelijk 2.095, 2.195 en 2.647 miljoen Zeq.

Tussen 1990 en 2004 daalden de verzurende emissies voor heel wat sectoren: de elektriciteitscentrales, de industrie, de land- en tuinbouw, de raffinaderijen en het transport. De gebouwenverwarming kende daarentegen een lichte toename.

Voor SO₂ blijven huishoudens, industrie en energie de belangrijkste bronnen, voor NO_x zijn dit industrie, energie en transport. Voor NH₃ blijft de landbouw de belangrijkste bron.

Indicator 16B1

Globale verdeling van de Vlaamse oppervlaktewateren over de kwaliteitsklassen op basis van de Belgische Biotische Index (in %)

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest

Tijd 1989-2004

BBI-klasse Zeer goed, goed, matig, slecht, zeer slecht, uiterst slecht

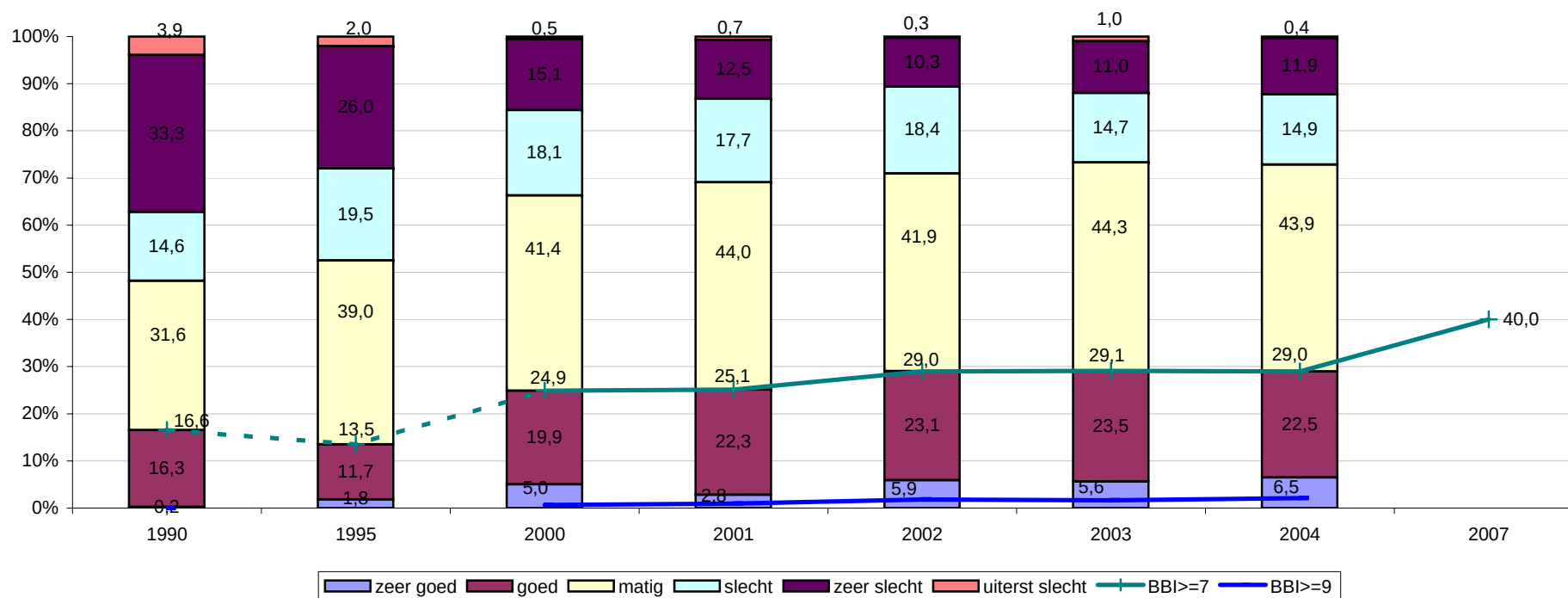
BRON

Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), INBO

voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/950.htm>

laatst gewijzigd 10-02-06

Toelichting

De biologische kwaliteit van het oppervlaktewater wordt in kaart gebracht via het 'meetnet oppervlaktewater' van de Vlaamse Milieumaatschappij. Het biologisch onderzoek evalueert de kwaliteit van een waterloop als biotoop. Dit gebeurt aan de hand van de Belgische Biotische Index (BBI). Deze index is gebaseerd op de aanwezigheid van met het blote oog zichtbare, ongewervelde waterdiertjes. De BBI integreert twee factoren: de aanwezigheid van verontreinigingsgevoelige soorten en het totale aantal aangetroffen soortengroepen. De indexwaarde schommelt tussen 0, wat staat voor een uiterst slechte kwaliteit, en 10, een zeer goede kwaliteit.

In 2004 voldeed 29% van de 1.023 onderzochte meetplaatsen aan de basiskwaliteitsnorm (een BBI van 7 of meer). Volgens het MINA-plan 3 moet 40% van de meetplaatsen deze norm halen tegen 2007. Volgens VLAREM moeten zelfs alle oppervlaktewateren aan de basiskwaliteitsnorm voldoen. Het MINA-plan 3 stelt bovendien dat op maximaal 25% van de meetplaatsen met een goede of zeer goede biologische kwaliteit (situatie 2001) de toestand mag verslechterd zijn in 2007. Een duurzame waterkwaliteit, vanuit natuurgericht standpunt, wordt pas bereikt als het hele waterloppennetwerk voortdurend een goede kwaliteit haalt. Het aantal meetplaatsen dat bij drie opeenvolgende metingen een zeer goede kwaliteit (BBI van 9 of 10) bereikte, was in 2004 beperkt tot 2,1%.

Indicator 16B2 Nitraatoverschrijdingen in het grondwatermeetnet (MAP-meetnet)

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gewest
Tijd 2004-2005

BRON

AMINAL, afdeling water

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 08-08-05

	<i>2005-voorjaar</i>	<i>2004-najaar</i>	<i>2004-voorjaar</i>
putten bemonsterd	2026	1728	1925
aantal overschrijdingen ≥ 50 mg/l nitraat	801	616	688
aantal overschrijdingen ≥ 25 mg/l nitraat	1029	785	915
percentage ≥ 50 mg/l nitraat	39,5	35,65	35,74
percentage ≥ 25 mg/l nitraat	51	45,4	47,5

Toelichting

De kwaliteit van het grondwater wordt opgevolgd in het in 2004 opgestarte grondwatermeetnet van AMINAL, afdeling Water. Het MAP-meetnet grondwater werd verder uitgebouwd en bestaat momenteel uit 2.113 meetpunten. Volgens het MINA-plan 3 mogen er in 2007 geen overschrijdingen van de maximale nitraatnorm van 50 mg/l meer zijn in grondwater. Er geldt zelfs een richtwaarde van 25 mg/l nitraat. Tijdens de voorjaarscampagne van 2005 werd op bijna 40% van de meetplaatsen een overschrijding van de nitraatnorm vastgesteld. 51% van de meetplaatsen overschrijdt de richtwaarde van 25 mg/l nitraat. Wanneer het nitraatgehalte in het grondwater te hoog wordt, komt de kwaliteit van de drinkwatervoorziening in het gedrang. Waar nitraatrijk grondwater aan de oppervlakte komt, wordt de natuur verstoord. In 2005 velde het Europese Hof van Justitie een arrest tegen België wegens het niet naleven van verplichtingen uit de nitraatrichtlijn. Voor Vlaanderen ging het o.a. over het afbakenen van kwetsbare zones en kwetsbare wateren, waar strenge bemestingsnormen gelden.

Indicator 16C

Jaargemiddelde concentratie zwevend stof (PM₁₀)

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 1996-2005

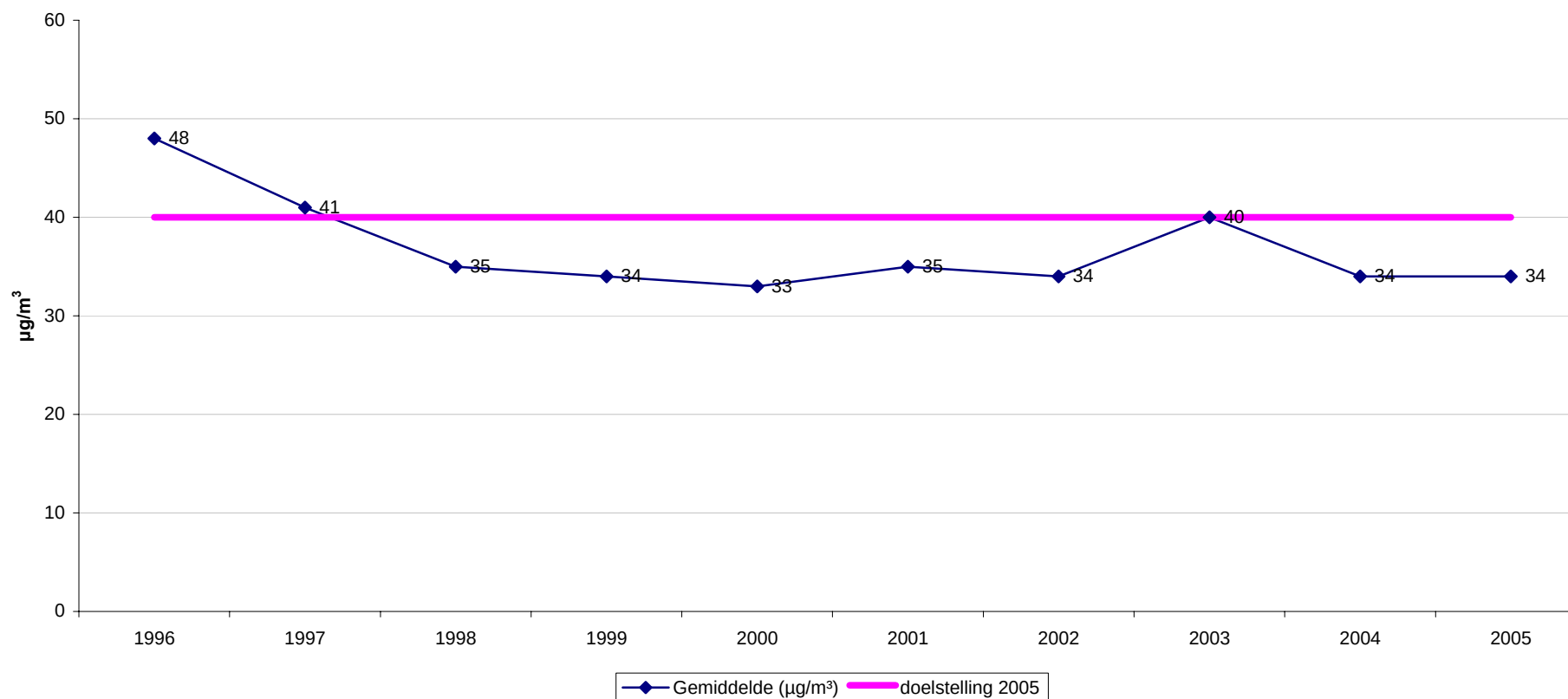
BRON

VMM

voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sqml/largereeksen/2145.htm>

laatst gewijzigd 14-04-06

Toelichting

Zwevend stof is een mengsel van afzonderlijke deeltjes met uiteenlopende samenstellingen en afmetingen. Een belangrijke fractie is PM₁₀. Dit zijn deeltjes met een aërodynamische diameter kleiner dan 10 µm. Blootstelling aan fijn stof verhoogt het risico op longkanker, hart- en luchtwegaandoeningen. De jaargemiddelde PM₁₀-concentratie geeft een beeld van de langdurige blootstelling aan PM₁₀. De concentraties worden gemeten in de meetstations van het Vlaamse luchtmeetnet.

Volgens de Europese dochterrichtlijn mag er vanaf 2005 geen overschrijding meer zijn van de jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m³. De daggemiddelde waarde van 50 µg/m³ mag slechts 35 keer overschreden worden. De PM₁₀-concentratie bleef in 2005 hetzelfde als het jaar ervoor en bedroeg 34 µg/m³. In 2005 overschreden 17 van de 30 meetstations de daggrenswaarde meer dan 35 keer.

Indicator 16D **Percentage van de bevolking ernstig of extreem gehinderd door geluid en geur**

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 2001, 2004
hinder geluid, geur

BRON

Aminal, SLO

voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/929.htm>

laatst gewijzigd 31-01-05

ernstig of extreem gehinderd door geluid (%)

	2004	2001
aandeel ernstig of extreem gehinderd	11,8	11,4
doelstelling 2007	15	15
doelstelling 2020	10	10

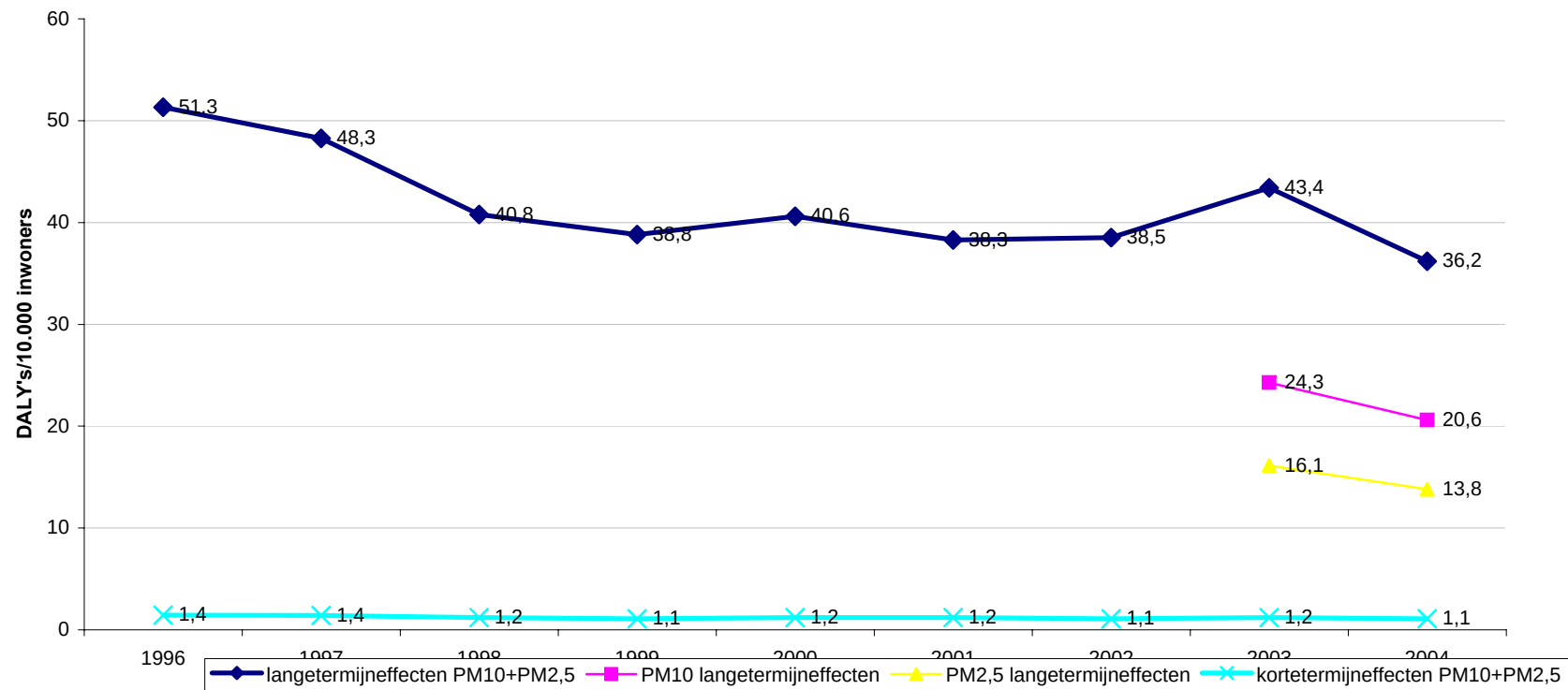
ernstig of extreem gehinderd door stank (%)

	2004	2001
aandeel ernstig of extreem gehinderd	5,2	7
doelstelling 2012	0	0

Toelichting

Het aantal Vlamingen dat ernstige tot extreme geluidshinder ondervindt, is nagenoeg niet veranderd tussen 2001 (11,4%) en 2004 (11,8%). Aministratie organiseert driejaarlijks een schriftelijke enquête (Schriftelijk Leefomgevingsonderzoek) waarin men Vlamingen bevraagt over geluids- en geurhinder. Volgens het MINA-plan 3 mag tegen 2007 het aantal potentieel ernstig gehinderden door geluid niet hoger zijn dan 15% van de bevolking. Tegen 2020 moet dit aandeel verder dalen tot maximum 10% . Geluidshinder kan leiden tot stress en slaapverstoring. 2,2% van de Vlaamse bevolking wordt dagelijks in zijn slaap verstoord door geluid.

Navigatie Overzichtstabel Toelichting		
Indicator 16E	DALY's (verloren gezonde levensjaren) door blootstelling aan PM ₁₀ en PM _{2,5}	
DIMENSIES	Ruimte Tijd	Vlaams Gewest 1996-2004
BRON	VITO, VMM-MIRA	
voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2151.htm	
		laatst gewijzigd 03-01-06

Toelichting

Om de gezondheidseffecten van luchtverontreiniging op de mens te meten, hanteert men het aantal verloren gezonde levensjaren of DALY's (disability adjusted life years). Het aantal DALY's is een maat voor het aantal gezonde levensjaren dat een populatie verliest door ziekte of vroegtijdige sterfte. Hun aantal wijzigt niet significant. Bij een ongewijzigde situatie in de toekomst (gedurende 70 jaar dezelfde concentraties en bevolking) speelt een gemiddelde inwoner in Vlaanderen ongeveer een derde van een gezond levensjaar kwijt door PM₁₀ en PM_{2,5}. Dit zijn wel schattingen met een hoge onzekerheidsfactor omdat de impact van milieufactoren op de gezondheid niet exact berekend kan worden.

Toelichting

Deze indicator behoort tot de groep van indicatoren 'natuur- en bosreservaten en vergelijkbare gebieden'. Het gaat hier over gebieden met natuurbehoud als hoofdfunctie.

Het MINA-plan 2003-2007 vraagt 50.000 hectare onder 'effectief natuurbeheer' tegen 2007. Op 31 december 2005 was daarvan 35.572 ha (71%) gerealiseerd. Daarvan waren 18.050 ha erkende, Vlaamse en/of bosreservaten, 7.122 ha was natuur in beheer door AMINAL en nog niet aangewezen als Vlaams natuurreservaat. Nog eens 1.000 ha was natuurgebied met een goedgekeurd beheerplan via particulieren en lokale besturen en 9.400 ha ging om natuurgericht beheer op militaire domeinen. Om de doelstelling in 2007 te bereiken is in de periode van 2005 tot en met 2007 een jaarlijkse aangroei van ca. 7.214 ha vereist. Dit is nog meer dan tijdens de periode 2000-2004.

Indicator 16G

DIMENSIES

BRON

Voor meer informatie

Verontreinigde gronden (ha) naar fase van bodemsanering

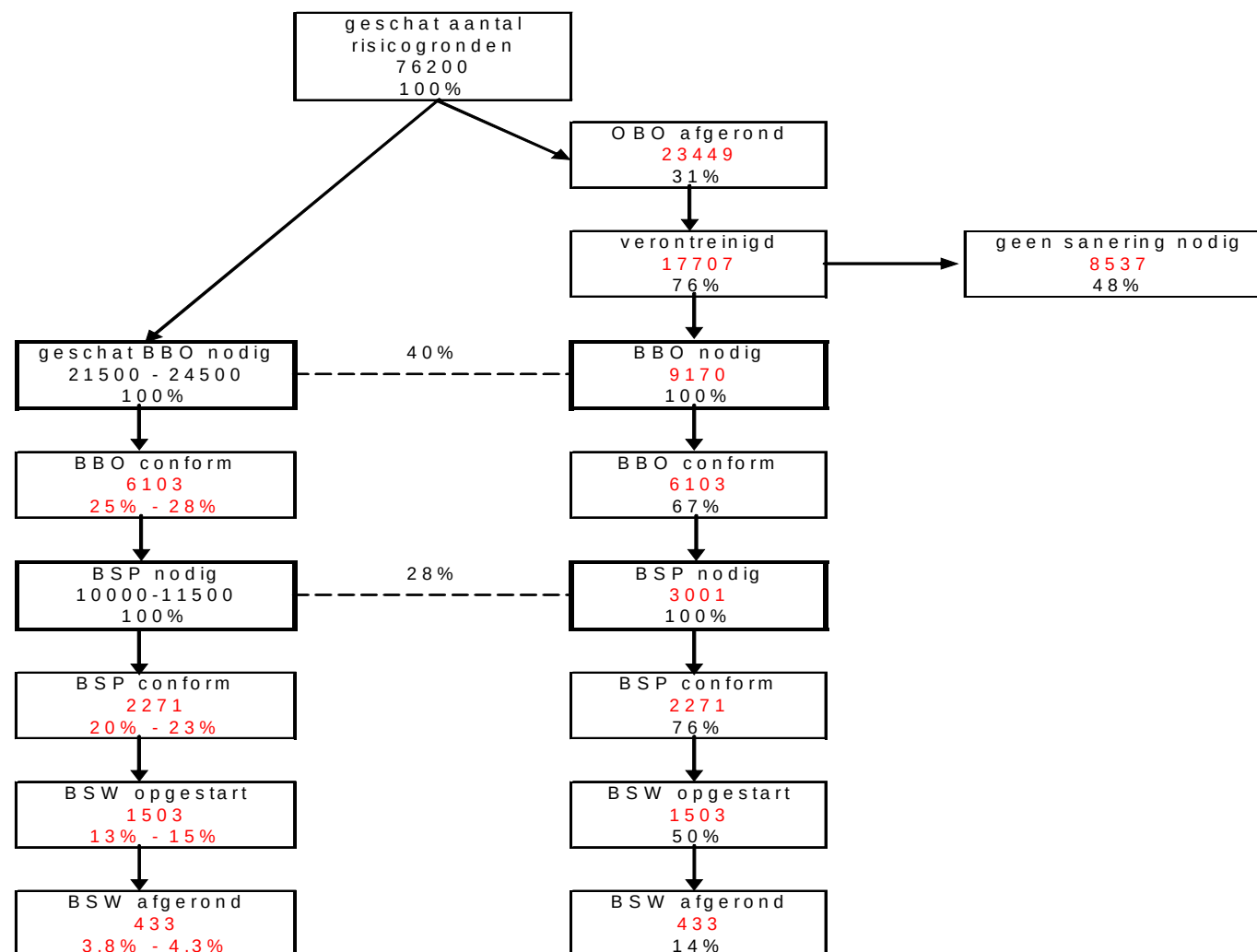
Ruimte Vlaams Gewest

Tijd 1/01/2006

MIRA-T

laatst gewijzigd 10-03-06

toestand: 01/01/2006

Toelichting

Het totale aantal risicogronden wordt geschat op 76.200 (Ecolas, 2001). Volgens het MINA-plan 3 moet 30% daarvan (ongeveer 22.500 gronden) tegen 2007 onderzocht zijn. Op 1 januari 2006 zijn 23.449 gronden onderzocht, of een aandeel van 30,8%, waarmee de doelstelling is bereikt.

De OVAM houdt sinds 1995 een register van verontreinigde gronden bij. Een grond wordt geklasseerd als 'verontreinigd' wanneer uit het oriënterend bodemonderzoek blijkt dat voor één of meerdere parameters de concentratie hoger ligt dan 80% van de bodemsaneringsnorm (VLAREBO, bodemsaneringstype II). Gronden opgenomen in het register van verontreinigde gronden zijn niet langer multifunctioneel te gebruiken maar hoeven niet noodzakelijk te worden gesaneerd. De noodzaak van sanering hangt af van de ernst van de verontreiniging, van de kenmerken en functies van de bodem en van de periode waarin de verontreiniging tot stand kwam.

Op basis van de oriënterende bodemonderzoeken die door de OVAM werden beoordeeld, waren er op 1 januari 2006 17.707 gekende verontreinigde gronden. Dit komt overeen met 43.866 kadastrale percelen of 40.760 ha verontreinigde grond (de volledige oppervlakte van het perceel wordt als verontreinigd beschouwd, ook al is maar een gedeelte van het perceel verontreinigd; dit is dus een overschatting). Omdat slechts een deel van alle risicogronden onderzocht is, krijgen we nu nog geen beeld van de evolutie van de bodemverontreiniging in Vlaanderen maar veeleer van de vooruitgang van de inventarisatie.

De onderzoeks- en saneringsprocedure bij bodemverontreiniging verloopt stapsgewijs: een oriënterend onderzoek, een beschrijvend onderzoek, een bodemsaneringsproject en de uitwerking van de bodemsaneringswerken. Volgens het MINA-plan 3 moet tegen 2007 deze procedure minstens opgestart zijn voor 23% van de gronden met historische bodemverontreiniging (ongeveer 2.450 gronden). Eind 2005 was de sanering van 20,6% (of 2.271 gronden) van de gronden opgestart.

Indicator 17A

Evolutie van de energie-intensiteit van de economie (kgoe/1000 EUR BBP)

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest, Europa

Tijd 1990, 1994 - 2005

BBP in cte prijzen 1995

23884589,7 kgoe = 1 PJ

1 kgoe = 0,0418680 PJ

BRON

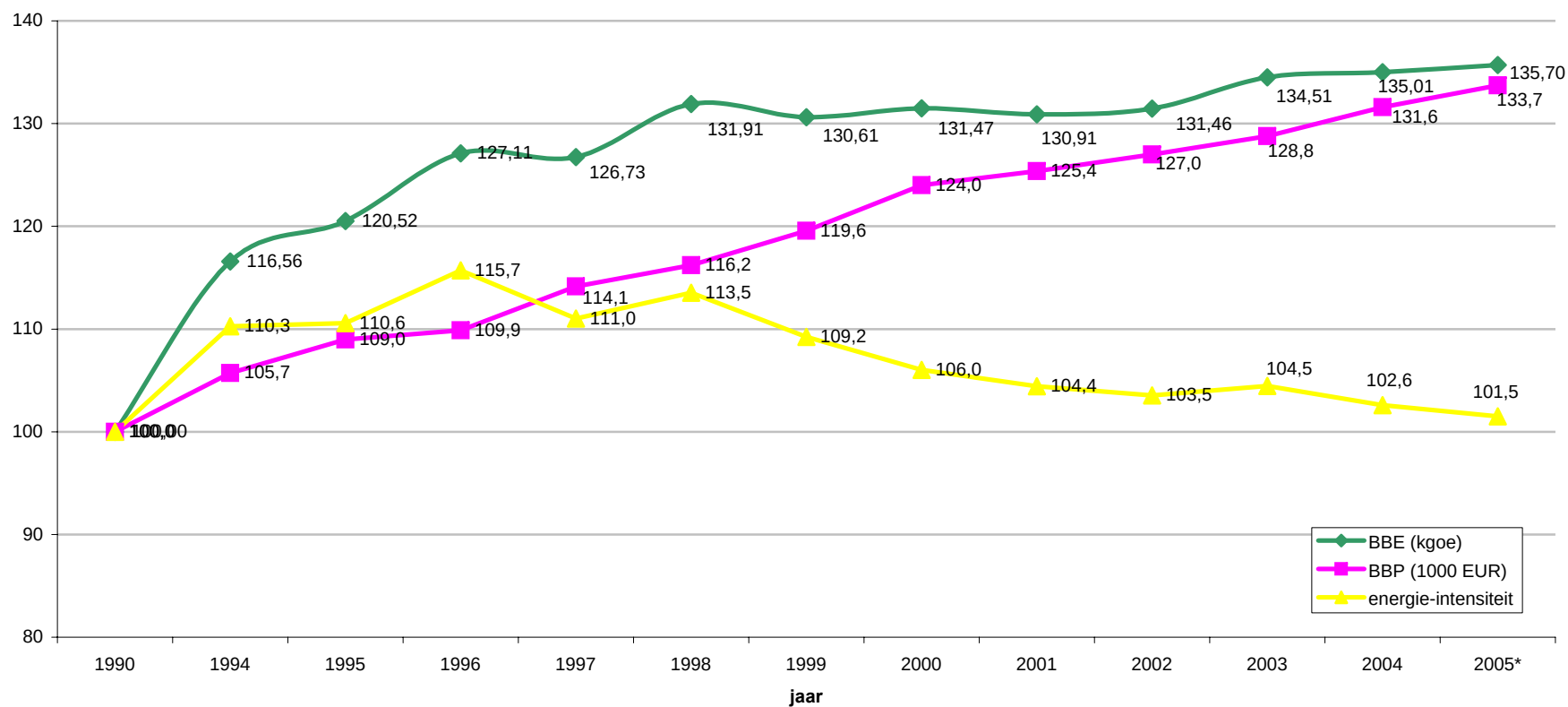
Studiedienst van de Vlaamse Regering, Energiebalans VITO, Eurostat

voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sqml/largereeksen/1579.htm>

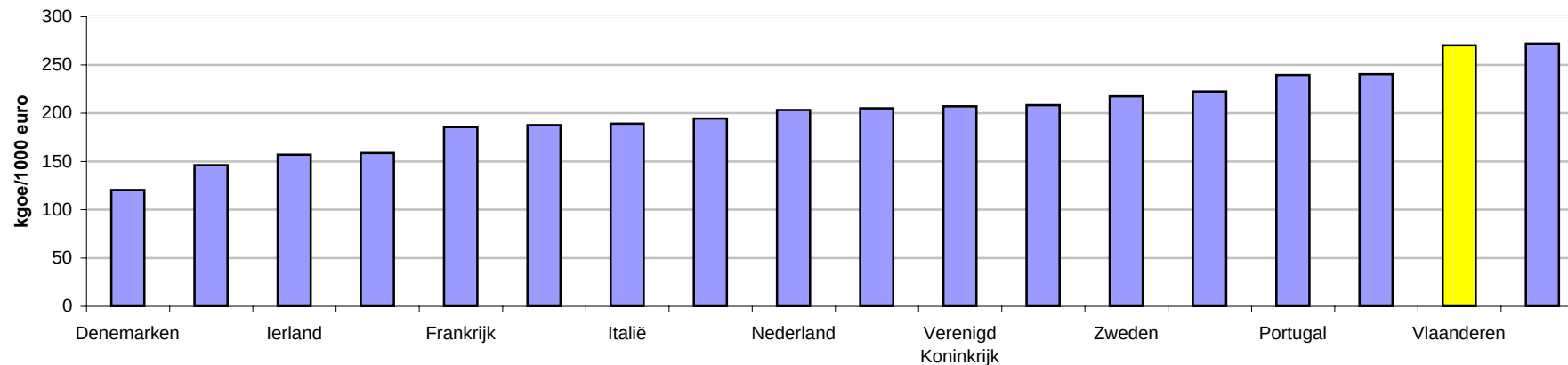
laatst gewijzigd 24/08/2006

Energie-intensiteit van de economie, in kgoe/1000EUR (BBP in cte prijzen van '95), index 1990=100

jaar

Energie-intensiteit 2004

[Navigatie](#) [Overzichtstabel](#) [Top](#)

Toelichting

De energie-intensiteit geeft een goed beeld van de energie-afhankelijkheid van de Vlaamse economie. De energie-intensiteit vergelijkt het energieverbruik met het Bruto Binnenlands Product (tegen constante prijzen van 1995). Een lager cijfer kan duiden op meer efficiëntie, zoals het produceren van evenveel producten met minder energie. Maar een verandering kan evengoed het gevolg zijn van een structureel effect, zoals verschuivingen van het belang van sectoren in de Vlaamse economie.

De energie-intensiteit steeg met 13,5% tussen 1990 en 1998. Daarna steeg het BBP veel sterker dan het energieverbruik. Bijgevolg nam de energie-intensiteit af tot 267,4 kilogram olie-equivalenten per duizend euro BBP in 2005 en viel bijna terug tot op het niveau van 1990.

In 2004 bedroeg de energie-intensiteit van de EU15 187,48 kilogram olie-equivalenten per duizend euro BBP. Voor de EU-25 was dit 204,89. Vlaanderen had met 270,3 de hoogste energie-intensiteit van de EU15 op Finland na, en werd gevolgd door Griekenland en Portugal. België bevond zich in de middenmoot met een energie-intensiteit van 208,2.

Vlaanderen is een energie-intensieve regio wegens een aantal energie-intensieve industrietakken zoals de chemie, de ijzer- en staalsector, voeding, dranken en tabak.

Indicator 17B1

Broeikasgasemissies per sector in kton CO₂-equivalenten

DIMENSIES

Ruimte Vlaanderen
Tijd 1990-2004*
Andere sectoren (industrie, huishoudens, land- en tuinbouw, transport, diensten, transformatie)

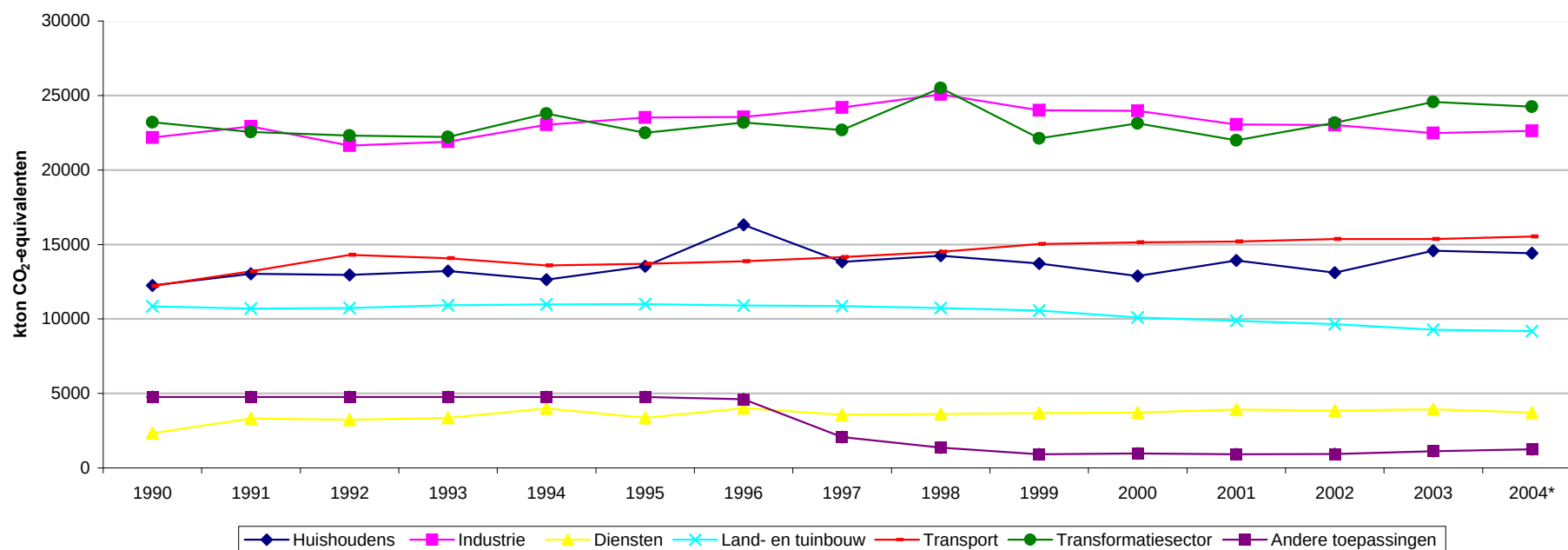
BRON

Emissie Inventaris Lucht en Energiebalans VITO (rapportering UNFCCC 15.04.2006)

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sqml/largereeksen/1409.htm>

laatst gewijzigd 23-05-06

Toelichting

Broeikasgassen zijn verantwoordelijk voor de globale klimaatverandering. In 2004 lag de uitstoot van broeikasgassen nog 3,6% boven het niveau van het referentiejaar 1990. Voor de Kyoto-doelstelling, die Vlaanderen oplegt om gemiddeld over de periode 2008-2012 de broeikasgasemissies te reduceren met 5,2% ten opzichte van 1990, is de doelafstand nog groot (7.764 kton CO₂-equivalenten). Om de Kyoto-doelstelling te halen, moet de totale uitstoot van broeikasgassen voortaan jaarlijks met 1,1% dalen tot in 2012.

Indicator 17 B2
Broeikasgasintensiteit, in kg CO₂-eq/1000 EUR BBP
(BBP in cte prijzen van 1995)

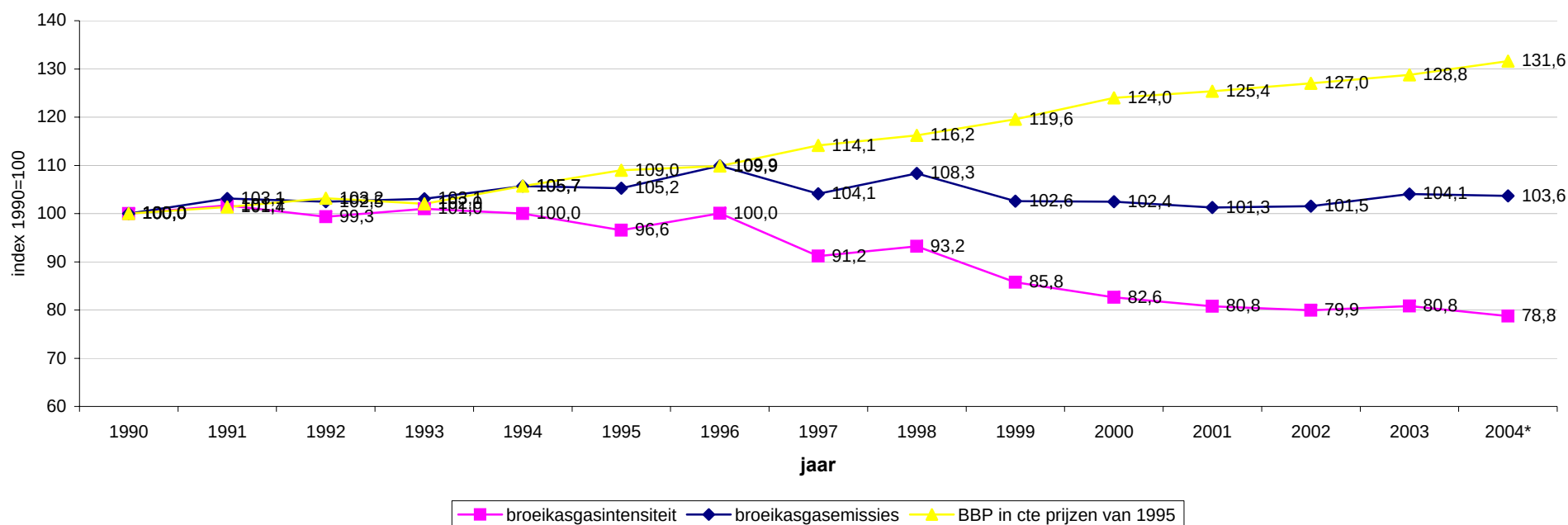
DIMENSIES
Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 1990-2004*
BBP in cte prijzen 1995, korf van 6 broeikasgassen

BRON Studiedienst van de Vlaamse Regering, Emissie Inventaris Lucht en Energiebalans VITO (rapportering UNFCCC 15.04.2006)

voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sqml/largereeksen/2625.htm>

laatst gewijzigd 24/08/2006

Uitstoot van broeikasgassen per BBP, in kg CO₂-eq/1000EUR (BBP in cte prijzen van '95).

Toelichting

De broeikasgasintensiteit wordt gedefinieerd als de uitstoot van broeikasgassen t.o.v. het Bruto Binnenlands Product en beschrijft de mate van ont koppeling tussen de economische groei en de broeikasgasemissies. Vanaf 1996 is er sprake van een ont koppeling. Tussen 1990 en 2004 daalde de broeikasgasintensiteit met ruim 21%.

Indicator 17C

Drinkwaterverbruik bevolking, per capita (m³/persoon)

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
 Tijd 1991-2003

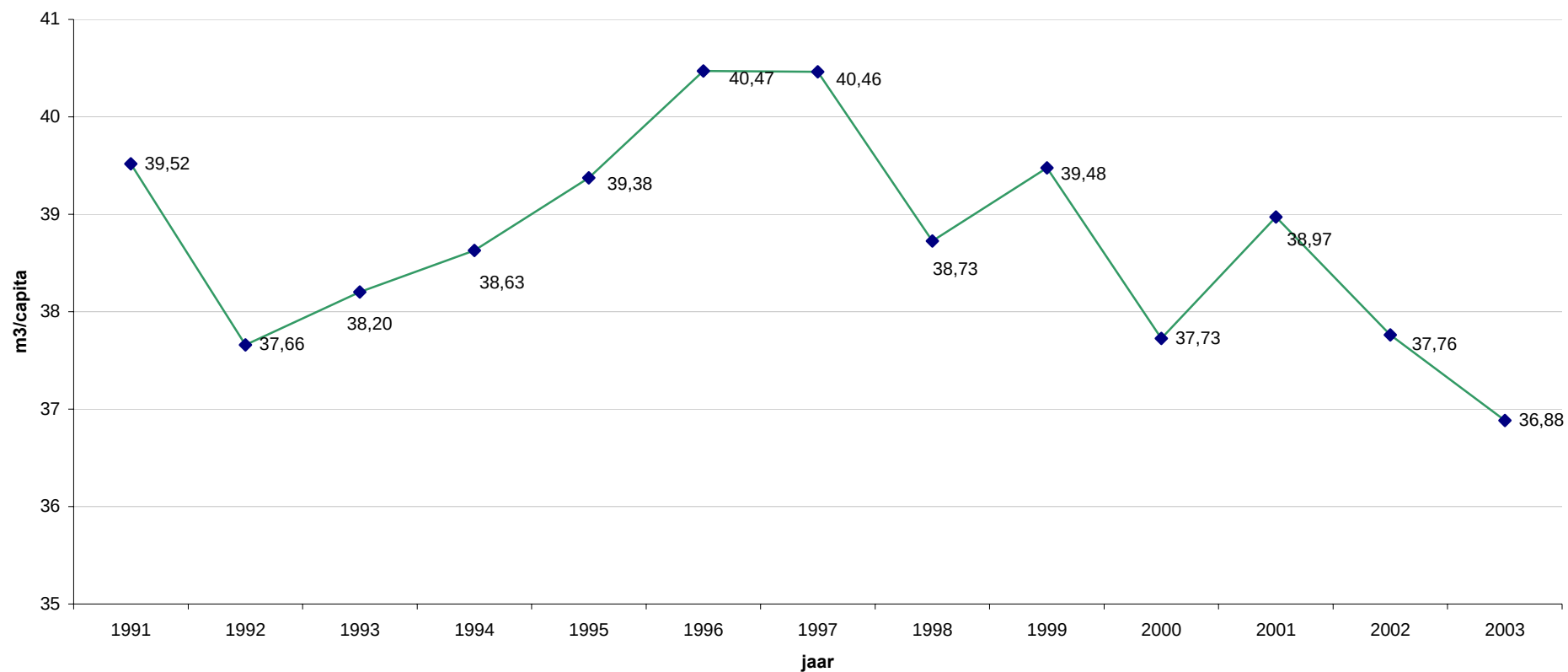
BRON

VMM-MIRA, Studiedienst van de Vlaamse Regering

voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/964.htm>

laatst gewijzigd 13/12/2005

Toelichting

De huishoudens zijn naast de industrie grote waterverbruikers in Vlaanderen. Het aandeel van de huishoudens in het totaal watergebruik vertoont zelfs een stijgende trend. 83% van het watergebruik van de huishoudens in 2003 bestond uit leidingwater. De trend van het leidingwatergebruik door de huishoudens is licht dalend, zeker vanaf 2001, wat positief is. Het MINA-plan 3 stelt een afname van het leidingwatergebruik tot 215 miljoen m³/jaar voorop. In 2003 bedroeg het leidingwatergebruik van de bevolking 221,5 miljoen m³. Het leidingwaterverbruik bedroeg in 2003 36,9 m³/persoon wat neerkomt op een dagelijks gebruik van 101 liter. Dit is een laag cijfer in verhouding met andere Europese landen. Het MINA-plan 3 stelt een huishoudelijk gebruik van 98 liter per dag en per persoon voorop tegen 2007.

Indicator 17D1

Evolutie van het opgehaald huishoudelijk afval, in kg per capita (selectief - niet selectief)

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 1991-2004

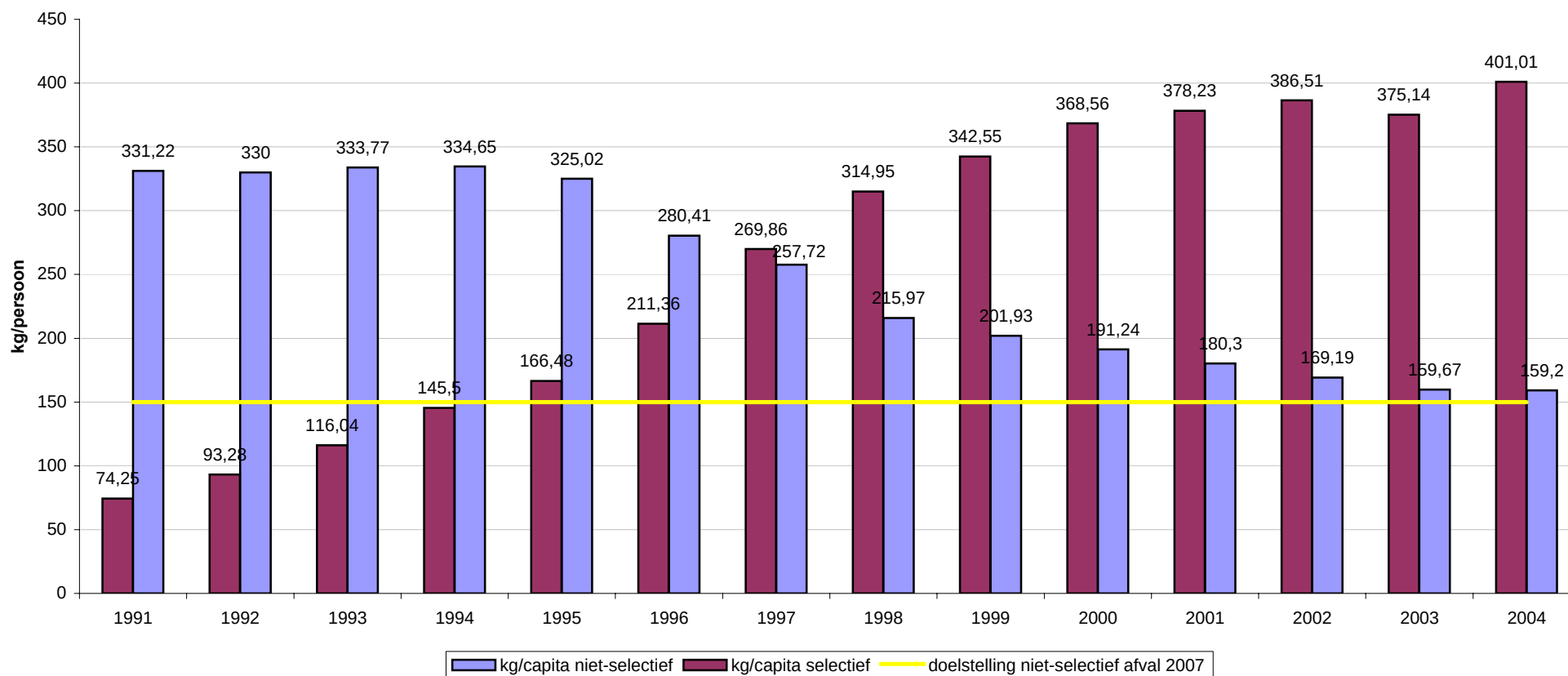
BRON

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)

voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sqml/largereeksen/2226.htm>

laatst gewijzigd 18/01/2006

Toelichting

10% van de totale hoeveelheid afval komt uit huishoudens. Na een stabilisatie in 2001 en 2002 en een afname in 2003, nam in 2004 de hoeveelheid ingezameld huishoudelijk afval met 5 % toe. In 2004 produceerde de gemiddelde Vlaming 560,2 kg afval. Dit is een toename met 25,4 kg per persoon ten opzichte van 2003. 401 kg/persoon werd selectief ingezameld. Het restafval of niet-selectief ingezameld afval bedroeg 159,2 kg/persoon in 2004. De hoeveelheid restafval neemt sinds 1995 af. De doelstelling van 150 kg per persoon tegen 2007 werd in 2004 reeds gehaald in 161 van de 308 Vlaamse gemeenten. Maar het Vlaamse gemiddelde lag daar toch nog net boven. Van het huishoudelijk afval wordt nu ruim 71% selectief ingezameld. Daarmee werd de doelstelling van 69% tegen 2007 reeds gehaald.

Indicator 17D2

Hoeveelheid primair en secundair geproduceerd bedrijfsafval/BBP,
in miljoen ton

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest
Tijd 1992-2003

BRON

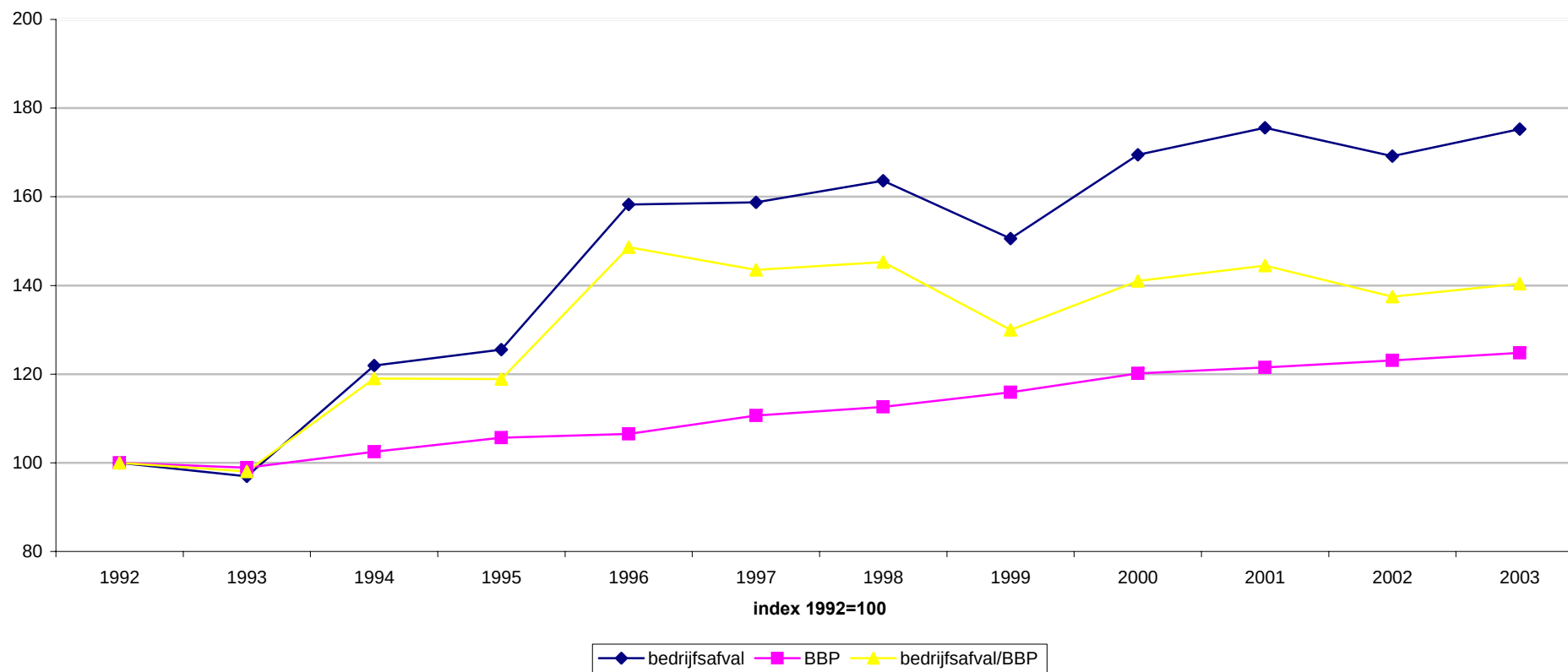
OVAM

voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2231.htm>

laatst gewijzigd 13-09-06

Bedrijfsafval/BBP

Toelichting

In het MINA-plan 3 stelt men voorop dat de hoeveelheid primaire bedrijfsafvalstoffen verminderen t.o.v. 2002. Daarbij moet de productie van primair bedrijfsafval meer achter blijven op de economische groei t.o.v. 2002. De indicator die we hier bespreken omvat zowel de primaire als de secundaire bedrijfsafvalstoffen waardoor een toetsing van de doelstelling niet direct mogelijk is. In 2003 werd 28 miljoen ton bedrijfsafval geproduceerd. 70,6% hiervan is primair afval of afval dat ontstaat op het moment dat een product voor het eerst afval wordt, bij de eerste producent dus. De overige 29,4% is secundair afval, afkomstig van de afvalverwerkende bedrijven. Sinds 2000 worden bijkomende deelsectoren, voornamelijk uit de tertiaire en quataire sector, in rekening gebracht.

De hoeveelheid bedrijfsafval/BBP toont een grillig verloop en lijkt zich niet los te koppelen van de economische groei.

Indicator 17E Directe materialen input (DMI) en eigen materialen consumptie (EMC), in ton en t.o.v. BBP

DIMENSIES

Ruimte Vlaanderen
Tijd 1995-2004
Andere

BRON

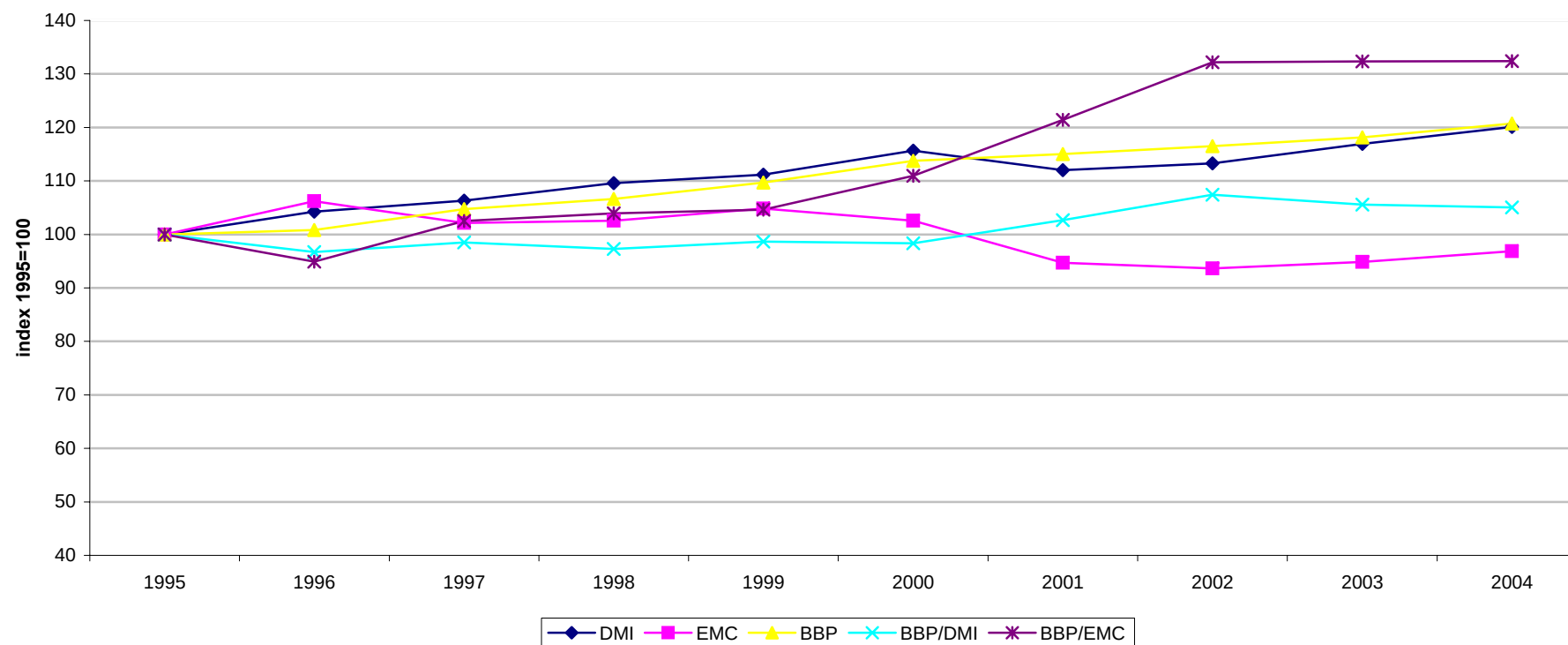
VMM-MIRA

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/2745.htm>

laatst gewijzigd 13-09-06

Directe materialen input, eigen materialen consumptie en BBP

Toelichting

Om het materiaalgebruik in Vlaanderen te schetsen, gebruiken we 2 indicatoren.

Enerzijds bespreken we de Directe Materialen Input. Dit is de totale hoeveelheid materialen die wordt ingezet in de economie. Het omvat zowel materialen die in Vlaanderen verbruikt worden als de materialen die geëxporteerd worden. De Directe Materialen Input volgt de economische groei en is vooral toe te schrijven aan onze steeds groeiende export. De materiaalproductiviteit (BBP/DMI) is de hoeveelheid economische welvaart die gecreëerd wordt per eenheid grondstoffen die wordt ingezet in de economie. Deze blijft de laatste jaren vrij constant.

Anderzijds bespreken we de Eigen Materialen Consumptie. Dit zijn grondstoffen die tijdens productie- en consumptieprocessen in Vlaanderen omgezet worden in afval en emissies of in goederen en infrastructuur. De Eigen Materialen Consumptie blijft stabiel t.o.v. 1995 en is vergelijkbaar met de EMC van België en de EU-15.

Indicator 18A

Aandeel elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en WKK

DIMENSIES

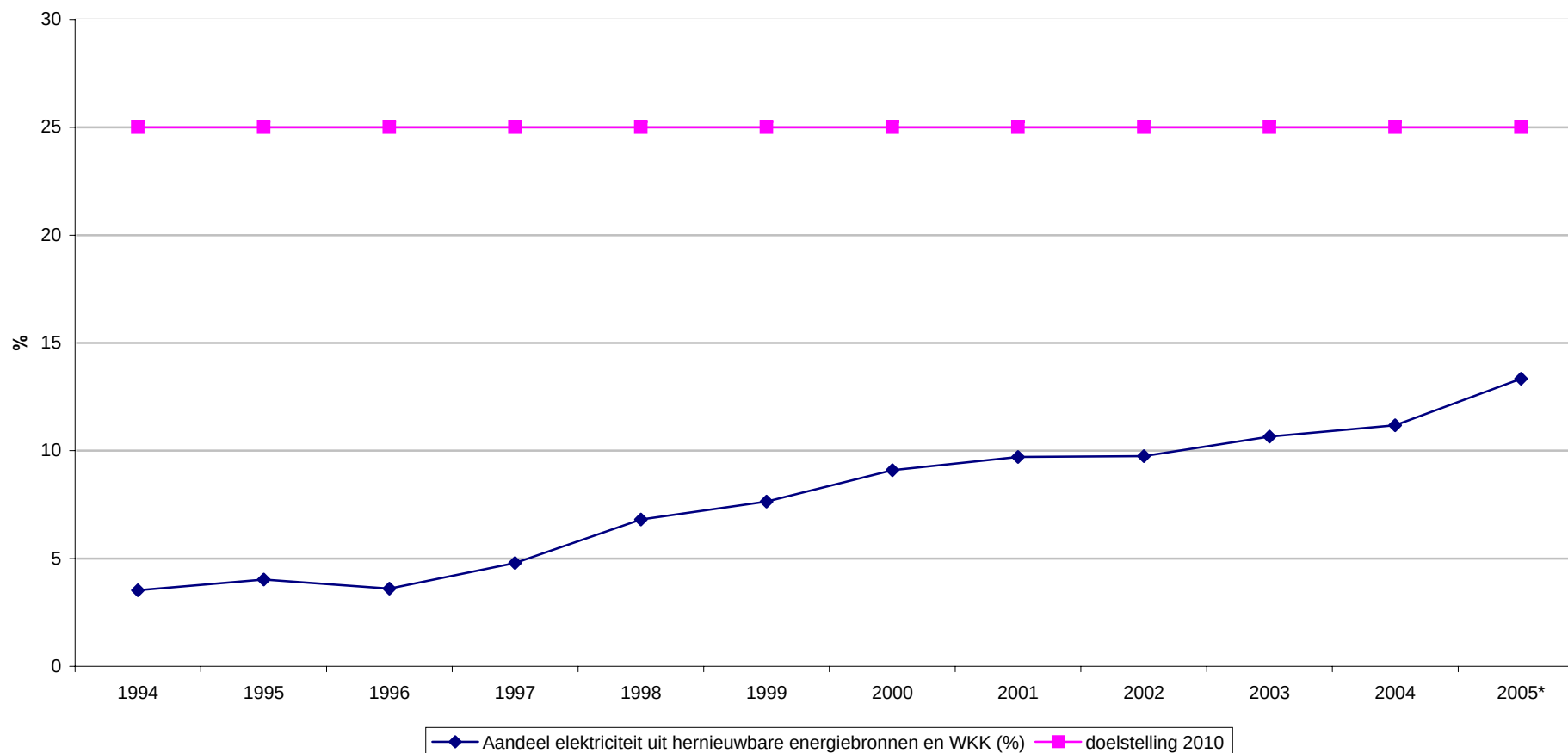
Ruimte Vlaanderen
Tijd 1994-2006**

BRON

Vlaams Energieagentschap, VITO, VREG

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 15-05-06

Toelichting

Om de Vlaamse Kyotodoelstelling te realiseren moet tegen 2010 25% van de in Vlaanderen geleverde elektriciteit opgewekt worden door het gebruik van hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling. Eind 2005 was ruim 13% van de elektriciteit afkomstig van hernieuwbare energiebronnen en WKK.

Volgens een Europese Richtlijn moet België tegen 2010 voor 6% groene stroom hebben. Om het gebruik van hernieuwbare energie te stimuleren, ontwierp de Vlaamse overheid een systeem van groenestroomcertificaten. Sinds 1 januari 2002 is iedere elektriciteitsleverancier verplicht een deel groene stroom aan zijn klanten te leveren en als bewijs een voldoende aantal groenestroomcertificaten voor te leggen. Het opgelegde percentage bedraagt 2,5% in 2005, 3% in 2006 en verhoogt systematisch tot 6% in 2010.

Een warmtekrachtkoppeling (WKK) produceert zowel warmte als elektriciteit en zorgt voor een belangrijke energiebesparing in vergelijking met gescheiden opwekking van elektriciteit (in centrales) en van warmte (in conventionele ketels). Sinds 1 januari 2005 is het systeem van warmtekrachtcertificaten van kracht. Voor elke 1.000 kWh primaire energiebesparing die gerealiseerd wordt in een kwalitatieve WKK, krijgt de producent een certificaat toegekend. Tegelijkertijd worden de leveranciers van elektriciteit verplicht om in 2006 WKK-certificaten voor te leggen voor een aandeel van 1,2% van de geleverde elektriciteit in het voorgaande jaar. Dit aandeel neemt jaarlijks toe tot 5,2% in 2013 en blijft dan verder behouden.

Navigatie [Overzichtstabel](#) [Toelichting](#)

Indicator 18B

Aandeel biobrandstoffen in de totale hoeveelheid transportbrandstoffen

DIMENSIES

Ruimte
Tijd

Vlaams Gewest

BRON

Voor meer informatie

laatst gewijzigd 17-05-06

nog geen cijfers beschikbaar

Toelichting

Biobrandstoffen worden gewonnen uit natuurlijke hernieuwbare bronnen zoals maïs, koolzaad, graan en suikerbiet. Voertuigen kunnen volledig op biobrandstof rijden (pure plantaardige olie) of de biobrandstof kan bijgemengd worden in traditionele diesel en benzine.

De vervanging van fossiele brandstoffen door biobrandstoffen moet bijdragen tot de realisatie van het Kyoto-protocol. Tegen eind 2005 moest het aandeel biobrandstoffen in de totale hoeveelheid verbruikte transportbrandstoffen 2% bedragen. Tegen 2010 moet dit aandeel stijgen tot 5,75%. Momenteel wordt biobrandstof enkel gebruikt in een aantal experimentele projecten van de vervoersmaatschappij De Lijn.

Navigatie [Top](#)

Indicator 19A

Afwijking van de normen van basismobiliteit, per Vlaamse gemeente, in punten (vijf categorieën: voldaan (0-5), 5-25, 25-50, 50-100, ≥ 100)

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest, 308 gemeenten
Tijd 2005

BRON

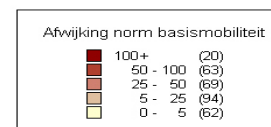
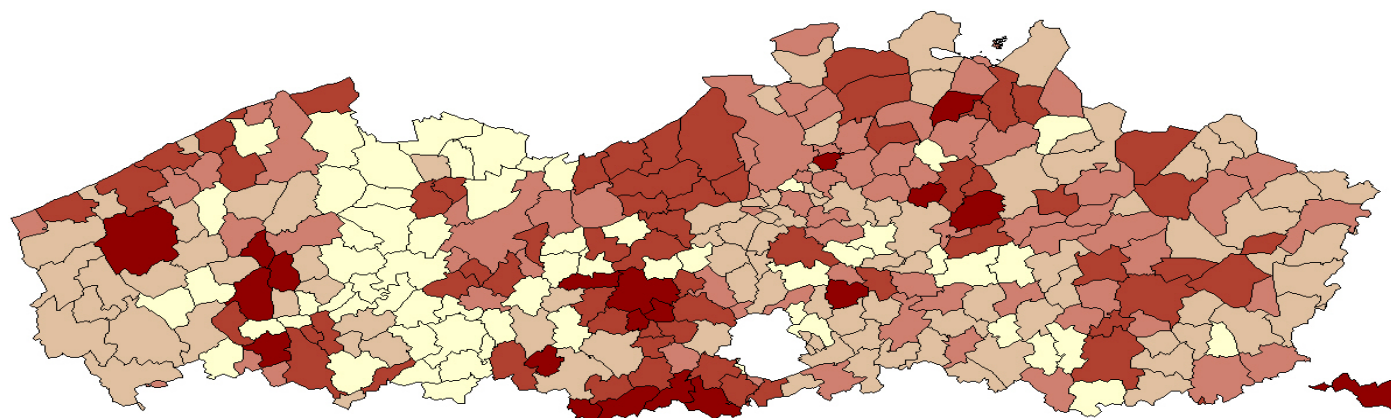
VVM De Lijn, MVG LIN (bewerking APS)

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sqml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 01-06-06

Afwijking van de normen van basismobiliteit, per Vlaamse gemeente, in punten
(vijf categorieën: voldaan (0-5), 5-25, 25-50, 50-100, ≥ 100), 2005

Toelichting

Om alle bevolkingscategorieën de kans te geven zich zelfstandig te verplaatsen, is er behoefte aan een minimumaanbod van openbaar vervoer. De criteria op gebied van basismobiliteit zijn gedefinieerd in het decreet betreffende basismobiliteit en haar uitvoeringsbesluit. De normen voor het minimumaanbod van geregeld openbaar vervoer worden vastgelegd door middel van minimale bedieningstijden, minimale bedieningsfrequenties, maximale wachttijden en maximale afstanden gemeten in vogelvlucht van het vertrekpunt in een woonzone tot een halte van geregeld vervoer. Deze normen verschillen naar gelang het gebied in kwestie, gaande van buitengebied tot grootstedelijk gebied. De verschillende parameters worden in een formule gegoten zodat per gemeente de afwijking ten opzichte van de toepasselijke normen voor het minimumaanbod, kan berekend worden. Deze objectieve behoefteanalyse houdt rekening met de bevolkingsdichtheid van elke gemeente en met het vervoersaanbod van alle vervoersmaatschappijen die op het grondgebied van een gemeente geregeld vervoer organiseren. Zo bekomt men een objectieve prioriteitenlijst, waarbij de gemeente waarvan het aanwezige aanbod het meest afwijkt van de normen de hoogste prioriteit krijgt en omgekeerd.

Deze berekening geeft tegelijk ook een score per gemeente in het voldoen aan de criteria van de basismobiliteit. Een gemeente met score nul tot vijf voldoet volledig aan de normen, een gemeente met een hoge score staat hoog op de prioriteitenlijst en wordt dan ook bij de eerste aangepakt.

De berekening van de basismobiliteit verliep in 2005 volgens andere criteria dan de voorgaande jaren: er werd eerst per statistische sector gerekend en deze werden vervolgens per gemeente opgeteld. Dat bemoeilijkt een vergelijking met het verleden enigszins.

In januari 2000 bedroeg de score in de gemeente met de grootste afwijking 413,2, in januari 2005 was dat nog 211,5. In 62 gemeenten is het recht op basismobiliteit al volledig van kracht. De gemiddelde score in de Vlaamse gemeenten zakte in dezelfde periode van 130,0 tot 36,1. In vergelijking met 2004 daalde de gemiddelde gemeentelijke score nog met 21 punten.

Indicator 19B Aantal verliesuren op het hoofdwegennet

DIMENSIES

Ruimte Vlaams Gewest, regio Antwerpen, regio Brussel
Tijd 2001 - 2004

BRON

MVG LIN, Vlaams Verkeerscentrum

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 01-01-06

		nieuwe methode		oude methode		
		2004	2003	2003	2002	2001
regio Antwerpen	gereden uren	19.016.286	28.026.214	27.696.395	22.489.257	25.699.646
	verliesuren	916.341	1.546.095	1.520.246	1.404.053	1.485.710
	% verliesuren	4,8	5,5	5,5	6,2	5,8
regio Antwerpen exclusief R1	gereden uren		22.160.188			
	verliesuren		767.839			
	% verliesuren		3,5			
regio Brussel	gereden uren	36.680.926	41.108.455	40.622.527	33.840.480	41.213.917
	verliesuren	3.620.538	3.400.805	3.345.323	3.541.732	3.911.564
	% verliesuren	9,9	8,3	8,2	10,5	9,5
rest van Vlaams Gewest	gereden uren	34.908.121	40.480.045	40.012.156	33.624.358	38.023.277
	verliesuren	265.539	539.139	531.868	448.321	435.345
	% verliesuren	0,8	1,3	1,3	1,3	1,1
Vlaams Gewest	gereden uren	90.605.333	109.614.714	108.331.078	89.954.095	104.936.840
	verliesuren	4.802.418	5.486.039	5.397.437	5.394.105	5.832.619
	% verliesuren	5,3	5,0	5,0	6,0	5,6

Toelichting

Het meetsysteem op de Vlaamse snelwegen meet geen snelheden. Deze worden afgeleid uit algoritmes, weliswaar met de nodige beperkingen die soms tot vreemde variaties in de data leiden. Het meetsysteem is ook verouderd met talrijke en soms langere onbeschikbaarheid van meetposten tot gevolg. Ook dit zorgt voor fluctuaties in de resultaten waardoor de berekeningen steeds benaderend zijn. Sinds de aanvang van de werken op de Antwerpse Ring in juni 2004, zijn de meetposten op deze zeer filegevoelige plek verwijderd en dus verdwenen uit de statistieken. De cijfers van 2004 zijn dus een onderschatting van het Vlaamse totaal en zeker voor de Antwerpse regio. In 2004 werden wijzigingen aangebracht op niveau van de databank met de telgegevens en de programmatuur voor de berekening van de verliesuren. Om nog enigszins te kunnen vergelijken wordt 2003 zowel volgens de oude als nieuwe methode weergegeven.

Het Mobiliteitsplan Vlaanderen wil tegen 2010 het aantal verliesuren op de autosnelwegen (met snelheden onder de 95 km per uur) beperken tot 5% van het aantal gereden voertuiguren.

In 2004 stonden de automobilisten 4,8 miljoen uren in de file op de Vlaamse hoofdwegen. De grootste problemen spelen zich af rond Brussel en Antwerpen, de twee belangrijkste economische knooppunten. In het Brusselse zijn maar liefst 9,9% van de rijuren als verliesuren te beschouwen, in Antwerpen 4,8%, in de rest van Vlaanderen 0,8% en in heel het Vlaamse Gewest 5,5%.

In de Brusselse regio is de situatie in 2004 sterk verslechterd. In de rest van Vlaanderen trad enige verbetering in. De slechte Brusselse resultaten zorgen ook voor een achteruitgang in de algemene cijfers.

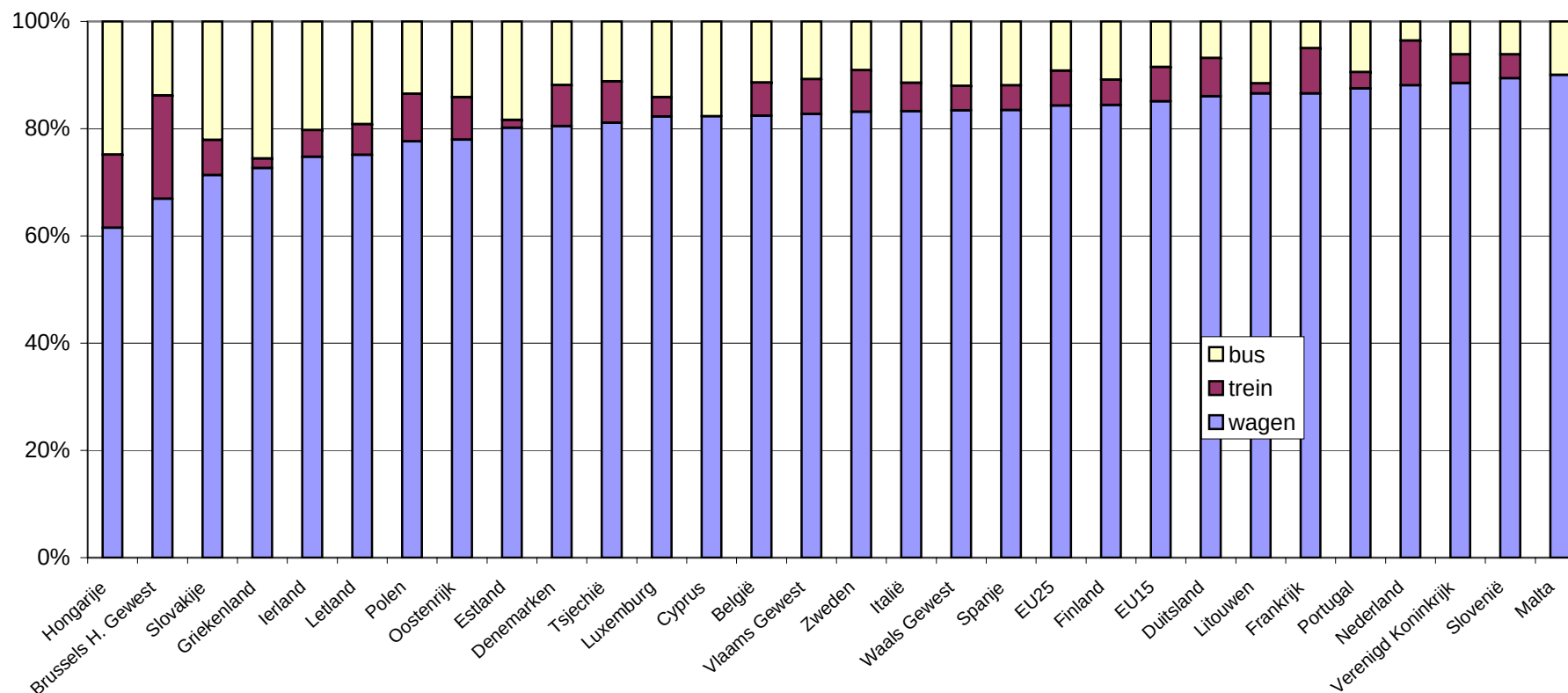
Indicator 19C Modale verdeling personenvervoer drie voornaamste modi, volgens personenkm, ongeacht het land van registratie, in %

DIMENSIES
Ruimte België en gewesten, Europese Unie
Tijd 2003
Modi personenwagens, treinen, bussen-autocars

BRON EC DG TREN, FOD MV, Algemene Directie Statistiek, NMBS (België en gewesten) (bewerking Studiedienst van de Vlaamse Regering)

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 15-05-06

Toelichting

De meest recente cijfers van de FOD Mobiliteit en Vervoer voor het vervoer met bussen en autocars (zowel door de Lijn als door privé-maatschappijen) dateren van 2003. Dit betekent meteen dat de indicator slechts tot 2003 loopt, terwijl ook 2004 en 2005 voor het openbaar vervoer jaren van sterke groei waren. Toch is reeds een positieve evolutie merkbaar.

In het personenvervoer nam de wagen in 2003 82,7% van de personenkilometers voor zijn rekening. Dat is het laagste percentage sinds het begin van deze indicator in 1991. Sinds 1998 daalde het aandeel van de wagen continu, in het totaal met 1,9 procentpunt.

Het relatieve aandeel van het treinvervoer bleef in 2003 status quo in vergelijking tot het jaar ervoor, maar groeide sinds 1998 met 0,9 procentpunt.

De bussen-autocars deden het in 2003 eveneens het best sinds 1991, en konden sinds het dieptepunt in 1997 1 % marktaandeel bijwinnen.

In Europese context doet Vlaanderen het goed. Het aandeel van personenwagens ligt 1,6 procentpunt onder het gemiddelde van de EU25 en zelfs 2,4 procentpunt onder het gemiddelde van de EU15. Voor de trein zit Vlaanderen op het Europese gemiddelde. Het marktaandeel van het busvervoer is echter 2,2 procentpunt hoger dan de EU15 en 1,6 procentpunt hoger dan de EU25. De positieve evolutie inzake marktaandeel voor collectief vervoer vinden we niet terug in de Europese Unie in haar geheel. De overheidsmaatregelen in ons land om het openbaar vervoer te stimuleren, werpen dus hun vruchten af.

Indicator 19D

Modale verdeling goederenvervoer volgens drie voornaamste modi, volgens tonkm, in %

DIMENSIES

Ruimte

Vlaams Gewest, Europese Unie

Tijd

2004

Modi

wegvervoer (vrachtwagens geregistreerd in het betreffende land, ongeacht het land waar de tkm's gepresteerd worden). Binnenvaart (tkm's gepresteerd in het betreffende land, ongeacht het land van registratie van het vaartuig)
spoorvervoer (tkm's gepresteerd in het betreffende land, ongeacht het land van registratie van de spoormaatschappij)

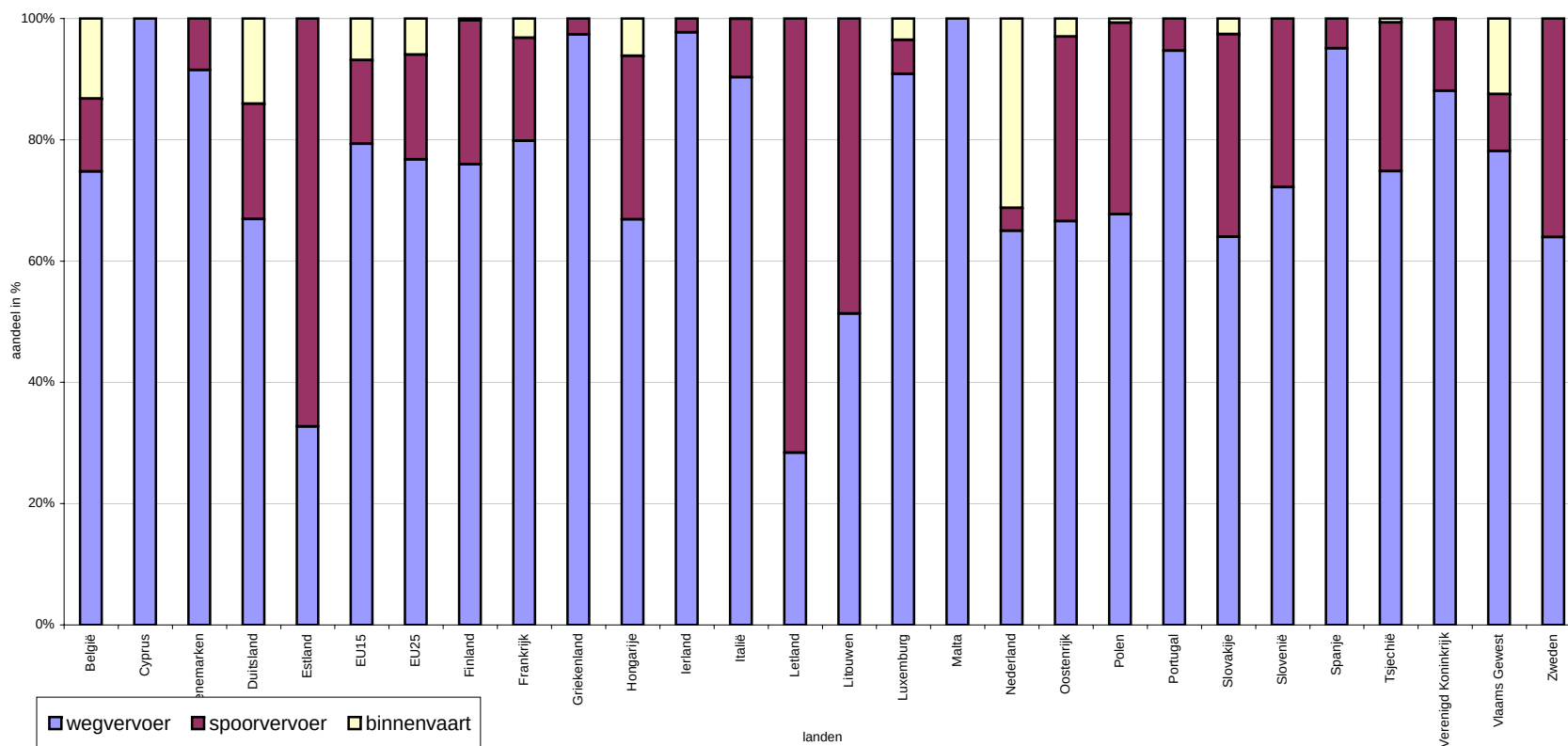
BRON

EC DG TREN, PBV, NMBS, raming Studiedienst van de Vlaamse Regering (wegvervoer Vlaams Gewest)

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 31-08-06

Toelichting

Deze indicator werd voor het eerst opgebouwd volgens de Lissabon-definitie. Het wegvervoer heeft betrekking op vervoer met vrachtwagens geregistreerd in het betreffende land, ongeacht het land waar de tonkilometers gepresteerd worden. Bij binnenvaart en spoorvervoer is het net omgekeerd: het gaat over alle vervoer binnen een land, ongeacht het land van registratie van het binnenschip of de spoormaatschappij. De cijfers voor het Vlaamse wegvervoer zijn een raming: de tonkilometers afgelegd door Belgische vrachtwagens wordt aan elk gewest toegekend pro rata hun aandeel in het aantal vrachtwagens en vrachtwagentrekkers in het Belgische voertuigenpark.

Voor het goederenvervoer beschikken we over Vlaamse cijfers sinds 1995. Het aandeel van de vrachtwagens bedroeg in 2004 78,1%. Dit is een daling met 2,8 procentpunt sinds 2001.

De trein was in 2004 goed voor 9,4% van alle afgelegde tonkilometers. Sinds 2001 is dit een groei met 1 procentpunt, maar eind de jaren negentig werden nog hogere aandelen behaald. In absolute cijfers blijft het goederenvervoer per trein gedurende de laatste tien jaar ongeveer constant.

De sterke groeier in het goederenvervoer is de binnenvaart. 2004 was zowel in absolute als in relatieve cijfers het beste jaar sinds 1995.

In Europese context doet Vlaanderen het qua modale verdeling voor het goederenvervoer iets minder goed dan voor het personenvervoer. Het aandeel van het vrachtvervoer via de weg ligt iets onder het gemiddelde van de EU15, maar ook iets boven het gemiddelde van de EU25. Een opvallend verschil is te vinden bij de binnenvaart: het Vlaamse aandeel van de binnenvaart bedraagt 12,5% en ligt hiermee 5,6 procentpunt boven het EU15-gemiddelde en 6,5 procentpunt boven dat van de EU25. Vele lidstaten zijn door hun reliëf echter minder of niet geschikt voor binnenvaart. Het vlakke en waterrijke Nederland haalt met 31% een opmerkelijk hoger percentage. Qua vrachtvervoer per spoor blijven we ruim onder de Europese gemiddeldes.

De evoluties in het goederenvervoer volgen niet de Europese trends. Sinds 1995 daalde in Vlaanderen het aandeel van het wegvervoer en steeg het aandeel van de binnenvaart. De EU15 en EU25 vertonen een omgekeerde tendens. Het spoor daalde in Vlaanderen met 0,4 procentpunt, maar in de rest van Europa was de daling sterker.

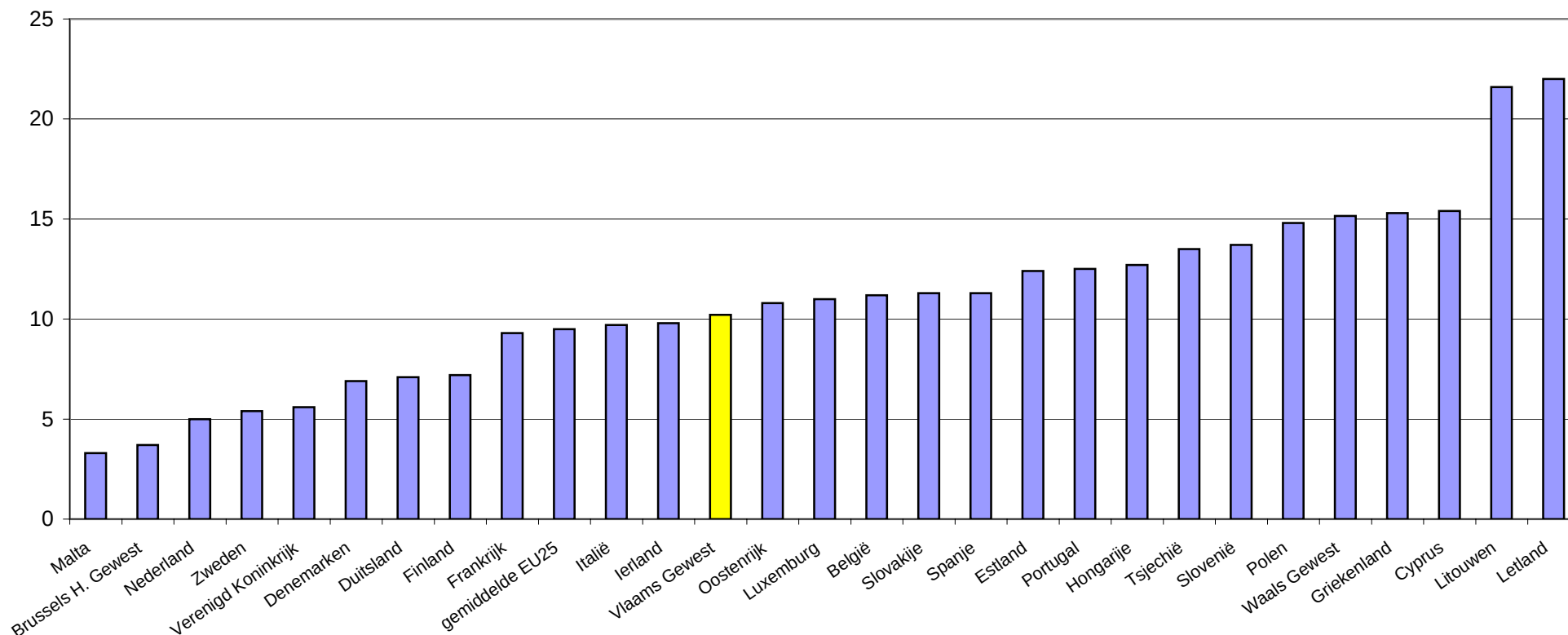
Indicator 20A1 Verkeersdoden in Europa per 100.000 inwoners

DIMENSIES
Ruimte Vlaams Gewest, Europese Unie
Tijd 2004

BRON CARE (Eurostat), Algemene Directie Statistiek (België en gewesten), bewerking Studiedienst van de Vlaamse Regering

Voor meer informatie <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 31-08-06

Berekening gemiddelde EU25 2003 en 2004 door CARE met Belgische cijfers voor 2002.

Cijfers 2002-2005 België en gewesten zijn gehercalibreerd. Die resultaten moeten dus omzichtig geïnterpreteerd worden.
Bevolking op 01/01.

Navigatie [Overzichtstabel](#) [Top](#)

Toelichting

Een methode om de verkeersveiligheid internationaal te vergelijken, is het aantal verkeersdoden te relateren aan het bevolkingscijfer. Ook op deze manier worden een aantal variabelen nog buiten beschouwing gelaten zoals het aantal voertuigen in het verkeer, de door weggebruikers afgelegde kilometers, de verkeersdruk, de bevolkingsdichtheid, de wegendichtheid, de verstedelijkingsgraad, de ruimtelijke ordening, de fysische omstandigheden, de wegenwerken of de weersomstandigheden. Daardoor blijft bij internationale vergelijking de nodige omzichtigheid geboden.

Per 100.000 inwoners vielen in 2005 in Vlaanderen 9,4 verkeersdoden, een goede verbetering ten opzichte van het jaar voordien. Sinds 1990 betekent dit een daling met méér dan 15 doden per 100.000 inwoners.

Toch deed Vlaanderen het in 2004 nog iets slechter dan het gemiddelde van de EU25, al is de kloof kleiner geworden. Behalve Luxemburg doen al onze buurlanden het een pak beter. Vlaanderen bevindt zich nu in de middenmoot van de Europese Unie. Tien jaar geleden stond Vlaanderen met 16,5 doden per 100.000 inwoners op een weinig benijdenswaardige vijftiende plaats met, op Oostenrijk na, enkel Zuid- en Oost-Europese landen achter zich. Nederland en het Verenigd Koninkrijk behoren al jaren tot de Europese koplopers.

Navigatie [Top](#)

Navigatie Overzichtstabellen	
indicator 20A2	Verkeersveiligheidsdoelstellingen Mobiliteitsplan Vlaanderen
DIMENSIES	Ruimte Vlaams Gewest Tijd 1999 - 2005 Doelstelling doden en dodelijk gewonden, ...
BRON	Mobiliteitsplan Vlaanderen, Algemene Directie Statistiek (bewerking Studiedienst van de Vlaamse Regering)
Voor meer inform.	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm laatst gewijzigd 31-08-06

<u>beleidseffecten</u>	2001		2002		2003		2004		2005		2010	gemiddelde jaarlijkse vereiste daling
<u>Mobiliteitsplan</u>	aantal evolutie		aantal evolutie		aantal evolutie		aantal evolutie		aantal evolutie		reefgetal	
<u>Vlaanderen</u>												
doden en dodelijk gewonden	848	-2,6%	721	-15,0%	629	-12,7%	614	-2,4%	566	-7,8%	375	-5%
zwaar gewonden	5.725	-9,6%	5.234	-8,6%	4.909	-6,2%	4.325	-11,9%	4.437	2,6%	3.250	-5%
doden en dodelijk gewonden onder 26 jaar	244	-8,6%	-	-	-	-	-	-	-	-	80 à 85	-6%
lichtgewonden per 100 miljoen voertuigkilometer	73,0	-2,6%	72,4	-0,7%	70,3	-2,9%	67,7	-3,7%	-	-	57	-2,5%

Cijfers 2002-2005 zijn gehercalibreerd. Die resultaten moeten dus omzichtig geïnterpreteerd worden.

Voertuigkilometer: GcLR-methode van FOD MV.

Toelichting

De verkeersveiligheid in Vlaanderen is de afgelopen jaren gevoelig verbeterd. Het aantal doden en dodelijk gewonden daalde in 2004 tot 614 (-2,4%), het aantal zwaargewonden tot 4.325 (-11,9%). Nooit vielen er de voorbije twintig jaar minder verkeersdoden en zwaargewonden.

De verkeersveiligheid in Vlaanderen is de afgelopen jaren gevoelig verbeterd. Het aantal doden en dodelijk gewonden daalde in 2005 tot 566 (-7,8%). Het aantal zwaargewonden steeg echter licht tot 4.437 (+2,6%). Nooit vielen er de voorbije twintig jaar minder verkeersdoden.

Het aantal lichtgewonden ligt nog steeds hoog, maar het is wel het op twee na laagste cijfer van de voorbije twintig jaar. Sinds 1990 is het aantal lichtgewonden met 15% gedaald.

Het aantal verkeersongevallen met gewonden is zelfs het laagste sinds het begin van onze statistieken in 1978. Dit resultaat is des te opvallender aangezien het aantal voertuigen, het aantal afgelegde kilometers en de verkeersdrukte jaar na jaar blijven stijgen.

Gegeven deze positieve evolutie zit het Vlaamse Gewest op koers om de verkeersveiligheidsdoelstellingen uit het Mobiliteitsplan Vlaanderen tegen 2010 te bereiken, zowel voor de verkeersdoden, de zwaargewonden als de lichtgewonden. Over het aantal jonge verkeersslachtoffers zijn er nog geen gegevens van de voorbije jaren beschikbaar.

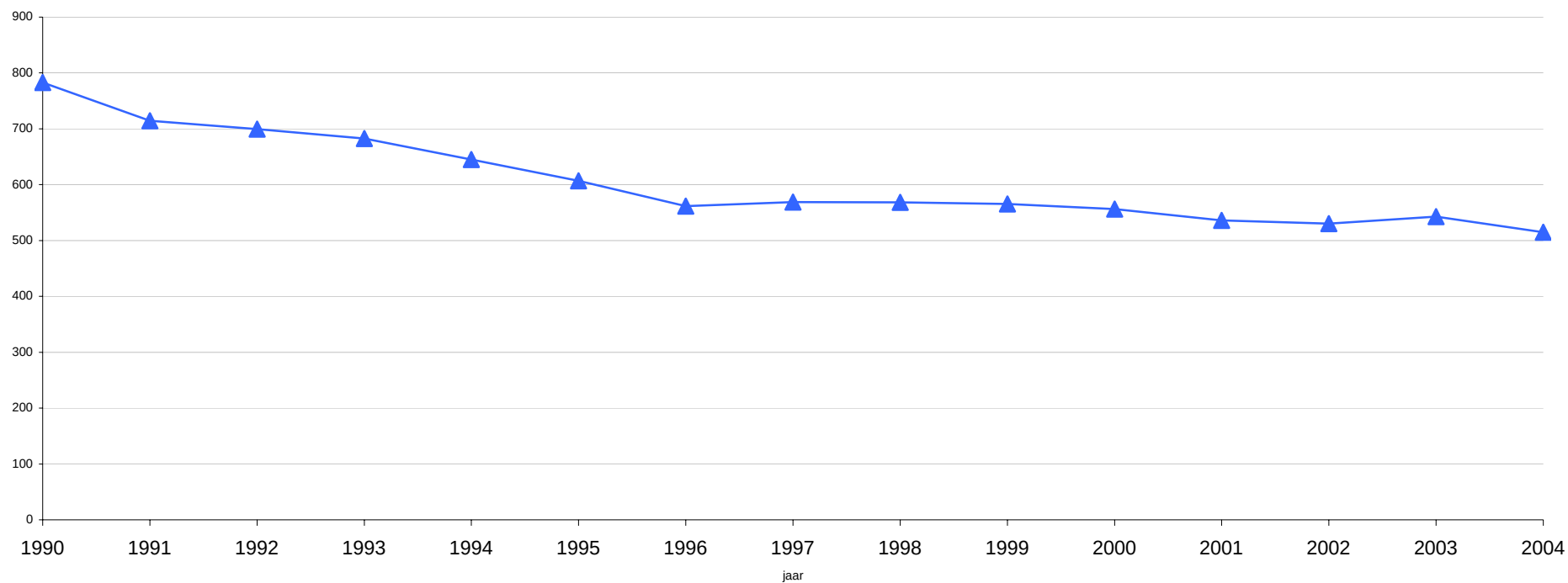
Indicator 20B Aantal letselongevallen per miljard personenkilometer afgelegd met personenwagens, ongeacht het land van registratie

DIMENSIES **Ruimte** Vlaams Gewest, Europese Unie
 Tijd 1970 - 2004

BRON CARE (Eurostat), EC DG TREN, Algemene Directie Statistiek en FOD MV (België en gewesten)

Voor meer info <http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm>

laatst gewijzigd 25-05-06

Toelichting

Een andere methode om de verkeersveiligheid internationaal te vergelijken is het aantal verkeersongevallen te relateren aan de verkeerstrafiek. Idealiter wordt gerelateerd aan het aantal voertuigkilometer, ongeacht het type voertuig en ongeacht het land van inschrijving van het voertuig. In de Eurostat-databank ontbreken echter zoveel waarden dat internationale vergelijking door de jaren heen op deze manier onmogelijk is. Ook het Europese Directoraat-Generaal Transport en Energie geeft in zijn jaarlijks statistisch rapport deze cijfers niet meer weer. Daarom worden de verkeersongevallen met lichamelijke letsels hier gerelateerd aan de personenkilometers afgelegd met een personenwagen ongeacht het land van inschrijving. Deze onvolmaakte indicator houdt dus onder meer geen rekening met het goederenvervoer via de weg.

De internationale vergelijking loopt hier van 1995 tot en met 2003. Per miljard personenkilometer afgelegd met een personenwagen ongeacht het land van inschrijving, gebeuren in Vlaanderen 543 letselongevallen. In de EU15 gebeuren slechts 299 ongevallen en in de EU25 304 letselongevallen per miljard personenkilometer. Enkel in Slovenië, Cyprus (en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) liggen de cijfers nog hoger. In absolute cijfers zijn het aantal letselongevallen in verhouding tot het aantal personenkilometer afgelegd met personenwagens ongeveer even snel in Vlaanderen dan in heel Europa gedaald, een zestigtal minder dan in 1995.

Navigatie

[Top](#)

Navigatie		
Overzichtstabel Toelichting		
Indicator 20C	Agressief verkeersgedrag als buurtprobleem, antwoorden in % van de respondenten	
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest
	Tijd	1997, 1998, 2000, 2002, 2004
	Houding	helemaal mee eens, eerder wel, eerder niet, helemaal niet, weet niet
NAAM	Verkeersgerelateerde buurtproblemen, aantal respondenten die het helemaal eens of eerder eens zijn met de stelling dat dit een buurtprobleem vormt, naar buurtprobleem, in %	
DIMENSIES	Ruimte	Vlaams Gewest
	Tijd	2000 - 2004
	Buurtproblemen	onaangepaste snelheid in het verkeer, agressief verkeersgedrag, geluidsoverlast, aanrijdingen
BRON	Federale Veiligheidsmonitor, Algemene politiesteundienst	
Voor meer informatie	http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/idnr.htm	

laast gewijzigd 27-05-06

laatst gewijzigd 27-05-06

buurtprobleem

	2004	2002	2000
onaangepaste snelheid	57,4	61,2	62,3
agressief verkeersgedrag	40,6	43,7	45,7
geluidsoverlast door verkeer	27,8	31,7	29,0
aanrijdingen	18,1	21,4	23,1

Navigatie Overzichtstabel Top			
Toelichting			
De Federale Veiligheidsmonitor vraagt Vlamingen hoe zwaar zij tillen aan een reeks van zeventien buurtproblemen. Net als in de voorbije jaren zijn in 2004 twee van de drie topproblemen verkeersgerelateerd: 'onaangepaste snelheid in het verkeer' blijft op één, 'agressief verkeersgedrag' op drie. De 'geluidsoverlast door het verkeer' daalt in 2004 naar de zesde plaats. 36,5% van de Vlamingen acht in 2004 het risico dat ze binnen de volgende 12 maanden slachtoffer worden van een misdrijf in het verkeer (ongeval, vluchtmisdrijf, verkeersagressie) groot tot heel groot. Dat is een daling van 3,3 procentpunt ten opzichte van 2002, toen reeds een daling van 4 procentpunt ten opzichte van 2000 opgetekend werd. Het valt op dat sinds het begin van de metingen voor alle categorieën in 2004 de laagste score wordt opgetekend. Blijkbaar dalen ook de subjectieve verkeersonveiligheidsgevoelens onder invloed van het verminderde aantal ongevallen en slachtoffers.			

Navigatie Top

Indicator 21A

Vertrouwen van de bevolking in instellingen

DIMENSIES

Ruimte
Tijd

Vlaamse Gemeenschap
 1996-2005

BRON

SCV-survey

laatst gewijzigd 12/05/2006

Zeer veel + veel vertrouwen	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2004	2005	2005-2004
Waalse politieke partijen	nb	3,1	4,2	5,7	6,2	6,9	4,3	5,9	1,6
Vlaamse politieke partijen	10,2	9,6	13,5	12	15,2	14,5	11,9	15	3,1
Belgisch parlement	nb	13,8	15,2	17,3	24,5	23	15,6	18,8	3,2
Belgische regering	nb	11,4	14	16,2	25,1	22,2	14,7	19,2	4,5
Europese commissie	nb	14,8	17,7	15,6	16,9	20,3	16,5	19,6	3,1
Vlaamse pers	21,9	27,1	21,1	18,3	15,4	17,5	18,5	20	1,5
Kerk	24,7	18,9	20,1	18,4	24,5	22,2	17,4	20,4	3
Vlaams parlement	18,0	16,7	18,6	18,7	24,8	23,7	18,3	21,5	3,2
Vlaamse regering	17,4	16	19,4	19,2	24	25,7	17,4	24,7	7,3
Vakbonden	22,3	19,6	23,3	22,9	27,3	28,9	26,6	27,3	0,7
Gerecht	19,7	11,9	13,6	15,8	20,1	22,4	20,7	28,2	7,5
Patroons/werkgevers	27,5	27,3	34	31,6	38,7	35,6	36,5	30,6	-5,9
Vlaamse administratie	28,8	27,2	25,8	24,7	29,3	35	30,8	30,8	0
koning	nb	42	42,7	43,9	51,1	39,6	34	33,8	-0,2
politie/rijkswacht	49,5	29,7	27,7	35,1	43,6	46,9	45,9	42,4	-3,5
Gemeentelijke administratie	41,9	39,1	36,6	37,3	43,3	44,8	47,7	44,4	-3,3
Onderwijs	71,1	70,5	62,3	73,5	72	77,7	78,6	79,6	1
Federale administratie	nb	nb	nb	nb	Nb	16,4	13,1	16,5	3,4
Leger	nb	nb	nb	nb	Nb	32	24,6	22,3	-2,3

Toelichting

Het vertrouwen in de instellingen wordt via de SCV-survey opgevolgd. Respondenten geven aan hoeveel vertrouwen ze hebben in een bepaalde instelling: van zeer weinig tot zeer veel. Het vertrouwen in de instellingen was de voorbije jaren iets teruggelopen. In de lente van 2005 volgde een lichte kentering ten goede. Vooral de Vlaamse Regering en het gerecht (elk met +7%) slaagden in een remonte. De werkgevers verliezen dan weer terrein (-6%).

Indicator 21A2

Tevredenheid over werking democratie

DIMENSIES

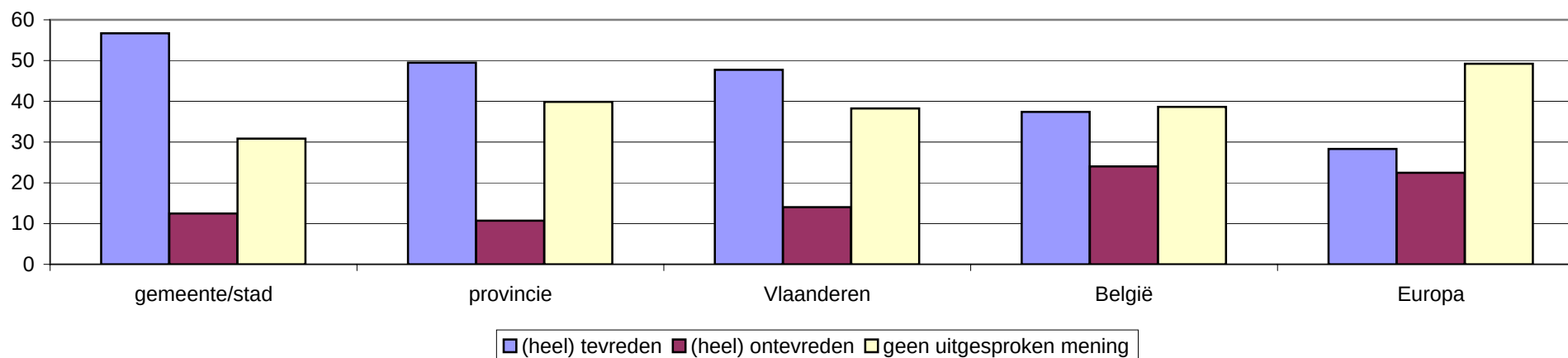
Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 1998-2005

BRON

SCV-survey

laatst gewijzigd 12/05/2006

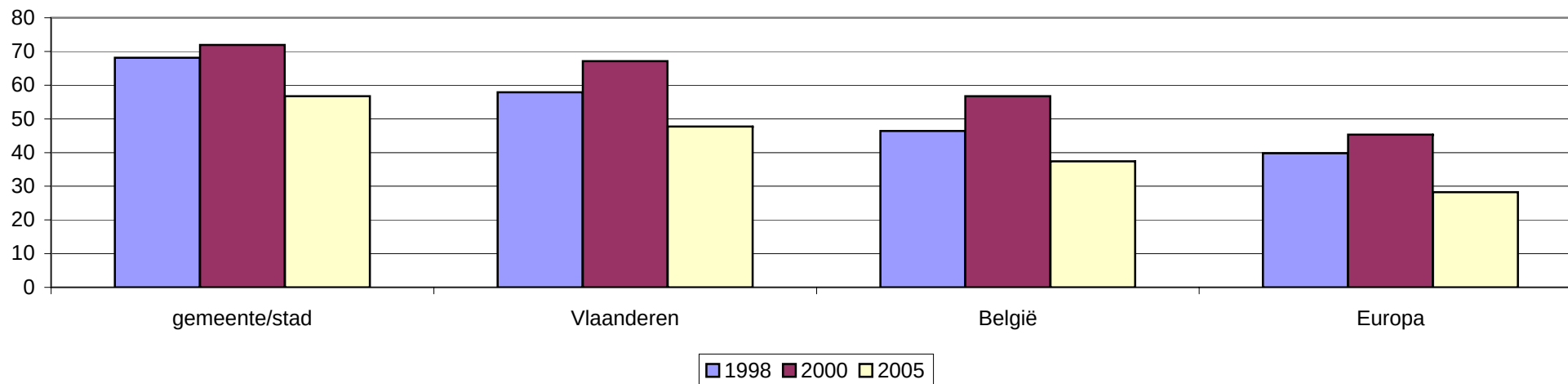
Situatie 2005

Toelichting

Slechts een kleine minderheid is ontevreden tot zeer ontevreden over de werking van de democratie. Velen hebben geen uitgesproken mening. Tevredenheid hangt nauw samen met de nabijheid van het bestuursniveau. Naarmate het bestuursniveau verder af ligt, stijgt ook de ontevredenheid. De beste score is weggelegd voor de lokale besturen, de slechtste voor Europa. Deze trend wordt niet gevolgd door de universitair geschoolden. Zij geven relatief iets lagere tevredenheidsscores aan het lokale en provinciale niveaus en hogere aan het Vlaamse, Belgische en Europese niveau.

Evolutie tevredenheid (% tevreden tot zeer tevreden)

Navigatie [Overzichtstabel](#) [Top](#)

Toelichting

Vergelijking in de tijd is niet zo eenvoudig omdat slechts drie meetmomenten voorkomen. Toch valt op dat de cijfers van 2005 opmerkelijk lager liggen dan deze in 2000 en 1998 toen het vertrouwen in de overheid minder groot was dan vandaag.

Navigatie [Top](#)

Indicator 21B Actief lidmaatschap in het verenigingsleven, in %

DIMENSIES

Ruimte Vlaamse Gemeenschap
Tijd 1996,1997,1999, 2001,2002, 2003, 2004, 2005
Andere man, vrouw

BRON

SCV-survey 'Culturele verschuivingen in Vlaanderen'

Voor meer informatie

<http://aps.vlaanderen.be/sgml/largereeksen/634.htm>

Laatst gewijzigd 13-04-2006

Verenigingsleven

	2005	2004	2003	2002**	2001	2000*	1999	1998*	1997	1996
Totale bevolking	50,6	52,8	48,8	53,0	51,8	-	49,6	-	47,2	52,7
Vrouwen	44,7	47,2	44,3	48,8	46,9	-	44,7	-	42,6	48,8
Mannen	56,7	58,7	53,4	57,7	56,6	-	54,6	-	51,7	57,0

Gewogen data

*Andere vraagstelling in 2000 en 1998

** Eclusief lidmaatschap mutualiteiten

	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998*	1997	1996*
<u>Regelmatig onbetaald Vrijwilligerswerk</u>										
Totale bevolking	18,4	-	-	16,0	15,9	17,5	-	18,6	16,8	15,3
Vrouwen	16,7	-	-	15,0	15,8	15,4	-	15,8	16,5	14,2
Mannen	20,1	-	-	17,0	16,0	19,6	-	21,3	17,1	16,4

* "onbetaald" niet in vraagstelling opgenomen

Toelichting

Als actief lid worden de personen beschouwd die minstens bij 1 vereniging actief lid of bestuurslid zijn. APS peilt sinds 1996 jaarlijks naar het lidmaatschap van Vlamingen in het verenigingsleven. Dit onderwerp wordt bevestigd aan de hand van 22 items (soorten verenigingen). De gehanteerde definities voor de soorten lidmaatschap zijn passief lid (enkel lidgeld betalen of tijdschrift lezen), actief lid van een vereniging (iemand die aan de activiteiten deelneemt) en bestuurslid.

In 2005 was de helft van de Vlamingen (50,6%) actief lid (actief +bestuurslid) van minstens één vereniging, mannen (56,7%) iets meer dan vrouwen (44,7%). De participatiegraad varieert wat in de tijd maar vertoont niet echt structurele verschillen en blijft vrij stabiel hangen rond 1 op 2 Vlamingen. Mannen participeren meer dan vrouwen. Dit is grotendeels terug te brengen tot de sportverenigingen. Naar leeftijd zijn er betrekkelijk kleine verschillen. Alleen bij de twee oudste leeftijdsgroepen ligt de deelname lager.

De voornaamste determinant is het opleidingsniveau. De kloof tussen lager -en hogeropgeleiden blijft betrekkelijk groot.

Binnen het verenigingsleven vinden we een verschuiving van de klassieke sociale bewegingen naar nieuwe pluralistische verenigingen. Deze nieuwe verenigingen hebben een meer homogene samenstelling en trekken vooral hogergeschoolden aan. Hierdoor gaat een belangrijk ontmoetingsforum tussen de verschillende sociale groepen verloren. Lagergeschoolden en hogergeschoolden geven er blijkbaar de voorkeur aan in verenigingen vooral mensen te ontmoeten met een vergelijkbaar opleidingsniveau, en dus ook met een vergelijkbaar cultureel belangstellingspatroon. Culturele voorkeur, levensstijl en smaakpatronen bepalen de hedendaagse vriendenkringen en gemeenschappen.

Ondanks de stabiele participatiegraad is er onderhuids dus toch een evolutie aan de gang.

Indien we naar de specifieke verenigingen kijken zijn er ook enkele opvallende vaststellingen naar leeftijd. Vooral bij de socio-culturele verenigingen (evenals voor de vrouwenverenigingen) valt de lager participatie bij de jongere leeftijdscategorieën op in 2005. Hun participatiegraad houdt nog redelijk stand maar ze lijken wel meer en meer een verouderd ledenbestand te hebben. Ook de verenigingen die gericht zijn op het helpen van bejaarden, gehandicapten, kansarmen,... hebben een voornamelijk ouder ledenbestand. Jeugdverenigingen, sportverenigingen, verenigingen verbonden aan een plaatselijk café en verenigingen die ijveren voor internationale vrede en voor ontwikkeling hebben de hoogste participatiegraden bij de jongste leeftijdscategorie (18-24jaar). Verenigingen voor (amateur-)kunstbeoefening, hobbyclubs, gemeentelijke adviesraden, schoolraden, vakbonden en wijk en –buurcomité's scoren dan weer vooral goed bij mensen tussen de 25 en 54 jaar.

Ook voor het verrichten op regelmatige basis van onbetaald vrijwilligerswerk stellen we een stabiele participatiegraad vast. De laatste tien jaar schommelt deze tussen 15 en 18% van de Vlamingen. Het meeste vrijwilligerswerk gebeurt in het kader van een sportvereniging of in het kader van een vereniging die zich inzet voor burenen-, bejaarden-, gehandicaptenhulp. Beide bereiken zij bijna 5% van de bevolking en bijna een kwart van de vrijwilligers. Ook voor jeugdverenigingen, culturele verenigingen, scholen, hobbyverenigingen, levensbeschouwelijke organisaties en beroeps- of vakorganisaties wordt redelijk wat vrijwilligerswerk gedaan (allemaal een bereik van +10% van de vrijwilligers). Politieke organisatie trekken relatief weinig vrijwilligers aan. Minder dan 1% van de bevolking en minder dan 4% van de vrijwilligers.